

فرهنگ موزه

شماره سیزدهم (بخش نخست) / مهر ۱۳۹۵

ارمغان میلان

ویژه نامه بیست و چهارمین کنفرانس شورای بین المللی موزه ها (ICOM)

میلان - جولای ۲۰۱۶

فرهنگ موزه

شماره سیزدهم / مهر ۱۳۹۵ (بخش نخست)

فرهنگ موزه

محمل الکترونیکی تعامل و تبادل موزه داران و علاقه مندان موزه

شماره سیزدهم: مهر ماه ۱۳۹۵

زیر نظر: رضا دبیری نژاد

سردبیر میهمان: حمیدرضا حسینی

با مطالبی اختصاصی از: مگان کوران، آلبرتو گارلاندینی، میکا نیمان

با نوشتارهایی از: فاطمه احمدی، پریسا اندامی، اورهان پاموک، زهرا حبیبی زاد، حمیدرضا

حسینی، محمد حکمت، رضا دبیری نژاد، هادی زند کریمی، نگار ساغریچی، روشنک سعادت،

گلناز گل صباحی، نیلوفر یزدخواستی

طراحی گرافیک و صفحات: میثم رضایی مهوار

اجرای صفحات: نگار ساغریچی

روابط عمومی: فاطمه احمدی

نشانی الکترونیکی: farhange.muze@gmail.com

فهرست مطالب

سلام سیزدهم / ۲

سخن سردبیر / ۳

در چرایی اهمیت تعامل با ایکوم از پست و بلند موزه؛ تنهایی / ۵

سرمونی میلان: برداشت‌هایی از جنرال کنفرانس ایکوم ۲۰۱۶ / ۷

پیام اورهان پاموک به بیست و چهارمین کنفرانس عمومی شورای بین‌المللی موزه‌ها / ۱۶

پنج اتاق در موزه واقعیت / ۱۸

گزارش اختصاصی مگان کوران، رئیس کمیته بازریابی و تبلیغات (MPR) برای مجله فرهنگ موزه:

فن‌آوری‌های نوین در خدمت روح بخشیدن به داستان‌ها / ۲۵

راه آینده یومک: نقشه استراتژیک کمیته بین‌المللی موزه‌های دانشگاهی (UMAC) در سال‌های

۲۰۱۶ تا ۲۰۱۹ / ۲۷

راهی به سوی مستندسازی برنامه‌ریزی شده: معرفی مجموعه فعالیت‌ها و نشست‌های تخصصی

کمیته بین‌المللی مستندنگاری (CIDOC) / ۲۹

نقش اکوموزه‌ها در توسعه جوامع محلی و بهبود زندگی: راهبرد و برنامه‌های کمیته اکوموزه‌ها و موزه-

های جوامع (FEMS) / ۳۴

گزارش کمیته مشترک مجموعه‌داران و هنرهای زیبا (ICFA & COMCOL): مجموعه‌های هنری و

حس مکان / ۳۸

پلاستیک‌هایی که به موزه شخصیت می‌دهند: دو نمونه از سخنرانی‌های کمیته مجموعه‌های هنرهای

تزیینی (ICDAD) / ۳۹

موزه‌های ابزار آلات موسیقی: ترجمانی بر زمان حاضر. معرفی مجموعه فعالیت‌ها و نشست‌های

تخصصی کمیته بین‌المللی مجموعه آلات و سازهای موسیقیایی (CIM CIM) / ۴۱

برقراری ارتباط، پیوند، بدعت‌گذاری در سبک: معرفی مجموعه فعالیت‌ها و نشست‌های تخصصی

کمیته بین‌المللی نمایشگاه‌ها و تبادلات (ICEE) / ۴۵

توسعه چشم‌اندازهای سکه‌شناسی؛ نمایش جستجوگرانه، دیجیتالی کردن، مدیریت و آموزش:

گزارش فعالیت‌های کمیته بین‌المللی موزه‌های پول و بانکداری (ICOMON) / ۵۳

سلام سیزدهم

در تابستان سال جاری اجلاس سه ساله شورای بین المللی موزه ها (ایکوم) در میلان برگزار شد. جمعی از موزه داران ایرانی که همکاران نشریه فرهنگ موزه نیز هستند، در این اجلاس شرکت کردند. این اجلاس بهانه ای است برای آن که اعضای این شورای جهانی یا موزه داران، تجربیات و دانش خود را در اختیار همدیگر و در واقع در اختیار موزه ها قرار دهند و از دغدغه های جدید و چالش های پیشروی موزه ها بگویند. از این رو مجموعه گفتگوهای این اجلاس می تواند برای همه موزه ها و موزه داران ارزشمند باشد. از همین رو از برخی شرکت کنندگان ایرانی این اجلاس خواستیم تا گزارشی از بحث ها، برنامه ها و سخنرانی های شرکت کنندگان ایرانی را در اختیار فرهنگ موزه و در واقع در اختیار جامعه موزه داران ایرانی قرار دهند. خوشبختانه برخی از همکاران توانستند در این زمان مطالبی را در اختیار نشریه بگذارند که در این ویژه نامه منتشر می شود. قابل ذکر است که این مطالب تمامی گزارش ها از تمامی شرکت کنندگان ایرانی اجلاس نیست بلکه مطالبی از برخی شرکت کنندگان ایرانی است که برای همکاری با نشریه ابراز تمایل کردند یا فرصت چنین کاری را بدست آوردند. همچنین از مقالات سخنرانان ایرانی همایش نیز برخی از مقالات بدست مان رسید که در جلد دوم این ویژه نامه تقدیم تان می شود. با توجه به حجم مطالب گردآوری شده، تعداد صفحات نشریه بیش از شماره های جاری شد از اینرو این ویژه نامه در دو مجلد تقدیم می شود. امیدواریم برخی از گزارش ها و مطالبی که به انتشار این ویژه نامه نرسید را بتوانیم در شماره های بعدی گرد آورده و در اختیار دوستداران فرهنگ موزه قرار دهیم.

فرهنگ موزه

حمیدرضا حسینی

سخن سردبیر

بیست و چهارمین کنفرانس عمومی شورای بین‌المللی موزه‌ها (ایکوم) روزهای سوم تا نهم جولای ۲۰۱۶ با حضور حدود ۴ هزار موزه‌دار از سراسر جهان در شهر میلان ایتالیا برگزار شد.

ایکوم، فراگیرترین سازمان موزه‌داری جهان است که در سال ۱۹۴۶ با هدف ارتقاء، ترویج و حفاظت از میراث طبیعی و فرهنگی بشری، اعم از میراث ملموس و ناملموس تأسیس شد. این نهاد دارای ۳۵ هزار عضو از ۱۳۶ کشور جهان و ۳۰ کمیته بین‌المللی تخصصی است که از طریق آن‌ها، طیف وسیعی از موضوعات و تخصص‌های مرتبط با موزه‌داری را تحت پوشش قرار می‌دهد و به تبادل دانش و تجربه میان موزه‌ها و موزه‌داران یاری می‌رساند.

شورای بین‌المللی موزه‌ها در بیشتر کشورهای جهان دارای «کمیته ملی» است. این کمیته، وظیفه هماهنگی و پی‌گیری سیاست‌های این نهاد در سطوح ملی را برعهده دارد. ساختار ایکوم به شکل دموکراتیک و مبتنی بر مشارکت همه موزه‌داران جهان تعریف شده است؛ بدین معنی که هریک از موزه‌داران می‌توانند در کمیته‌های ملی کشور متبوع، عضو شوند. اینان، اعضای هیأت اجرایی کمیته ملی را انتخاب می‌کنند و کمیته‌های ملی نیز در انتخاب اعضای هیأت اجرایی ایکوم جهانی مشارکت دارند.

به همین ترتیب، تدوین کلیه برنامه‌های ایکوم با مشارکت همه اعضا در سطوح مختلف صورت می‌گیرد. این مشارکت بیش از همه در جنرال کنفرانس‌ها یا کنفرانس‌های عمومی ایکوم نمود پیدا می‌کند که هر سه سال یک‌بار برگزار می‌شود. ارتباط گیری و تعامل موزه‌داران کشورهای مختلف با یکدیگر؛ مبادله تجربیات؛ تبیین آخرین مسائل و تحولات موزه داری جهان؛ تصویب برنامه‌های ایکوم برای سه سال آینده؛ انتخاب اعضا و رؤسای کمیته‌های تخصصی؛ و انتخاب رییس جدید ایکوم از مهمترین برنامه‌های کنفرانس‌های عمومی است.

حضور موزه‌داران ایرانی در جنرال کنفرانس‌های ایکوم بازمی‌گردد به حدود سال ۱۹۹۷/۱۳۷۶ که کمیته ملی ایران آنچون پیش رو دارید، گزارش‌های شماری از موزه‌داران ایرانی حاضر در کنفرانس میلان و خبرنگار همراه آنان است؛ با این هدف که موزه‌داران هموطن با بزرگ‌ترین رویداد موزه‌داری جهان آشنایی بیشتری پیدا کنند و مسیر حضورشان در کنفرانس‌های بعدی، هموارتر شود. امید می‌رود حضور موزه‌داران ایرانی در جنرال کنفرانس سال ۲۰۱۹ که در شهر کیوتو ژاپن برگزار می‌شود، پررنگ‌تر و مؤثرتر از گذشته باشد.

حضور موزه‌داران ایرانی در جنرال کنفرانس‌های ایکوم بازمی‌گردد به حدود سال ۱۹۹۷/۱۳۷۶ که کمیته ملی

در چرایی اهمیت تعامل با ایکوم از پست و بلند موزه؛ تنهایی

محمد حکمت

mohamad.hekmat@gmail.com

شناسی) به عنوان یک پارادایم بین رشته ای در مدیریت و بهره برداری از میراث فرهنگی کاربرد دارد و تنها به موزه ها محدود نمی شود. از این منظر، سابقه ی موزه داری (موزه گردانی) در ایران بسیار نو پا است. موزه داری آکادمیک ایران برآمده از تجربه های سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در مرکز آموزش عالی میراث فرهنگی است. در چند سال اخیر توجه به این رشته از جانب وزارت علوم اقبال بیشتری داشته و چند دانشگاه در مقطع کارشناسی و یک گروه کارشناسی ارشد نیز پذیرش دارند. ولی زمان نیاز است تا نگرش موزه داری به صورت آکادمیک و تجربی به سمت تخصصی بین رشته ای در جهت ارتباط میراث با جامعه متمرکز شود. زیرا رشته ی موزه داری، دانش برقراری ارتباط با میراث است.

امروز، موزه های ایران از دوره ی سکون به سمت اجتماعی شدن حرکت می کنند. کارکنان موزه در جایگاه موزه دار بیشترین توان خود را می باید برای ایجاد تغییر و توجیه فعالیت هایی به کار گیرند که ممکن است نتیجه ی کوتاه مدت نداشته باشد. خدمتی که در موزه ارایه می شود ناملموس است. بدان معنا که فعالیت موزه مانند پروژه های عمرانی و ساختمانی نیست که بعد از مدت کوتاهی بتوان نتیجه ای ملموس مانند سد، جاده و یا ساختمان عرضه کرد. حتی اگر موزه

وجهی در تنهایی هست که فراتر از نبود دیگران تفسیر می شود. آنکه تنها است، در تنهایی پرتاب شده است. فضایی در برش تنیده می شود و آنچه می ماند، استمرار تنهایی است. گسستی بر آمده از آوارگی. این گونه از تنهایی، آن زمان ملموس است که در غربت زندگی کنی و یا بر زمانمند بودن آدمی فارغ آیی و زمانه ی دیگری تجربه کنی. زبانی متفاوت، مکانی بیگانه و زمانی نا آشنا. فهم این کیفیت از تنهایی به دلیل بدنمندی آدمی دشوار به نظر می رسد ولی تجلی آن در میراث او امکان پذیر است. میراثی که در هبودی معنا می یابد. بودن میراث در موزه، بدون همبودی، پرتاب شدگی و گم گشتگی است. دیدارکننده به موزه می آید، ولی در دالان های تو در تو، آشنایی نمی یابد. تنهایی بر او چیره گشته و موزه رازآلود جلوه می کند. رازهایی که در آثار موزه نهان شده اند.

از سویی دیگر، برقراری ارتباط میان اثر موزه ای و جامعه، معرفتی به مثابه ی دانش یک حرفه ی مستقل طلب می کند. به دیگر سخن، علمی مانند باستان شناسی، زبان شناسی، مردم شناسی، تاریخ، معماری و حفاظت و مرمت در کنار مطالعات موزه می توانند ارتباطی میان جامعه و میراث برقرار ساخته و این غافله را به مقصد برسانند. امروزه مطالعات موزه (موزه

international
council
of museums

تجربه‌های موفق که از طریق ایکوم جهانی معرفی شده اند، نشان از رویکردهای متفاوت در مواجهه با میراث و موزه گردانی دارد. بنابراین نمی توان الگویی واحد برای فعالیت همه‌ی موزه‌ها تعمیم داد. همچنین روند آزمون و خطا در برخی تجربه‌های موزه سازی، پروژه‌های ساماندهی و یا مدیریت موزه در ایران کم و بیش گواهی بر این مسئله است. شبکه-ی تخصصی ایکوم مسیر ارتباط با دانش موزه و استفاده از تجارب دیگران را هموار ساخته است. همچنین فرصتی برای پاسخ به چالش های جدید موزه ها پدید می‌آورد. ایکوم منبعی برای اطلاعات و حرفه-ی موزه گردانی است. بی شک مشارکت در فعالیت‌ها و کارگاه‌های آموزشی ایکوم سبب ارتقاء مهارت‌های فردی و تخصص‌های متنوع مرتبط با موزه خواهد شد. با توجه به موقعیت شغل موزه داری در ایران، عضو شدن از طریق کمیته‌ی ملی موزه ها در شورای جهانی موزه برای کارکنان موزه، دانش آموختگان و دانشجویان موزه‌داری بسیار اهمیت دارد. زدودن غبار تنهایی موزه‌ها، فقط با شناخت، رمزگشایی و تفسیر آثار در شبکه‌ای تخصصی و پیشرو محقق خواهد شد.

هزینه گرانی برای ساماندهی نمایشگاه ها انجام دهد از منظر عام، توجیح اقتصادی ندارد. موزه ها می‌باید در ساختاری مرتبط با کارکردشان ارزیابی شوند. از این رو، محصول فعالیت موزه ها به صورت خدمات ناملموس در ارتقاء سطوح کیفی زندگی مردم توصیف می‌شود. بنابراین موزه به وحدتی در جهت تبیین یک بینش مشترک نیازمند است. در غیر اینصورت، تنهایی در تک صدایی موزه‌داران نمایان می‌شود.

شورای جهانی موزه ها (ایکوم) سابقه ای ۷۰ ساله به عنوان نهاد پیشگام درحوزه ی موزه دارد. “رسالت این شورا بر پنج محور استوار است. یک: تدوین استانداردهایی برای دیزاین، مدیریت، سازماندهی مجموعه ها و اخلاق حرفه ای موزه. دو: ایجاد محفلی برای راه بری خط مشی ها و منشور های بین المللی میراث. سه: توسعه‌ی شبکه‌ی ارتباطی کارشناسان. چهار: راهبری یک تفکر جمعی جهانی در قالب سی کمیته ی بین المللی در جهت منافع اجتماع موزه ها. پنج: دستیابی به موفقیت های بین المللی در جهت مبارزه با قاچاق اموال فرهنگی، مدیریت بحران، ترویج فرهنگ و دانش، صیانت از میراث ملموس و ناملموس با کمک یونسکو، پلیس بین الملل و سازمان جهانی گمرگ. ” (www.icom.museum) به عبارت دیگر ایکوم جهانی از طریق برانگیختن توجه به میراث به پیشرفت جامعه کمک می‌کند. عضویت در ایکوم از طریق کمیته ی ملی موزه های هر کشور امکان پذیر است.

برداشت‌هایی از جنرال کنفرانس ایکوم ۲۰۱۶

سِرِ مونی میلان

حمید رضا حسینی

– پرده اول: اولیور تویست یک ملاقه بیشتر می‌خواهد

چند روز مانده به اول اردیبهشت، ماشین را تازه کنار خیابان پارک کرده‌ام که صدای زنگ موبایل بلند می‌شود. آنسوی خط یکی از رفقای موزه‌دار است:

ببینم از برگزاری جنرال کنفرانس ایکوم در میلان ایتالیا خبر داری؟
بله، شنیده‌ام.

قصد شرکت داری؟

نه، در فکرش نبوده‌ام. آخر من که عضو ایکوم نیستم.

نیازی به عضویت نیست. الان فهمیدم که ایکوم تسهیلاتی را برای حضور خبرنگاران در نظر گرفته. به نظرم یک ایمیل برایشان بزن و درخواست شرکت کن. تجربه خوبی است.

پس چرا کمیته ملی ایکوم این موضوع را به خبرنگاران اطلاع نداده‌اند؟

نمی‌دانم. از خودشان بپرس... حالا وقت این حرفها نیست. بجنب که فرصتی نداری. امروز و فرداست که ظرفیتشان تکمیل شود.

همان جا کنار خیابان یک حساب و کتاب مختصر و نتیجه این که: بد هم نگفت. بالاخره یک کنفرانس بین‌المللی است و به تجربه‌اش می‌ارزد. بسا که فتح بابی باشد برای حضور بقیه خبرنگاران

در چنین رویدادهایی. اصلاً برویم ببینیم این ایتالیا که در مدیریت میراث فرهنگی فرسخ‌ها جلوتر از ماست، چه جور جایی است؟

فردای آن روز، ایمیل را در کمتر از نیم ساعت پاسخ می‌دهند که حضورتان باعث خوشحالی ماست و اگر معرفی نامه رسانه متبوعتان را ارسال کنید، در اسرع وقت دعوته‌نامه ما به دستتان خواهد رسید. هشت، نه ماهی می‌شود که در یک روزنامه اسم و رسم دار، هفته‌ای دو بار صفحه میراث فرهنگی درمی‌آورم. با معاون سردبیر تماس می‌گیرم و درخواست معرفی نامه می‌کنم. پاسخ، شبیه پاسخی است که اولیور تویست در نوانخانه شنید: یک ملاقه بیشتر؟!

یعنی چه؟ مگر قرار است آنجا با سرویس‌های امنیتی بیگانه تماس بگیرم؟ یا درخواست پناهندگی کنم؟ یا در جاهای ممنوعه شرم آور دیده شوم؟ فقط می‌خواهم به خرج خودم بروم و از یک رویداد فرهنگی جهانی گزارش تهیه کنم و ماحصلش را مفت و مجانی

تصویری از منظر تاریخی - فرهنگی فلورانس متعلق به سده پانزدهم میلادی

مسافران استانبول، عازم میلان می شوم. هنوز دو روز به شروع کنفرانس مانده و فرصت دارم که یکراست از فرودگاه به ایستگاه قطار بروم و از آنجا به ونیز. می شود آدم تا اینجا بیاید و ونیز و فلورانس و رم را بیند؟ برنامه چیده‌ام که اولی را قبل از کنفرانس و دوتای دیگر را پس از آن ببینم.

فاصله فرودگاه تا ایستگاه مرکزی قطار با اتوبوس یک ساعت و نیم است. تمام این مدت را چشم دوخته‌ام به خیابان‌هایی که از آن رد می‌شویم و گونه‌های مختلفی از معماری گذشته و حال که به همزیستی مسالمت آمیز با یکدیگر رسیده‌اند. اهل هر فرقه‌ای که باشی، میلان برای جذاب است. اگر شیک پوش باشی، این جا پایتخت مد اروپاست؛ اگر عشق ورزش باشی، اینجا شهر آث میلان و اینتر میلان است؛ اگر سر و کارت با صنعت و تجارت باشد، اینجا مرکز مالی و صنعتی ایتالیاست؛ و اگر دلبسته تاریخ و هنر و معماری باشی، میلان شگفت زده‌ات خواهد کرد. کلیسای دومو که ساختش ۶۰۰ سال به طول انجامیده؛ موزه علوم و فنون داوینچی؛ قلعه تاریخی اسفوزسکو؛ و تابلوی شام آخر داوینچی، تنها بخشی از گنج‌های این شهر است که در پس ظاهر نه چندان تاریخی آن جا خوش کرده. میلان، دومین شهر ایتالیا و مرکز منطقه لمباردی است؛ منطقه‌ای وسیع در شمال این کشور که با رودها و دریاچه‌ها و مزارع کشاورزی و پوشش گیاهی مناسب، چشم‌اندازهای زیبایی را پیش چشم می‌گسترده.

دو سه ساعت بعد که فاصله میلان تا ونیز را با قطار طی می‌کنم، مناظر دو سوی خط آهن را تا افقی دوردست، شبیه مناطق جلگه‌ای شمال ایران می‌یابم، البته با سه امتیاز بزرگ نسبت به شمال ما: زیبایی، نظم و پاکیزگی محیط. اینجا معماری به شکل عجیبی با طبیعت پیرامون عجین شده و در فضاهای شهری و روستایی، مناظر فرهنگی مسحور کننده‌ای را پدید آورده است. بی‌جهت نیست که شعار جنرال کنفرانس

بدهم به شما.

راضی کردن این‌ها کار حضرت فیل است. شاید هم حق دارند. ورزش و اقتصاد و حوادث و سیاست و سینما نیست که ارزش مایه گذاشتن داشته باشد. میراث فرهنگی است. بود، نبود؛ نبود هم نبود!

دو سه تا تماس با دیگر دوستان خبرنگار و بالاخره جواب سردبیر یکی از خبرگزاری‌ها که:

چرا که نه؟ خیلی هم خوب. فقط گزارش‌هایت را به ما می‌دهی دیگر؟

بله، حتما

و چنین است که در اتفاقی نادر، یک خبرنگار فرصت

می‌یابد تا در رویدادی بین‌المللی، مرتبط با میراث فرهنگی شرکت جوید و روایت مستقلی از ماجرا را ارایه دهد. از نظر من، خدا کند که سرآغازی بر حضور خبرنگاران در این قبیل رویدادها باشد و از نظر خیلی‌ها، انشاءالله که اولین و آخرین بار باشد!

- پرده دوم: ایتالیا؛ سرزمین مناظر فرهنگی

درست سه روز بعد از حمله انتحاری و کشتار در فرودگاه آتاتورک، در حالی که فرودگاه امام خمینی پر است از

نمایی از ساختمان میکو؛ محل برگزاری جنرال کنفرانس میلان. عکس از آرشیو مجله فرهنگ موزه

– پرده سوم: میکو؛ چتری برای چهار هزار نفر

ساعت ۹ صبح روز سوم جولای برابریا سیزدهم تیرماه، با چندتایی از رفقای موزه دار در محل برگزاری کنفرانس حاضر

مارکوی ونیز یا ذروه گنبد سانتاماریا دلفیوره فلورانس بافت تاریخی این شهرها را می بینی، ابتدا مسحور زیبایی بی انتهای شان می شوی و سپس آتش افسوس و اندوه به جانت می افتد که ما چه کرده ایم با اصفهان و شیراز و کرمان و کاشان، و آن مناظر فرهنگی تکرار ناپذیر؟

میلان موزه ها و مناظر فرهنگی است. نه فقط در میلان و لمباردی بلکه در سرتاسر ایتالیا می توان این مناظر فرهنگی و از آن مهم تر، تلاشی به وسعت قرون و اعصار برای حفظ آن ها را ملاحظه کرد. با چنین رویکردی به داشته های طبیعی و مناظر فرهنگی است که وقتی از فراز برج ناقوس میدان سنت

گفت و گوی سه موزه‌دار در نمایشگاه جنبی کنفرانس

گارلاندینی، دبیر کنفرانس می‌گوید که اینها اکثرا دانشجویان رشته‌های مرتبط با میراث فرهنگی و موزه‌داری هستند و با یک فراخوان عمومی از میان ۸۰۰ داوطلب انتخاب شده‌اند. ناگفته نماند که آقای گارلاندینی، تنها چند روز پس از پایان جنرال کنفرانس میلان، مدالی را از رییس جمهور ایتالیا دریافت کرد و این یعنی که دست کم دولت ایتالیا از او راضی بوده. البته همسفرانی که در کنفرانس‌های قبلی مثل کنفرانس شانگهای حضور داشته‌اند، معتقدند که تدارکات و پذیرایی چینی‌ها به مراتب بهتر و مفصل‌تر بود. بسا که میل چینی‌ها به نشان دادن قدرت تازه جان گرفته‌شان و اعتماد به نفس و بی‌نیازی ایتالیایی‌ها از تحسین شدن توسط دیگران با چاشنی غرور اروپایی، چنین کنتراستی را بوجود آورده است.

با این حال، نظم و نسق برنامه‌ها کمی با حد انتظارات از یک کشور اروپایی فاصله دارد. مثلاً در برنامه افتتاحیه، جای شرکت کنندگان کشورهای مختلف را مشخص نکرده‌اند و همگی پخش و پلا نشسته‌اند. لاقلاً گروه ایرانی دست‌کم در ۴ نقطه از سالن جای گرفته‌اند. به همین ترتیب، جلسات کمیته‌ها، سرویس‌دهی به شرکت کنندگان و کیفیت پذیرایی، با کاستی‌ها و بی‌نظمی‌هایی روبروست. توجه داریم که هر یک از شرکت کنندگان برای شرکت در این برنامه علاوه بر هزینه ایاب و ذهاب و اقامت که برعهده خودشان بوده، بین ۳۵۰ تا ۵۵۰ یورو برای شرکت در کنفرانس پرداخته‌اند و حق دارند که خدماتی متناسب با این مبلغ را دریافت کنند.

- پرده چهارم: کنفرانس بهانه است، آمده‌ام تو را ببینم

جنرال کنفرانس‌های ایکوم، برنامه‌هایی شلوغ و غیرمتمرکز هستند. این طور نیست که شرکت کنندگان همگی یک جا بنشینند و به سخنرانی‌های علمی گوش کنند. ایکوم دهها کمیته تخصصی زیرمجموعه دارد که اعضای خود را در آن‌ها تقسیم‌بندی و ساماندهی کرده است.

هرکدام از این کمیته‌ها در خلال کنفرانس‌های عمومی برنامه خاص خود را اجرا می‌کنند و تمرکزشان بر اعضای خودشان است. جلسات کمیته‌ها، همزمان با هم برگزار می‌شوند و شرکت کنندگان نمی‌توانند در همه آنها شرکت کنند. شلوغی کنفرانس و تعدد برنامه‌ها و نشست‌ها به حدی است که میزبان ناگزیر شده علاوه بر چاپ یک کتابچه راهنمای قطور، یک اپلیکیشن موبایل هم تدارک ببیند تا شرکت کنندگان بتوانند سریع و ساده به موضوع و زمان و مکان برنامه‌های مختلف دسترسی داشته باشند.

تم اصلی جلسات و سخنرانی‌ها، حول شعار کنفرانس است که در سال ۲۰۱۶ "موزه‌ها و مناظر فرهنگی" است اما در حیطه عمل، بسیاری از سخنرانی‌ها - یا شاید بیشتر آنها - ربطی به این شعار ندارند. سخنرانی‌ها اگرچه جالب توجه هستند، اما نمی‌توان آنها را در رده مقالات علمی-پژوهشی

می‌شویم. اینجا اولین چیزی که چشم آدم را می‌گیرد، معماری خلاقانه این ساختمان عظیم است که میکو Mico Milano Congress نام دارد. جایی است برای برگزاری سالانه ۵۰۰ برنامه اعم از کنفرانس و نمایشگاه و مراسم جشن و کنسرت و غیره و ذالک؛ با انواع سالن‌ها و اتاق‌های لوکس و گالری‌ها و تجهیزات سمعی - بصری و ارتباطی پیشرفته و البته با ظرفیت ۱۸ تا ۲۰ هزار صندلی! به خاطر همین است که حدود چهار هزار شرکت کننده در جنرال کنفرانس ایکوم ۲۰۱۶ جوری در این مرکز جاگیر می‌شوند که باز هم فضاهای خلوت و خالی بسیار است. معمار اینجا، ماریو بلینی Mario Bellini از معماران صاحب نام و صاحب سبک ایتالیاست و الحق که در طراحی این بزرگترین مرکز نمایشگاهی و کنفرانس در اروپا خوب از عهده کار برآمده است.

کشور میزبان برای برگزاری کنفرانس ایکوم تدارکات و تمهیدات وسیعی را در نظر گرفته است. آن گونه که در وب سایت کنفرانس نوشته‌اند، علاوه بر وزارت میراث فرهنگی و وزارت امور خارجه ایتالیا، طیف وسیعی از نهادهای ملی و محلی مانند دولت محلی لمباردی، شهرداری میلان، ۱۲ دانشگاه و حتا اتاق بازرگانی میلان و بانک ایتلسلا-اسپانولا در برگزاری کنفرانس مشارکت داشته‌اند. راهنمایی و انتظامات امور را نیز به چند صد دانشجوی داوطلب سپرده‌اند. آلبرتو

قرار داد؛ بلکه غالباً به بیان تجربه و دستاوردهای موزه‌های گوناگون می‌پردازند. بنابراین سخنرانی شمار بیشتری از موزه‌داران ایرانی در کنفرانس‌های بعدی به هیچ‌روی دور از نظر نیست.

در وب‌سایت کنفرانس میلان، بیشترین موضوعی که به عنوان اهداف کنفرانس مورد تأکید قرار گرفته، یکی تبادل تجربیات میان موزه‌داران جهان است و دیگری برقراری ارتباط و تعامل میان آنها که خود زمینه تبادل دانش و تجربه را فراهم می‌کند. در این وب‌سایت به شرکت‌کنندگان توصیه شده که از هر فرصتی، چه در جلسات کمیته‌ها، چه در تورها، چه در زمان‌های تنفس و چه در ضیافت‌های میزبان، استفاده کنند و با موزه‌داران دیگر کشورها ارتباط بگیرند. شاید از همین روست که در روز دوم کنفرانس، مقدار زیادی میل راحتی و تشکچه را کنار راهروهای مرکز می‌گویند تا فضای صمیمانه‌تری را برای گفت‌وگوهای دو یا چند جانبه ایجاد کنند.

موزه‌داران ایرانی هم البته از این قافله عقب نمی‌مانند و هرکدام‌شان یکی دو جین دوست از دیگر کشورها پیدا کرده‌اند. برخی‌شان که سابقه شرکت در کنفرانس‌های قبلی را دارند، با دوستان قدیمی تجدید دیدار می‌کنند و گاه می‌شود که هدایایی را نیز برای هم تدارک دیده‌اند. خودشان می‌گویند این دوستی مهمترین سوغاتی است که به ایران می‌برند.

– پرده پنجم: این‌جا صدای پای باد نمی‌آید

میزبان ما از فرصت حضور حدود ۴۰۰۰ موزه‌دار و مقامات و کارشناسان فرهنگی کشورهای مختلف جهان در میلان بهره می‌جوید و آن‌ها را طی دو روز (هفتم و هشتم جولای) در قالب ۵۰ تور به دیدن موزه‌ها، آثار تاریخی و مناظر فرهنگی در میلان و مناطق اطراف می‌برد. طبیعتاً نه من و نه مجموع موزه‌داران حاضر در کنفرانس، نمی‌توانیم در همه تورها شرکت کنیم اما آنچه از فهرست تورها و تعریف برخی شرکت‌کنندگان برمی‌آید، این است که نه فقط از نظر مکانی، بلکه از نظر موضوعی نیز متنوع، جذاب و تا حد زیادی خلاقانه بوده‌اند.

مثلاً عده‌ای را به موزه ماموک برده‌اند تا یک برش صد ساله از تاریخ تولید ماشین‌های قهوه‌ساز را ببینند و بعد در کافه‌های معروف و قدیمی میلان با سنت نوشیدن قهوه در ایتالیا آشنا شوند؛ عده‌ای دیگر به راهپیمایی در محدوده‌های خلوت میلان رفته‌اند تا ببینند که در پس هیاهو و ازدحام این شهر صنعتی و تجاری، چه فضاهای تاریخی و فرهنگی بکر و دنجی پنهان شده است؛ موضوع یکی دیگر از تورها حضور و تأثیر رنگ آبی در هنر و معماری ایتالیا بوده؛ و به همین ترتیب، تورهای زیادی با موضوعات ساده اما جذاب برگزار شده که از یک سو، وسعت و غنای میراث فرهنگی ایتالیا

ازدحام گردشگران برای ورود به بنای تاریخی کلسئوم رم

را نشان می‌دهد و از سوی دیگر، تبحر متولیان امر در معرفی آنها به مخاطب را به رخ می‌کشد.

جدا از تورها، خود شرکت‌کنندگان نیز چه در حین برگزاری کنفرانس و چه قبل و بعد از آن، فرصت دیدن شهرهای مختلف ایتالیا را از دست نمی‌دهند. اغلب بچه‌های ایرانی، علاوه بر گردش در میلان، دیدن ونیز و فلورانس و رم را در برنامه سفر گنجانده‌اند و مُصر هستند که غیر از بناهای تاریخی، چند موزه مهم و معروف هرکدام از این شهرها را ببینند. با دیدن این موزه‌هاست که همگی می‌فهمیم: این‌جا موزه فراتر از چهار تا کاسه و کوزه سفالی شکسته است که زیرش به کسالت‌بارترین عبارت ممکن نوشته باشند: ”سفال بانقش بز کوهی، سیلک، هزاره سوم پیش از میلاد“ این‌جا هر موضوعی می‌تواند دستمایه برپایی موزه و هر اثری می‌تواند زینت‌بخش موزه باشد. در میلان، درست در وسط موزه علوم و فنون داوینچی می‌توانی یک قطار بزرگ و یک کشتی غول‌پیکر را ببینی و چشمانت از تعجب گرد شود که اینها را چگونه به اینجا آورده‌اند؟!

اینجا گاهی باید سه چهار ساعت در صف بایستی تا وارد موزه شوی. وقتی صف طولانی ورود به موزه‌ها را می‌بینی، از خود می‌پرسی: مردم برای دیدن چه چیزی صف کشیده‌اند؟ و وقتی پایت را داخل می‌گذاری می‌فهمی که این همه آدم نه فقط برای دیدن، بلکه برای شنیدن، خواندن، حس کردن و در صورت لزوم چشیدن صف کشیده‌اند. برای خیلی غریب است که ببینی وسط موزه یک گروه جمع و جور از نوازندگان حرفه‌ای زیباترین قطعات موسیقی کلاسیک را اجرا می‌کنند و راهنمایان با چه حوصله و دقتی به پرسش‌هایت پاسخ می‌دهند و هر اثر با چه وسواس و خلاقیتی

معرفی شده است. جان کلام این که در موزه‌های این‌جا صدای پای باد نمی‌آید و سکوت سنگین سالن‌های موزه، روانت را نمی‌کاهد.

می‌گویند ارزش اقتصادی موزه‌ها یا بناهای تاریخی را با بهای بلیت آنها نسجید، بلکه آن وضعیت و ارزش افزوده اقتصادی را که این اماکن در اطراف خود و در مجموعه یک شهر یا روستا یا منطقه ایجاد می‌کنند، در نظر بگیرید. راست می‌گویند. اما وقتی در این کشور، سالانه ۵ میلیون نفر به دیدن یک موزه می‌روند و همگی از دم ۱۵ یورو پول بلیت می‌دهند، مگر می‌شود ۷۵ میلیون یورو درآمد سالانه، معادل ۳۰۰ میلیارد تومان خودمان را نادیده گرفت؟

– پرده ششم: خانه همه ما یک موزه است

در جنرال کنفرانس میلان، تنها جایی که همه شرکت‌کنندگان یکجا می‌نشینند و از یک برنامه واحد استفاده می‌کنند، مراسم افتتاحیه در صبح روز چهارم جولای برگزار می‌شود. در کشور ما پای ثابت سخنرانی در این گونه مراسم – با هر موضوع و هدفی که باشد – مقامات دولتی هستند. در میلان

پخش سخنرانی ویدئویی اورهان پاموک، برنده نوبل ادبیات در مراسم افتتاحیه

نیز چند مقام رسمی از قبیل رییس کنفرانس، رییس ایکوم ایتالیا و مشاور دولت محلی لمبادری به حاضران خوشامد می‌گویند و گزارش‌های کوتاهی را از روند فعالیت‌های مربوط به برگزاری جنرال کنفرانس ۲۰۱۶ ارایه می‌دهند اما سخنرانان اصلی از جنمی دیگر هستند. برجسته‌ترین‌شان، اورهان پاموک، نویسنده نامدار اهل ترکیه و برنده جایزه نوبل ادبیات در سال ۲۰۰۶ میلادی است. او در سخنان خود که به صورت غیر حضوری و از طریق پخش ویدئویی به سمع حاضران می‌رسد، از تجربه ایجاد و اداره موزه معصومیت استانبول سخن می‌گوید. او این موزه را بر اساس یکی از رمان‌هایش به نام معصومیت شکل داده و در سال ۲۰۱۲ افتتاح کرده است. معصومیت یک داستان عاشقانه است که نویسنده به دستاویز آن، به نقد طبقه مرفه جامعه ترکیه و شکافهای طبقاتی و معضلات اجتماعی آن می‌پردازد. آقای پاموک توضیح می‌دهد که چگونه همزمان با نگارش رمان معصومیت، موزه‌ای دربرگیرنده اشیاء، مناظر و عکسهای توصیف شده در رمان را ترتیب داد تا داستان خود را از دنیای خیالی به جهان واقعی بیاورد و موزه‌ای را ایجاد کند که ارتباط تنگاتنگی با زندگی روزمره آدمیان دارد.

جان کلام پاموک این است که دوره موزه‌های بزرگ ملی مثل لوور و ارمیتاژ – که اکنون جنبه توریستی به خود گرفته‌اند – گذشته است. موزه‌های آینده در خانه مردمانی شکل می‌گیرد که تاریخ را نه در قامت حماسه‌های ملی، بلکه در شکل انسانی و مردم‌وار آن روایت می‌کنند. به بیان دیگر، موزه‌های آینده بیش از این که تاریخ را روایت کنند، قصه آدمیان را بازمی‌گویند: ”شکی دراهمیت نشان دادن غنای تاریخ و فرهنگ چین، هند، مکزیک، ایران و ترکیه نیست. این کار باید انجام گیرد و انجامش سخت نیست. چالش اصلی این است از موزه‌ها برای بیان داستان‌های انسان‌هایی استفاده شود که در این کشورها زندگی می‌کردند آن هم با همان درخشش، قدرت و عمق!“

غیر از اورهان پاموک، سخنران دیگر افتتاحیه که سخنانش بیش از حد معمول به طول می‌انجامد و البته با استقبال حاضران روبرو می‌شود، کریستو ولادیمیرف جاواچف، هنرمند سرشناس اهل بلغارستان است که درباره موزه‌ها و مناظر فرهنگی سخن می‌گوید و به معرفی شماری از پروژه‌های خود می‌پردازد. بسیاری از کارهای کریستو با دستیاری همسرش، ژان کلود ماری – که به سال ۲۰۰۹ میلادی درگذشت – ساخته شده است. از جمله کارهای او، ساخت پل‌های شناور به طول ۳ کیلومتر روی دریاچه ایسو در ایتالیا است که دسترسی به دو جزیره دورافتاده را فراهم می‌کند. آقای کریستو توضیح می‌دهد که او و گروه همراهش، چگونه حدود ۲۲۰ هزار مکعب شناور از جنس پلی اتیلن را کنار هم قرار داده‌اند تا پیاده‌رویی به طول ۳ کیلومتر روی دریاچه بسازند و منظره فرهنگی جالبی همگون با طبیعت پیرامون را شکل دهند. گام نهایی برای افتتاح این پل شناور، پارچه زردی است که روی مکعب‌ها کشیده می‌شود و رنگ آن با توجه به نور و درجه رطوبت هوا، از قرمز به

شماری از موزه‌داران ایرانی و اعضای هیأت اجرایی ایکوم در مراسم افتتاحیه

خود چیز مهمی نیست و نیاز به کمی حلاجی دارد.

این گروه ۳۶ نفره به سه دسته تقسیم می‌شوند: دسته اول، کسانی هستند که کنفرانس برای‌شان پهنه‌ای بوده تا ایتالیا را ببینند و در هیچ برنامه‌ای پیدای‌شان نیست. همه جور آدمی هم بین‌شان هست، مثلاً خانمی که یک روز او را در ایستگاه مترو نزدیک میکو در حال عزیمت به میهمانی افتتاحیه در قلعه اسفوزسکو می‌بینم. صاف و ساده می‌گوید: نه موزه دار است، نه در هیچ سازمان مرتبط با موزه‌داری فعالیت می‌کند؛ نه تحصیلاتی در این حوزه دارد و نه حتا علاقه‌ای به آن؛ اما از سال‌ها پیش همیشه یک کارت ایکوم در جیبش بوده!

گروه دوم، دسته موزه‌داران عمدتاً جوانی هستند که حضوری فعال در کنفرانس دارند. ۶ تای‌شان مجموعاً ۹ بار در کمیته‌های مختلف سخنرانی می‌کنند و بقیه هم علاوه بر حضور در جلسات مختلف، علاقه زیادی دارند تا با موزه‌داران دیگر کشورها ارتباط بگیرند؛ زیرا معتقدند این ارتباط برای آگاهی از حال و هوای موزه‌داری جهان و تبادل تجربه‌ها به کارشان می‌آید.

دسته سوم، رییس و اعضای هیأت اجرایی و برخی حواشی آنها هستند که بیشتر پی‌جوی لابی با رؤسای ایکوم جهانی یا کمیته‌های ملی کشورهای مختلف هستند و انعقاد تفاهم نامه و کسب میزبانی برخی جلسات فرعی ایکوم را در دستور کار قرار داده‌اند.

فعالیت این هر دو گروه اخیر، می‌تواند سودمند و مکمل هم باشد اما نیست. چندان که هیچ کدام از اعضای هیأت اجرایی در هیچ یک از ۹ جلسه سخنرانی موزه‌داران ایرانی شرکت نمی‌کنند.

سابقه این دو دستگی برمی‌گردد به انتخابات هیأت اجرایی

فاصله می‌گیرند و برآند تا موزه‌ها را بیش از پیش در متن زندگی مردم تعریف کنند.

– پرده هفتم: ۳۶ ایرانی بدون پرچم

از ایران ۳۶ نفر در جنرال کنفرانس میلان شرکت کرده‌اند که تعداد قابل توجهی است. از چین که بیشترین شرکت‌کننده را دارد، ۱۵۰ نفر آمده‌اند و خیلی از کشورها نیز یک یا دو نماینده دارند. شمار چشمگیر ایرانیان اما، به خودی

طلایی تغییر می‌کند. قرار است این شکوه و زیبایی به سان فرشی قرمز پیش پای مردمانی پهن شود که به آن دو جزیره دور افتاده آمد و شد دارند.

در مجموع، حال و هوای مراسم افتتاحیه، انتخاب سخنرانان و نوع سخنرانی‌ها، و در روزهای بعدی مباحث مطرح شده در جلسات کمیته‌های تخصصی، همه و همه نشان می‌دهد که تفکرات پیشرو و پیشران موزه‌داری در جهان به تدریج از رویکردهای مرسوم تاریخی، حماسی، توریستی و دولتی

ایکوم در اسفند ۱۳۹۴ که حالا تا کنفرانس میلان کش پیدا کرده و بعید است که به این زودی‌ها حل و فصل شود. گویا رؤسای ایکوم جهانی نیز از این اختلافات بی‌خبر نیستند و خیلی دوستانه توصیه کرده‌اند که دو سوی ماجرا، به نحوی با هم کنار بیایند.

علاوه بر این، خیلی از موزه‌داران ایرانی، بیش و کم بدون آمادگی قبلی به میلان آمده‌اند؛ یعنی با اهداف و حال و هوا و فوت و فن بهره‌گیری از این نوع کنفرانس‌ها آشنایی کافی ندارند. اگرچه خودشان پی‌گیر نبوده‌اند که از باتجربه‌ترها سوال کنند اما اختلافات پیش‌گفته نیز مانع از آن شده که هیأت اجرایی جلسه‌ای بگذارد و آن‌ها را با الزامات این رویداد جهانی آشنا کند. البته یکی از اعضای هیأت اجرایی با قید قسم و آیه می‌گوید: «خدا شاهد است، ده بار دعوت کردیم و

نیامدند!» عجلالتا می‌توان این ۳۶ نفر ایرانی را یک گروه بدون پرچم و رهبر دانست که هرکدام ساز خود را می‌زنند.

– پرده هشتم: ارمنان میلان

دستاوردهای شرکت‌کنندگان ایرانی در کنفرانس در وهله اول چیزی نیست مگر آشنایی با آخرین دانش و تجربیات موزه‌داری جهان و ارتباط‌گیری با کارشناسان و موزه‌داران دیگر کشورها که قطعا در مسیر فعالیت حرفه‌ای آن‌ها و موزه‌های متبوعشان راهگشاست. با این حال، همه شرکت‌کنندگان – به استثنای یکی دو نفر – با هزینه شخصی خود در کنفرانس شرکت کرده‌اند و چیزی بین ۶ تا ۸ میلیون تومان از جیبشان پرداخته‌اند. آنها معترض‌اند که موزه‌های و رؤسایشان، خواه و

سخنرانی یکی از موزه‌داران
ایرانی با موضوع رادیو موزه

ناخواه از ثمرات شرکت کارمندان‌شان در این قبیل کنفرانس‌ها منتفع می‌شوند اما حاضر به اندکی مشارکت در این مسیر - حتا در سطح اعطای مرخصی استحقاقی - نیستند.

از این موضوع که بگذریم، ایراد ۹ سخنرانی در کمیته‌های تخصصی ایکوم توسط ۷ موزه دار حاضر و غایب در کنفرانس شامل هادی زند کریمی، روشنک سعادت، و رضا دبیری نژاد (تنها سخنران غایب که مقالات مشترکی را با دامون منزوی و میثم عبدلی ارایه داد)، نگار ساغریچی و میثم عبدلی، همگی از مؤسسه کتابخانه و موزه ملی ملک؛ پریسا اندامی و گلناز گلصباحی، هر دو از مؤسسه فرهنگی موزه‌های بنیاد مستضعفان؛ و دامون منزوی، مدیر پروژه موزه سنگ و گوهر دریای نور، یکی از این رهاوردهاست.

”تأثیر وقف بر رشد و پویایی موزه‌های ایران“؛ ”نقش موزه‌ها در فرهنگ پذیری کودکان کار بد سرپرست“؛ ”معرفی پروژه موزه ای به وسعت یک شهر از شهرداری تهران“؛ ”نگاهی به گوناگونی هنرهای دستی و تزیینی ایران در یک چشم انداز هنری و فرهنگی“؛ و ”معرفی رادیو موزه، بیان پویش‌ها و تجربه‌های موزه‌های ایران“ عناوین برخی از این سخنرانی‌ها هستند که نشان می‌دهند به رغم همه مشکلات و کاستی‌ها، موزه‌داری ایران به رشد و بالندگی خود ادامه می‌دهد و در مجامع بین‌المللی حرفه‌ای زیادی برای گفتن دارد.

به این دستاوردها بیفزاییم انتخاب فاطمه احمدی، کارشناس موزه ملی تاریخ علوم پزشکی ایران به عضویت در هیأت اجرایی کمیته موزه‌های دانشگاهی (یومک) و قرار گرفتن دامون منزوی در مقام مشاور رئیس کمیته بین‌المللی بازاریابی در موزه‌ها (ام.پی.آر) را، هر دو به مدت سه سال.

دستاوردهای دیگر نیز عبارت‌اند از انتخاب رییس ایکوم ایران به عضویت در هیأت اجرایی کمیته منطقه‌ای آسیا و اقیانوسیه؛

مذاکرات مقدماتی برای امضای توافقنامه میان ایکوم ایران و چین در دو حوزه ی جاده ابریشم و برگزاری نمایشگاه‌های متقابل؛ افزوده شدن گروه نوروز به گروه‌های شش گانه منطقه‌ای ایکوم با همکاری پاکستان؛ ارایه و تصویب پیشنهاد حمایت ایکوم جهانی از موزه‌ها و میراث فرهنگی کشورهای درگیر جنگ؛ توافق اولیه برای برگزاری نشست کمیته «ایکروم» (حفاظت از اشیای تاریخی) یا کمیته «ایکوم سی‌سی» در ایران در سال ۲۰۲۰؛ و تصویب برگزاری جلسه کمیته آموزش ایکوم در ماه نوامبر ۲۰۱۶ در ایران.

در مجموع، اگر حداقلی فکر کنیم، صرف حضور پرشمار موزه‌داران ایرانی در جنرال کنفرانس میلان از این نظر که در بطن یک رویداد جهانی، پرچم کشورمان را بالا نگه داریم و در جایی که خیلی‌ها ما را با عرب‌ها اشتباه می‌گیرند، فرهنگ و میراث تاریخی کشورمان را معرفی کنیم، دستاورد قابل اعتنائی است؛ اما با یک دید حداکثری تا وضع مطلوب راه طولانی و ناهمواری در پیش داریم؛ راهی که از دو منزلگاه بزرگ می‌گذرد: هم‌گرایی و برنامه‌ریزی.

*عکس‌ها از حمیدرضا حسینی

پیام ویدیویی اورهان پاموک

به بیست و چهارمین کنفرانس عمومی شورای بین المللی موزه‌ها (ICOM)

دوره موزه‌ها با حرف بزرگ H گذشته است!

برگردان: نگار ساغریچی

N.Sagharichi@gmail.com

موزه‌های ملی بزرگ مانند لوور و ارمیتاژ با گشودن درب کاخ‌های سلطنتی به روی عموم، قالب مؤسسه‌های توریستی را به خود گرفتند. این چنین مؤسسه‌هایی، که امروزه نمادهای ملی هستند، روایت‌گر ملت، تاریخ با حرف بزرگ H^۱ در ابتدای آن هستند که آن را بسیار مهم‌تر از تاریخ تک‌تک افراد تلقی می‌کنند. این امر مایه تأسف است، آن هم زمانی که تاریخ یک فرد عمق انسانیت را بسیار بهتر به تصویر می‌کشد

بازتاب دومی که می‌خواهم به شما معرفی کنم این است که گذار از کاخ‌ها به موزه‌های ملی شبیه گذار از حماسه به رمان است. حماسه مانند یک کاخ است: سخن از رفتار قهرمانانه پادشاهانی می‌گوید که ساکنان آن بوده‌اند. موزه‌های ملی باید مانند یک رمان باشند اما اینچنین نیستند.

ما به موزه‌های بیشتری که در تلاش برای ساخت روایتی تاریخی از جامعه و اجتماع ما به عنوان روایتی از فرقه، ملت و دولت هستند، نیاز نداریم. همه ما می‌دانیم که داستان‌های روزمره و عادی انسانی‌تر و مهم‌تر از همه لذت‌بخش‌تر است.

شکی دراهمیت نشان دادن غنای تاریخ و فرهنگ چین، هند، مکزیک، ایران و ترکیه نیست. این کار باید انجام گیرد و انجامش سخت نیست. چالش اصلی این است از موزه‌ها برای بیان داستان‌های

از جمله برنامه‌های مراسم افتتاحیه جنرال کنفرانس ایکوم ۲۰۱۶ در میلان، پیام ویدئویی فرید اورخان پاموک (اورهان پاموک) بود. او نویسنده اهل کشور ترکیه و برنده جایزه نوبل ادبیات در سال ۲۰۰۶ است که موزه معصومیت در شهر استانبول را بنیان گذاشته و مدیریت آن را برعهده دارد. آنچه در پی می‌آید، ترجمه پیام ویدئویی آقای پاموک است که به زبان انگلیسی است.

همه موزه‌ها گنجینه‌های واقعی نوع بشر هستند اما من مخالف این هستم که این مؤسسات با ارزش و به یاد ماندنی بدل به مدلی برای موزه‌هایی شوند که در آینده شکل می‌گیرند. موزه‌ها باید جمعیت انسانی و انسانیت انسان جدید و مدرن را که از اقتصادهای کشورهای غیر غربی در حال رشد پدید آمده‌اند کشف و آشکار کنند. من این بیانیه را به‌ویژه برای موزه‌های آسیایی بیان می‌کنم چرا که دوره بی‌سابقه‌ای از رشد را تجربه می‌کنند. هدف موزه‌های تحت حمایت پشتیبانان مالی بزرگ دولتی، عرضه کردن یک دولت است و این هدف نه خوب است و نه معصومانه.

این‌ها پیشنهادات من برای یک موزه جدید است؛ برخی مضمون‌هایی که ما در حال حاضر باید بیش از پیش آن‌ها را انعکاس دهیم.

انسان‌های استفاده شود که در این کشورها زندگی می‌کردند آن هم با همان درخشش، قدرت و عمق.

سنجه موفقیت یک موزه نباید توانایی آن در نشان دادن یک دولت، ملت یا جامعه یا تاریخ خاصی باشد. بلکه معیار باید ظرفیت موزه در فاش کردن انسانیت فرد باشد. ما باید موزه را بر اساس این معیار مورد قضاوت قرار دهیم.

کوچکتر، فردی‌تر و مقرون به صرفه‌تر شدن موزه‌ها امری ضروری است. این تنها راهی است که همیشه می‌تواند داستان‌هایی در مقیاس انسانی بگویند. موزه‌های بزرگ ما را دعوت به فراموش کردن خودمان و قبول دولت و توده انسانی می‌کنند. این دلیلی است که موزه‌ها، بیرون از غرب، میلیون‌ها نفر را می‌ترساند. این دلیل است که چرا موزه‌ها با دولت‌ها همکاری می‌کنند.

هدف موزه‌های حال و آینده نباید نمایش دولت که باید آفرینش جهانی از انسان منفرد باشد، انسانی مانند آنکه صدها سال تحت ظلم ستمکاران رنج برد. منابع مالی که به سوی موزه‌های سمبولیک و یادمان‌های بزرگ سرازیر شده بودند باید به سوی موزه‌های کوچکی بیایند که داستان‌های فرد را می‌گوید. این منابع همچنین باید به پشتیبانی و تشویق مردم برای تخصیص خانه‌ها و داستان‌های کوچکشان به محلهایی برای روایتگری تخصیص داده شوند.

اگر آثار از متن اصلی‌شان و خیابان‌هایی که به آن‌ها تعلق دارند ریشه‌کن نشوند و از آن‌ها در محل‌های اصلی که به آن تعلق دارند، نگهداری شود، می‌تواند راهی برای بیان قصه‌هایشان داشته باشند. ما به موزه‌های متواضع نیازمندیم که بتوانند مایه افتخار خیابان‌ها، خانه‌ها و فروشگاه‌های اطرافشان باشند و آن‌ها را تبدیل به لحظاتی از روایت خود کنند. به‌طور خلاصه آینده موزه‌ها از خانه‌ها آغاز می‌شود.

اورهان پاموک در موزه معصومیت. عکس: آرشیو مجله فرهنگ موزه

موزه‌ها داریم اما به آدم‌ها احتیاج داریم. ما موزه‌هایی بزرگ و پرهزینه داریم و هنوز خلق چنین موزه‌هایی بخصوص در آسیا ادامه خواهد داشت، جایی که پول دولت به این موزه‌ها سرازیر می‌شود. اما آنچه همچنان بدان نیازمندیم موزه‌هایی کوچک و مقرون به صرفه است که انسانیت را نشان می‌دهند.

پی نوشت: ۱- History با حرف بزرگ H در ابتدای آن اشاره به نظریه فرانسیس فکویاما در کتاب "در پایان تاریخ و آخرین انسان" دارد.

موقعیت بسیار ساده است: از ما استفاده شد تا حماسه خلق شود، اما آنچه ما نیاز داریم رمان است. در موزه‌ها از ما برای نمایش استفاده شد، اما آنچه ما نیاز داریم بیان است. از ما استفاده شد تا یادمان‌ها پدید آیند، اما آنچه ما نیاز داریم خانه‌ها هستند.

ما در موزه‌ها تاریخ داریم، اما آنچه ما بدان احتیاج داریم قصه‌هاست. ما در موزه‌ها ملت‌ها را داریم اما آنچه نیازمندش هستیم انسان‌ها است. ما گروه‌ها و فرقه‌ها را در

پنج اتاق در موزه واقعیات

مقاله اختصاصی میکا نیمان برای مجله فرهنگ موزه

برگردان: گلناز گل صباحی
Goli_saba@yahoo.com

**”طبیعت، معبدزندگان است
که گاه با زبان اسرار سخن می‌گوید.
انسانها از این جنگل انبوه نشانه‌ها، در حالی می‌گذرند
که با نگاهی آشنا ورنداز می‌شوند.
گویی واخوانی از دوردستها
پیچیده در نورشبانگهان و صبحگاهان
در وحدتی عمیق و جادویی
عطرو رنگ و نواها را
در هم می‌آمیزد.“**

در ”تناظرها“ از مجموعه ”گل‌های شر“ که در سال ۱۸۵۷ به نشر رسید، شارل بودلر ما را بسوی وارونه دیدن طبیعت هدایت می‌کند. ما عادت کرده بودیم که خود را درمقام بیننده و سخنگو ببینیم. در شعر، بودلر ما را در لحظه‌ای گیر

*میکا نیمان، متخصص آی. تی با پیش‌زمینه علوم انسانی
بعلاوه مطالعات آسورشناسی خصوصا فرهنگ و زبان سومری
است. او در خلق مدل‌های تئوریک برای میراث فرهنگی
مشارکت داشته است. مدل‌هایی که بتوانند در سیستم داده‌ها/
طراحی اطلاعات شکل اجرایی بیابند. این موضوع شامل توسعه
مدل‌های مفهومی برای آرشیوها، کتابخانه‌ها و موزه‌های همکار با
کمیته بین‌المللی سیداک – CIDOC – شورای بین‌المللی
موزه‌ها یا ایکوم – ICOM – نیز می‌شود.
او رییس کارگروه کو- رفرنس (Co-Reference) کمیته
بین‌المللی سیداک است. این کارگروه بستری مطالعاتی، مرتبط
با نشانه‌ها و دلالت‌های آنان و عملکردشان، یعنی شفاف‌سازی
اهداف یا مفاهیم ارجاعات نشانه‌ها است.
تمهیدات مهمی که این امر را محقق می‌کنند، فراهم کردن
نشانه‌های مشترک، منحصر بفرد، پایدار و رسمی برای اشیاء و
مفاهیم است.
”... باور دارم که مستندسازی میراث فرهنگی باید در فهم این

موضوع ریشه بدواند که چگونه ذهن انسان عمل می‌کند. فهم
این نکته ضروری است که چگونه کارهایی که با تکنولوژی
انجام می‌دهیم نسبت به خود تکنولوژی در مرتبه بعدی قرار
می‌گیرند.”
میکا نیمان می‌گوید:
”این موضوع شامل فهم نقش‌های ذهنیت، معنا و احساس در
میراث فرهنگی است.“ تلاش می‌کنم اشاره کنم که چه
چیزهایی مهم است و در نهایت چه اهمیتی در زندگی دارند
و فرهنگ و میراث فرهنگی را از این چشم‌انداز می‌نگرم. کار در
محدوده میراث فرهنگی را می‌توان با استفاده از منابع
روشنفکرانه و تکنولوژیکی مشخص کرد تا آنچه که به لحاظ
انسانی مهم است را، جستجو کند.”

نویسنده ساکن هلیسینکی در جزیره گوستاوسورد (به زبان
فنلاندی Gustavssvärd) است که بخشی از سومن لینا،
سایت میراث جهانی یونسکو در فنلاند به شمار می‌رود.

چشم اندازی از جزیره گوستاوسُورد در سومن لینا در فنلاند.

محوطه میراث جهانی یونسکو

آن شی -بخودی خود و برای تجربه کردن و دریافت آن بطور مستقیم- است. بسیاری از آثار هنری از جمله موسیقی، دقیقاً به منظوریگونه درک و دریافت بی‌واسطه ساخته شدند. باید به هر اثر اجازه داد به زبان خویش سخن بگوید و آنرا درگذران لحظه، همانگونه که خود را عرضه می‌کند، دید و شنید.

گونه‌های مختلف جدایی

هرچیزی در طبیعت، به زبان و صدای خویش سخن می‌گوید، اما تاثیرات می‌تواند یک‌جانبه باشد. سنگ با ما سخن می‌گوید، اگر شیوه گوش سپردن به آن را بدانیم، اما او سخن ما را نمی‌فهمد. او زبان امواج را آموخته، زبانی که او را مدور ساخته است. آسمان و دریا نیز داستانی عاشقانه دارند که از ورای ابر، غبار و امواج ابدی و یگانه، قابلیت دیده شدن یافته‌اند اما -جاییکه انسان تنها تماشاچی است - ما هیچ نقشی در داستان عاشقانه آنها نداریم، آنها کاملاً نسبت به حضور ما بی‌توجه‌اند و تنها یکدیگر را می‌شناسند.

تعامل و مقاومت، دو پروسه دائمی طبیعت هستند. آسمان و دریا پدیده‌های جوی را رقم می‌زنند که از سرکشی و مقاومت زمین نشأت گرفته. ابر و باد از اراده‌ی کوهها و دره‌ها پیروی می‌کنند. آنها، مهربانانه، با باران، چهره کوه را تلطیف می‌کنند، بدون چشمداشتی سطوحش را می‌نوازند و نیروهای مقاوم جهان هستی، به ساختار دنیای پیرامون ما شکل و فرم می‌بخشند.

یکی از محبوبترین اشعار شاعری روسی میخائیل لرمونتوف “**ابرها**” است.

این شعر زمانی نوشته شد که لرمونتوف جهت تنبیه برای دوئلی، به قفقاز تبعید شده بود. لرمونتوف عاشق زنی شوهردار بنام کنتس امیلیا موسینا-پوشکین با نام اصلی امیلیا استرنوال بود که در فنلاند زاده شده بود. احساسات بین آنها دو جانبه بود در حالیکه امیلیا فاصله خود را با لرمونتوف حفظ

که باید به آن گوش سپاریم؟ آیا خردی نامریی اطراف ما نهفته که ما را بسوی بازتعریفی از خود و جایگاهمان در جهان رهنمون می‌شود؟

تفاوتی است مابین معانی که اشیا برای ما به ارمغان می‌آورند و معانی که ما به اشیا می‌بخشیم. وقتی سنگی را از کنار دریا برمی‌داریم، سنگی که توسط امواج صاف و گرد شده، بی‌گمان زیبایی آن را ارج می‌نهیم و از حس وزن و شمایلش در دستان خود لذت می‌بریم. سنگ، پیام‌آور مفهومی برای ما است. با حواس و احساساتمان بدون نیاز به ادراکی خردمندانه سخن می‌گوید. سنگ حواس و احساساتی را تداعی می‌کند که بدون پیش‌داوری و ارجاعات قبلی هستند. ما ممکن است به آن نامی جهت شناسایی دهیم، با مفاهیم طبقه‌بندی شده، تعریفش کنیم و یا داستانی برایش بیافیم اما، صرف نظر از همه این موارد، سنگ، زبان خویش را دارد و با ما به زبان سنگهای گرد شده از امواج سخن می‌گوید.

اگر موهبت دیدن اشیا، به همان ترتیبی که هستند، فرای درک و دریافتمان از دست برود، دوباره می‌توان به راحتی آن را بازیافت. تنها نیاز است فهم شود که جایگاه یک شی در یک شمایل ادراکی یا تاریخی، در درجه دوم اهمیت وجودی

می‌اندازد که صدایمان خاموش شده، وقتی که نه تنها می‌بینیم، بلکه حس می‌کنیم درحال دیده شدنیم.

هنگامی که درمی‌یابیم طبیعت گنگ نیست بلکه با ما به زبانی سخن می‌گوید که دیده‌ها و شنیده‌ها و حواس در آن به‌یگانگی عمیق می‌رسند.

این احساسات چندگانه، تنها به طبیعت محدود نمی‌شود. صداها ریشه در فرهنگی دارند که در این سمفونی با کمک طبیعت، سهل و آسان دارای همگونی و هارمونی شده است. در شعری دیگر، با نام “دعوتنامه‌ی سفر” بودلر می‌نویسد که چطور چشمان مجلل معشوق، قایقی تفریحی و خفته در آبراه، تمام شهر پوشیده در عطر سنبل و رنگ طلای خورشید در حال افول، همه و همه با روح، به زبان شخصی خود سخن می‌گویند...

در این تحلیل، اینکه اشیا و رخدادهای طبیعت و فرهنگ، زبان خویش را دارند، آیا تنها تشبیهی شاعرانه است، یا برعکس- طبیعت و فرهنگ با ما به زبان خویش سخن می‌گویند- هوشمندانه دارای ریشه و ارجاعاتی است؟ آیا این زبان طبیعت و اشیا، دستوری خاص خود دارد که برای ما قابل فهم و یادگیری است؟ آیا پیامی در این زبان نهفته است

می‌کرد. همچون کوه که باران را درمی‌یابد اما همنشینی با ابر را پس می‌زند.

ابرهای آسمانی، آواره‌های همیشگی!

آویخته از بالای جلگه نیلگون، همچون رشته‌های مروارید،

آنچنان که باید؛ همچو من، پیش روید

تبعیدیه‌های شمالی به سرزمینهای جنوبی

چه به جلو می‌رانندتان؟ حکم سرنوشت؟

حسرتی پنهان؟ عنادی آشکار؟

یا شاید بار مکافاتنی بردوش؟

یا اقتراایی سهمگین؟

نه، شما به کفایت در سرزمینهای بی حاصل دیده

شدید

رنج و سرمستی با شما بیگانه است،

سرمای جاودانه‌اید،

تا بینهایت آزادید،

بی‌سرزمینید،

تبیعد را نخواهید شناخت..

شعر لرمانتوف ویژگی دیگری از طبیعت را به یادمان می‌آورد و آن "سفر ورای فاصله‌ها" است. باد، هوا را با گرده‌های گل می‌آمیزد، آنها را به سبکی در دور دست می‌پراکند تا جایی در آن دورها، محلی برای رشد بیابند. لک‌لک تنهای سفید، هرسال از غرب سیبری به سرزمین‌های شمالی مرطوب ایران در کرانه دریای خزر سفر می‌کند. طبیعتا زبان سنگ با زبان انسان متفاوت است. طبیعتا تفاوتی است بین عشق دریا و آسمان، با عشق بین دو انسان، طبیعتا راندن و پس زدن زنی یا مردی با کوه فرق دارد. آنچه مسلم

است پرواز دانه‌ای یا مهاجرت پرنده‌ای، با ترک ناخاسته وطن فرق می‌کند. اما ما آنچنان در کشف تفاوتها غرقیم که در این مقایسه‌ها، شباهتها را از کف داده ایم. شیوه ما در تفسیر استعاره‌های شاعرانه، آن چیزهایی است که در رویارویی با طبیعت، شبیه خود می‌بینیمشان. ما از درک مفهوم برعکس آن عاجزیم: اینکه ما در واقعیت - که واقعیت ما تنها بُعد جسمانی ما نیست - مانند نشانه‌های استعاره‌هایمان هستیم. اینکه زبان سنگ، حقیقتا زبان ماست. اینکه عشق‌مابین دریا و آسمان، بر واقعیت عاشقانه ما منطبق است. اینکه پس زدن

پرتره امیلیا- ماسینا پوشکین. اثر ولادیمیر ایوانوویچ ولدمار ۱۸۴۰ میلادی

ابرها توسط کوه، واقعا شبیه پس‌زدنی است که همه ما تجربه می‌کنیم. اینکه پرواز یک دانه، یا مهاجرت پرنده‌ای، بالواقع شبیه تبعیدی ناخاسته است.

پنج اتاق واقعیت

تجربه انسانی می‌تواند با موزه‌ای با پنج اتاق مقایسه شود. هر اتاق نمایشگر جنبه متفاوت از واقعیت ماست. هر چیزی در این موزه یگانه است. اینجا چیزهای یکسانی موجود است که مرتبا تکرار می‌شوند. اینجا اشیا مشابه و همسان موجود است، اما هنوز هر شی و رخدادی، بی‌همتاست. در دنیا، خورشیدهای گوناگونی است اما تنها یکی برای ماست. خورشید هر روز صبح طلوع می‌کند، اما هر طلوعی با دیگری متفاوت است. ما نیز به طرقی دیگر یگانه‌ایم. هیچگاه انسانی که مائیم و یا زندگی که ما گذرانده‌ایم؛ نبوده و نخواهد بود.

موضوع اتاق اول "آنچه که آنجاست" خواهد بود که معنی آن چنین است: آنچه که آنجاست و خارج از تجربه ما است.

در این اتاق هرچیزی چنان است که باید. این شامل رخدادهای طبیعی و اشیا، دست ساخته‌های بشر و ذهنیاتش و چیزهایی که برایمان آشنایند است. چیزهایی که هرگز با آنان رویاروی نشده‌ایم و یا آنرا نشناخته‌ایم و چیزهایی که فرای دسترسی ما تا ابد باقی می‌مانند.

موضوع اتاق دوم "آنچه پشت سر خود بر جای می‌گذاریم" است.

اینجا فضای تجربه بی‌واسطه و گذرای ماست، آنچه که مستقیما و پیش از هرگونه استدلال و تفسیری تجربه می‌کنیم.

این موضوع از دو منظر نمود دارد. تجارب بیرونی که دیگران نیز با ما در مشاهده آن سهیمند و تجارب درونی که تنها

حاصل تجربه‌ی فردی هستند. ما می‌توانیم در تجارب بیرونی - که دخیل به تجارب درونی ناخودآگاه و ناگهانی ندارند - مشارکت کنیم. غالباً تجربه‌های بیرونی با تجربه‌های درونی نیز همراهند.

موضوع اتاق سوم **“آنچه با خود همراه می‌کنیم”** است.

اینجا فضای حافظه ما است. بعضی از خاطرات ما ریشه در تجارب بیرونی دارند و بعضی برعکس از تجارب درونی‌مان سرچشمه می‌گیرند. چیزهایی که تجربه می‌کنیم (در اتاق آنچه پشت سر گذاشته‌ایم) و چیزهایی که به خاطر می‌آوریم (در اتاق آنچه با خود همراه می‌کنیم) با مشارکت یکدیگر، تصویر ما را در مورد جهان و خودمان شکل می‌دهند و حافظه ما لبریز می‌شود.

نقاشی مونه از طلوع خورشید در هاور، ظاهراً نقاشی از یک طلوع در هاربور، جاییکه او زندگی می‌کرده است، اما در واقع وقتی نقاشی را خلق می‌کرده با خود خاطره‌هایی دوردست از طلوع و تجربه‌هایی بکر از هاربور داشته است.

تم اصلی اتاق چهارم **“آنچه در ذهنمان می‌سازیم”** است.

این مفهوم شامل تصوراتی یگانه از اشیا و رخدادهایی است که در محیط پیرامونمان وجود دارد. رخدادهایی مانند مفهوم طلوع خورشید. انسانها، علاوه بر این ایده‌های دیگری را هم بر مبنای مفاهیم ریاضی خلق می‌کنند که همتای مستقیمی با تجارب ما در جهان بیرونی ندارد. ضمناً ما در ذهنمان، مانند یک معمار، یک دنیای خیالی واقعی بنا می‌کنیم و درگیر خلق آداب و عقاید و ارزشهایی می‌شویم که معتقدیم حقیقت، خوب، درست و یا زیبا هستند.

ما چکیده‌ای از این همه را در ذهنمان با آنچه مستقیماً تجربه کرده یا از این تجارب، کسب کرده‌ایم، ترکیب می‌کنیم. این موضوع ما را قادر می‌سازد که به‌عنوان مثال اظهار نظر کنیم که: **“طلوع خورشید زیباست”**.

چیزهایی که در ذهنمان خلق می‌کنیم، از جزئیات مشخص تا کلیات پیچیده، شکل می‌گیرند و ادراک و فهم کلی ما را از زندگی و اینکه چطور این ادراک و تفسیر در موقعیت‌های شاخص تبدیل به بیانیه می‌شوند را، می‌سازند. -پس- هرچیزی که پشت سر می‌گذاریم، با خود همراه می‌کنیم یا در **ذهنمان می‌سازیم** را می‌توانیم به داستانها اضافه کنیم - و در نهایت نتیجه بگیریم - تفکر گزاره‌ای، بیانیه‌هایی در مورد اشیا است - در حالیکه - تفکر روایتی، بیانیه‌های را شامل می‌شود، اما به ورای آن دست می‌یابد و واقعیتی موازی با آنچه که تجربه می‌کنیم، می‌سازد.

و در نهایت موضوع و تم اتاق پنجم **“آنچه با داستانمان می‌سازیم”** است.

این، بازسازی و خلق دوباره چیزی است که آنجاست، هرچیزی که در اتاق اول یافت می‌شود اما ضمناً، شامل هرچیز دیگری هم هست که ما در ذهنمان ساخته بودیم و با آنها نمود بیرونی یافته.

در نهایت هرچیزی که در اتاق پنجم - آنچه با داستانمان می‌سازیم - خلق شد، در اتاق اول - آنچه که

آنجاست - به ودیعه گذاشته خواهد شد برای دیگری که کشفش کنند.

دنبال کردن پروسه خلاقانه

هر اثر هنری در خود حامل ردپایی از همه این اجزا واقعیت است (این پنج خصیصه). حوالی سال ۱۸۳۰، میخائیل لرمونتوف نقاشی آبرنگی از یک قایق بادبانی تنها کشید. در حدود دو سال بعد، در سال ۱۸۳۲، بعد از رسیدن به سن پترزبورگ، پایتخت امپراطوری روسیه در خلیج فنلاند، لرمونتوف شعری شناخته شده را با الهام از این نقاشی با عنوان **“قایق بادبانی”** سرود:

قایق بادبانی سفید و درخشنده

در مه روشنتر از آبی دریا

در سرزمین‌های دور دست چه می‌جوید؟

در سرزمین خویش چه بر جای گذاشته؟

دکل به ناله در می‌آید و خم می‌شود،

باد زوزه می‌کشد، امواج بازی می‌کنند،

دریغ! شادی را نمی‌جوید،

شادی نیز سراغی نمی‌گیرد

در اعماق،

آبی لاچوردی روان؛

در بالا،

انوار طلایی خورشید

اما بی‌قرار بسوی طوفان می‌شتابد،

گویی در طوفان، آرامش می‌جوید

دریا و قایق در اتاق نخست قرار داشتند (**“آنچه که آنجاست”**). لرمونتوف در اتاق دوم با آنها رویاروی می‌شود. (**“آنچه پشت سر می‌گذاریم”**) تجربه‌اش را در اتاق سوم، به خاطر می‌سپارد. (**“آنچه با خود همراه می‌کنیم”**). در اتاق چهارم (**“آنچه در ذهنمان می‌سازیم”**) تداعی معانی و ایده‌های هنرمندانه خلق می‌کند و در اتاق پنجم، در نقاشی آبرنگش، عیان‌شان می‌سازد. (**“آنچه با داستانمان خلق می‌کنیم”**).

بعداً، شعر، از روندی مشابه با نقاشی آبرنگ بعنوان ارجاع اولیه‌اش، زاده می‌شود. در پروسه خلق، اطلاعات، آمیخته با نمودهای ظاهری، از اتاقی به اتاق دیگر جاری می‌شوند. در هر اتاق نیز به نوعی تغییری حاصل می‌شود. قایق به عنوان یک شی دارای نمود فیزیکی، تبدیل به تجربه‌ای درونی شد که به خاطره‌ای، همراه با دیگر خاطرات تبدیل گشت و در پرتو آنها تفسیری جدید یافت.

قایق بادبانی تنها، مخایل لرمونتوف - ۱۸۳۰

سن پیتزبورگ - برود. وقتی به سن پیتزبورگ رسیده بود نه تنها تحصیلاتش را نیمه رها کرده بود بلکه عشقش را نیز پشت سرش جا گذاشته بود.

در مسکو، با زنی جوان بنام واروارا لوپکینا آشنا شد که یادآور آخرین عشق زندگی‌اش بود و علاوه بر این به دلیل ماجراهایی عاشقانه نیز شناخته شده بود. واروارا، لرمونتوف را خدای غم می‌نامید. لرمونتوف از سوی خانواده او پذیرفته نشد و بعدها آن زن با زمینداری ثروتمند و بسیار مسن‌تر از خود ازدواج کرد. در سن پیتزبورگ بود که به ساحل دریا رفت و طرح اولیه "قایق بادبانی" را کشید و این نخستین نسخه را برای باربارا فرستاد.

وقتی لرمونتوف شعر "قایق بادبانی" را نوشت، تنها هفده سال داشت. شعر در جستجوی گذشته و آینده نیست. قایق برای لرمونتوف سمبل جستجوی طوفان، به استقبال خطر رفتن، نارضایتی از بدیهیات، به نادیده‌ها دست یافتن، رها کردن زندگی آسوده و در عوض رسیدن به درجه اعلا خودآگاهی در رویارویی با خطرات و حتی جستجوی مرگ شد، چنانکه در نهایت نیز در دوئلی جان باخت.

می‌شود شعر لرمونتوف را تفسیری بروضعیت روشنفکران آن زمان، بعد از ترور نافرجام تزار روسیه در دسامبر ۱۸۲۵ نیز در نظر گرفت. اگر، دوباره رشته اطلاعاتمان را در جهتی مخالف دنبال کنیم، نتیجه

کلود مونه "طلوع" ۱۸۷۲. طلوع خورشید در بندر هاور. (شهر محل زندگی مونه)

این فضای غنی ذهنی، تبدیل به فضای آفرینش می‌شود جاییکه همه داده‌ها را در بر می‌گیرد و مستقیماً روند را بسوی اثر هنری (کار هنر) رهبری می‌کند.

اگر ما این داده‌ها را، در مسیرهای دیگر دنبال کنیم، از طریق همه اتاقهای واسطه و میانجی، باز به نقطه اول هدایت‌مان می‌کنند. در این مسیر، نقاشی آبرنگ لرمونتوف، از طریق زنجیره‌ای از ارجاعات، ما را به سرچشمه اصلی ارجاع می‌دهد که قایقی حقیقی است و مدل نقاشی بوده است.

جریان‌ات بیشمار و برخورد آنها در ذهن

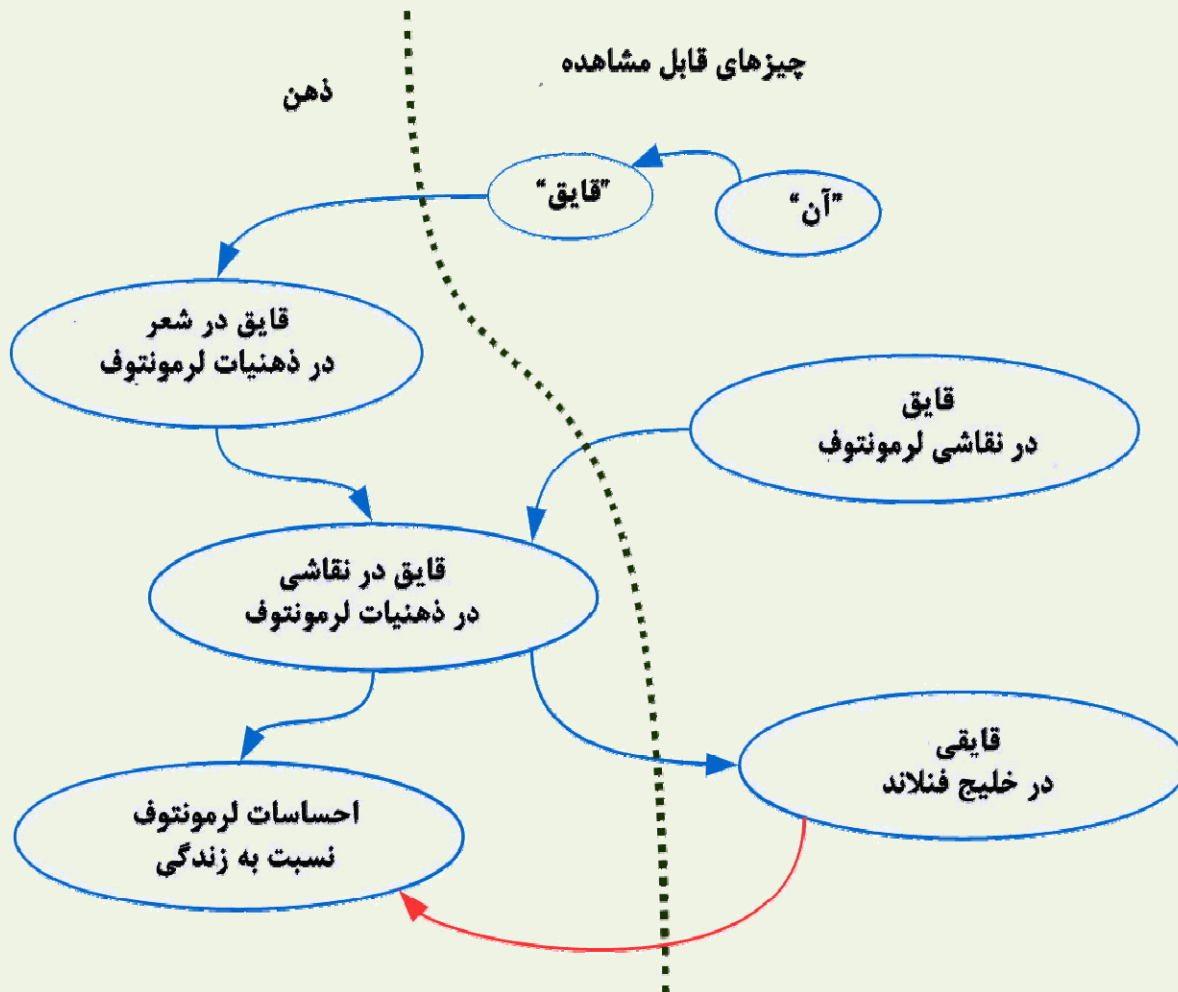
در یک مدل ساده شده، ردیابی داده‌ها، شبیه رشته‌های مروارید است. اگرچه اتاق چهارم (آنچه در ذهنمان می‌سازیم) محل تلاقی جریان‌های گوناگون است، اما هریک، سرچشمه‌ای مختص خود دارند. در مورد نقاشی و شعر لرمونتوف، چنین سرچشمه و منبعی، موقعیت دشوار خود او بود. پیشینه خانوادگی او پراز گره و مشکل بود. مادرش هنگامی که کودکی بیش نبود، درگذشت و او توسط مادر بزرگ سلطه‌گرش که او را از پدرش جدا کرد، بزرگ شد و مرگ زودهنگام پدر او را تا آستانه خودکشی پیش برد. او تصمیم گرفت تا مسکو و تحصیلاتش را ترک کند و به پایتخت -

می‌گیریم که وقتی نقاشی و شعر لرمونتوف ظاهراً ما را به قایقی بادبانی در خلیج فنلاند ارجاع می‌دهند، در واقع همزمان درحال تفسیر احساسات لرمونتوف از زندگی شخصی‌اش و وضعیت روشنفکران روسی هستند.

چگونه چیزها تبدیل به نشانه می‌شوند

با استفاده از نظریات زبان‌شناس و نشانه‌شناس سوییسی، فردیناند سوسور، نقاشی و شعر لرمونتوف دلالت‌کنندگان اند (دال-signifier) و قایق بادبانی در خلیج فنلاند و احساسات لرمونتوف از زندگی، دلالت‌شوندگان (مدلول- signified) هستند. اینجا تفاوت مشخصی بین دلالت‌کننده و دلالت‌شونده وجود دارد. آنها دو سر مخالف جریان داده‌ها و حلقه ارجاعات هستند، اگرچه ذهن آدمی با منطق محدود نمی‌شود و مانند قایق در نقاشی و شعر لرمونتوف، می‌تواند خلاف جریان پیش رود. ذهن می‌تواند مدلولی را دال بسازد. قایق واقعی در دریا، آغاز تفسیر احساسات لرمونتوف از زندگی است. از نگاه بیرونی، چنین چیزی، خطای اندیشه است. اما ذهن آدمی عاشق احساسات شاعرانه است تا عقلانیت. اینگونه است که اشیا و مکانهای دور و بر ما در طبیعت و فرهنگ، تبدیل به نشانه می‌شوند. مقدس، واجد باری گران، چه فردی و یا جمعی. آنها با ما به زبان خود حرف می‌زنند، زبان سنگ، زبان باد و زبان دریا، آنها علاوه بر این به زبان پیامبران و شعرا هم با ما سخن می‌گویند و نشانه‌هایی از نیت و کلمات آنها می‌شوند، در بدترین حالات ما را بسوی خشونت و تخریب هدایت می‌کنند و در بهترین شکل نشانه‌های ما بسوی زیبایی و نور هستند.

*تصاویر این مقاله از آرشیو میکا نیمان برداشته شده است.

گزارش اختصاصی مگان کوران، رییس کمیته بازاریابی و تبلیغات برای مجله فرهنگ موزه

فن‌آوری‌های نوین در خدمت روح‌بخشیدن به داستان‌ها

برگردان: دامون منزوی

Arvand_Taban_co@yahoo.com

مخاطبان به موزه، پرداخت. فناوری به سرعت در حال توسعه است و راه‌کارهای جدیدی را برای ارتباط بیشتر با مهمانان و مخاطبان موزه‌ها، قبل از بازدید، حین بازدید و حتی بعد از بازدید ایجاد کرده است، از این‌رو کمیته بر این باور بود که باید به راه‌های زیادی که موزه‌ها به ایجاد تمایلات بازدیدکننده و تعمیق ارتباط بین موزه، مجموعه و مخاطب، نگاهی داشته باشد. دامون منزوی عضو هیات اجرایی کمیته، دید کلی بسیار جالبی از چگونگی عملکرد رادیو در ارایه راهی منحصر به فرد برای ارتباط مخاطبان با روایت‌های موزه‌ها، ارایه نمود. سخنرانی او با عنوان "رادیو موزه بالی به سوی ارتباطات فرهنگی"، سخنرانی برجسته موضوع دوم کنفرانس بود. در ادامه چندین سخنران از کشور هلند، به انضمام سخنرانانی از کشورهای آلمان و ژاپن مطالعات موردی در مورد طرح‌ها و برنامه‌های موزه‌ها در مورد ابتکار عمل‌هایی که اجازه می‌دهند مخاطبان، ارتباط عمیق‌تری با موزه‌ها برقرار کنند، به اشتراک گذاشتند.

پس از بررسی روایت‌گویی و تعمیق ارتباطات، سخنران اصلی دوم ما یو زفنگ، سومین موضوع کنفرانس ما را شروع نمود. موضوع سوم درمورد چگونگی ترویج برنامه‌ها و نمایشگاه‌هایمان به نحوی که به ایجاد ارتباط فرهنگی پایدار محلی و جهانی بیانجامد، بود. آقای یو، که ریاست موزه دریانوردی نینهانگ و معاونت انیستیتو کشتی‌های باستانی چین را بر عهده دارد، ارایه بسیار جالبی را در مورد راه دریایی ابریشم با شرکت‌کنندگان به اشتراک گذاشت، که توجه مخاطبان را به این مهم در پی داشت. پس از سخنرانی ایشان، سخنرانانی از ایتالیا، مصر، روسیه روایت‌های خود را ارایه نمودند. این ارایه‌ها در ارتباط با همکاری‌ها و برنامه‌های تنظیم شده‌ای بود که منجر به برقراری ارتباطی خاص میان مخاطبان بازاریابی با روایت‌ها و برنامه‌های فرهنگی می‌شوند.

MPR ICOM
international committee
for marketing
and public relations

در ژوئیه ۲۰۱۶، کمیته بازاریابی و روابط عمومی شورای بین‌المللی موزه‌ها، کنفرانس سالانه خود در طول مجمع عمومی ICOM را در میلان برگزار کرد. برای تکمیل موضوع کنفرانس که در مورد مناظر فرهنگی بود، برنامه بازاریابی و روابط عمومی با تمرکز برندهای موزه بر ایجاد ارتباط معنی‌دار با مخاطبان خود تمرکز داشت. ما یاد گرفتیم که، چگونه موزه‌ها برای شناسایی نقطه اتصال بین کار موزه و منافع مخاطبان تلاش می‌کنند.

اولین موضوع ما، به چگونگی استفاده موزه‌ها از روایت‌ها برای ارتباط با مخاطبان بود. چنان‌که بازاریابی تکامل می‌یابد و فن‌آوری‌ها موزه‌ها را قادر می‌سازد تا روایت‌ها را به شیوه‌هایی نوین بازگو کنند، برنامه‌ریزان کمیته احساس کردند که نکته مهم این است که نگاه کمیته برای الهام گرفتن به سمتی باشد که چگونه می‌توان به بهترین وجه داستان‌ها را روح بخشید. در اتصال موزه به چشم‌انداز فرهنگی، روایت‌گویی یک مهارت کلیدی برای توسعه در خدمت بازاریابان موزه است. شوراهایی تخصصی هم با سخنران اصلی مان کلیر هیوز که یک طراح و خالق روایت‌ها و فیلم‌ساز هست، داشتیم. خانم هیوز جلسات کمیته را با سخنرانی خود در ارتباط با هنر روایت‌گویی و ایجاد معنا شروع کرد. او حضار را با مطالعات موردی فکری و محرک تحت تاثیر قرار داد، که نشان داد چگونه موزه‌ها ممکن است با روایت‌سرایی درموزه خود اهرمی برای پیشبرد ماموریت‌هایشان بوجود می‌آورند. در ادامه سخنرانانی از اسلونی، هلند، فنلاند، یونان، چین و جمهوری چک، روایت‌های بسیاری که بازاریابان با استفاده از آن‌ها دست به تاثیرگذاری و زنده کردن مجموعه‌ها می‌زنند را برای شرکت‌کنندگان ارایه نمودند.

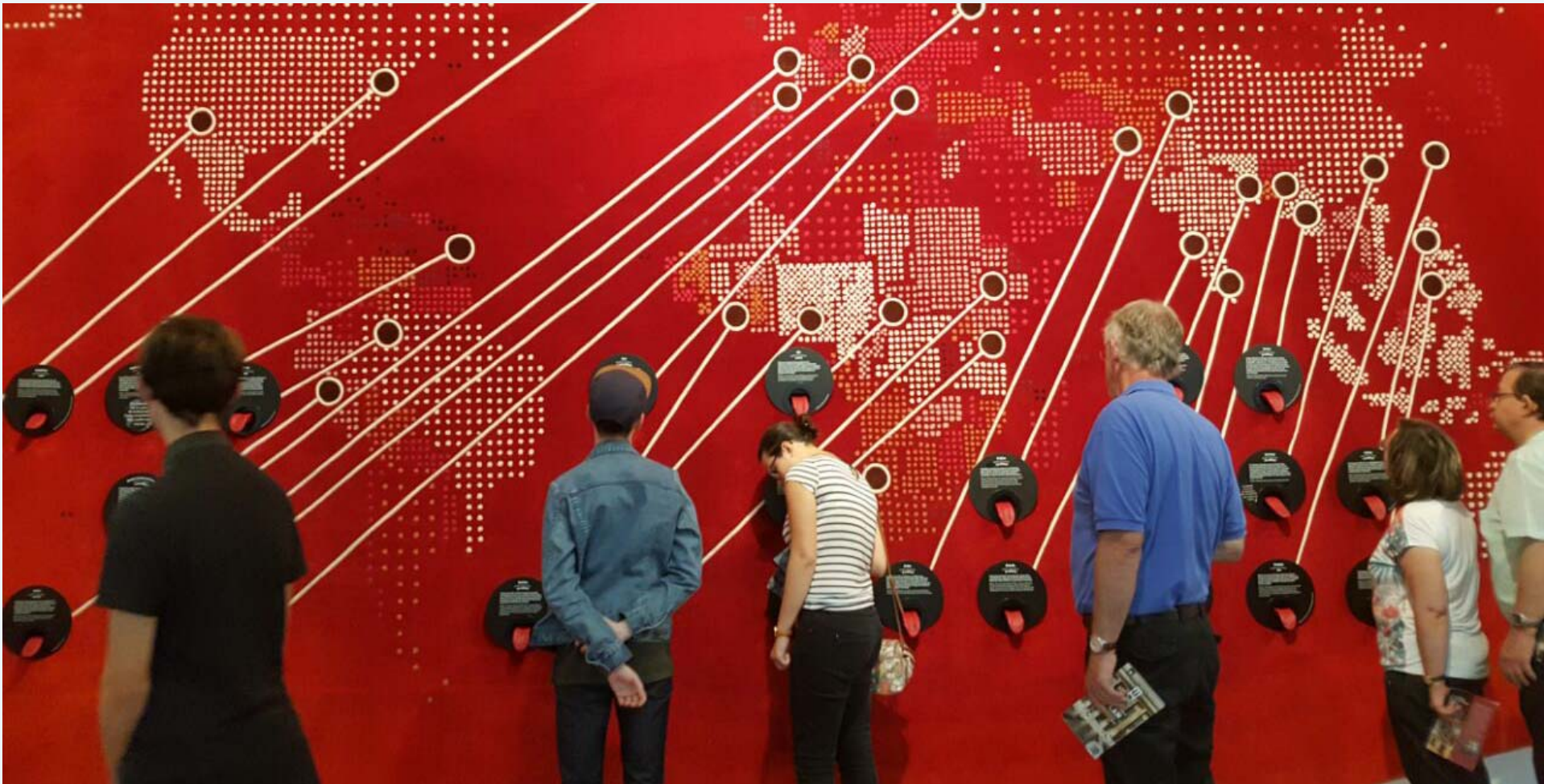
موضوع دوم ما به بررسی چگونگی ایجاد اهرمی برای ساخت ابقاء و وفاداری مدعوین، مهمانان و

یکی دیگر از مسایل بحث برانگیز و مهم و آخرین موضوع کنفرانس به بحث در مورد اینکه ما، چگونه اطمینان حاصل می‌کنیم از اینکه به عنوان بازاریابان به ارائه ارزش‌ها به مخاطبانمان می‌پردازیم، اختصاص یافته بود. این موضوع، را جی جنسکه، مدیر ارتباطات راهبردی صد سال با کارگاهی در ارتباط با اینکه چگونه می‌توانیم از ارزش‌های مؤسسات و سازمان‌های خودمان برای ارتباطی بسیار موثرتر استفاده کنیم، شروع کرد. او بحث جالب و قوی را ادامه داد به نحوی که تمام شرکت‌کنندگان در کنفرانس نظاره گر تصویر و وصفی بودند که از اهداف بزرگ، دارایی موزه‌ها و مواردی که می‌توانند به عنوان ابزاری برای کمک به ارایه وعده‌ای منحصر به فرد به مخاطبان بیانجامد، حاکی بود. سپس سخنرانانی از اسپانیا، هلند، فنلاند، مالزی، به اشتراک مواردی که به

استفاده از ارزش‌ها برای ارتباط بود، پرداختند.

این کنفرانس موفقیت بزرگی بود، چرا که حاوی مقالاتی پویا که به بررسی چگونگی عملکرد بازاریابان موزه‌ها که به ساخت ارتباطات با مخاطبان پرداختند، از سراسر جهان بود. برای کمیته بازاریابی و روابط عمومی مسرت بسیار بزرگی بود که سخنرانان برجسته‌ای را در مجمع ۲۰۱۶ میلان، گرد هم جمع آورد و برای مخاطبان برنامه‌ای منسجم ارایه داد.

موزه انسان، پاریس. عکس: نگار ساغریچی

نقشه استراتژیک کمیته بین‌المللی موزه‌های دانشگاهی (UMAC)

در سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۹

راه آینده یومک

فاطمه احمدی

عضو هیأت اجرایی کمیته موزه‌های دانشگاهی

آنچه در پی می‌آید، نقشه راه کمیته بین‌المللی موزه‌های دانشگاهی در سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۹ است که در دومین جلسه هیأت اجرایی جدید این کمیته به تصویب رسید. این جلسه در ۱۹ جولای ۲۰۰۶ به صورت غیرحضوری و از طریق اسکایپ برگزار شد.

۱- توسعه راندمان یومک

۱-۱- استفاده از زیربنای ایکوم در تعریف یومک به عنوان سیستم کارآمد در سطح آموزش دانشگاهی

الف- محکم کردن جایگاه یومک در ایکوم

ب- تعریف و پایه ریزی استراتژیک روابط با ایجاد مناسبات در گروه‌های مختلف (انجمن موزه‌های دانشگاهی اروپا، انجمن موزه‌های دانشگاهی اروپا، و ارتباط داشتن با همه این‌ها در شبکه جهانی)

ج- پایه‌گذاری استراتژیک ارتباط با موسسات و سازمان‌های ایکوم، کمیته‌های ملی و منطقه‌ای

د- انتقال زیر ساخت یومک به پاریس

۲- توسعه یومک به مناطق استراتژیک

الف- توسعه نقشه یومک به مناطق استراتژیک جغرافیایی (آسیا، جنوب آمریکا، آفریقا و خاورمیانه)

ب- به روز رسانی دیتابیس یومک و بازبینی طراحی آن

ج- افزایش حضور موزه‌ها و مجموعه‌های دانشگاهی در دیتابیس منطقه‌ای یومک

۳-۱- افزایش ارتباطات اعضای معمولی و اعضای هیأت اجرایی

الف- بازبینی اعضا دیتابیس

ب- ساخت یک لیست ایمیل از اعضا جهت ارتباطات بیشتر

ج- ساخت یک گروه اسکایپ برای جلسات اعضای کمیته هیأت اجرایی هر سه ماه یک بار

۴-۱- ارزیابی و به روز کردن اسناد داخلی (قوانین و کتابچه‌های راهنما برای کنفرانس‌ها، طراحی

کنفرانس‌های سالیانه، گزارش اعضا کمیته هیأت اجرایی و رسیدگی به گزارشات مالی کمیته)

الف- قوانین و آیین‌نامه‌های یومک: جمع‌بندی جلسه اعضای کمیته هیأت اجرایی کنفرانس عمومی

ایکوم در سال ۲۰۱۶-۲۰۰۷ ب- کتابچه‌های راهنما برای کنفرانس‌ها جهت استفاده از کشور میزبان

ج- برگزاری کنفرانس‌های سالیانه با در نظر گرفتن مسائل مالی آن

د- ارزیابی مسائل و گزارش‌های مالی کمیته با نظارت دو عضو خارج از کمیته

۵-۱- افزایش ارزیابی در همه زمینه‌ها

الف- استفاده از روش‌های منظم ارزیابی جهت برگزاری نشست‌های سالیانه و فعالیت‌های دیگر

ب- گزارش‌های دقیق از آمار و ارقام جلسات و نشست‌ها

۱-۶- خلق و ساماندهی آرشیو یومک

الف- فراهم کردن مواد (استفاده از کاغذ و یا دیجیتالی کردن آنها)

۲- محکم کردن نقش یومک به عنوان مرجعی برای موزه‌ها و مجموعه‌های دانشگاهی

۲-۱- یکی کردن ابزار و خدمات یومک در جهت ایجاد انجمن موزه‌ها و مجموعه‌های دانشگاهی

الف- خلق یک برنامه ویژه کمک هزینه سفر یومک با توجه به شایستگی‌ها و معیارهای مشخص

(برای اعضای یومک در کنفرانس‌ها و یا کنفرانس‌های سالیانه)

ب- ایجاد برنامه‌های آموزشی یومک برای مشاوران پایگاه اطلاعاتی

ج- هماهنگ کردن کنفرانس‌های سالیانه

د- ایجاد و تعریف استانداردهای لازم برای کمیته

۲-۲- تعیین کارگروه سیستم پس از ارزیابی کامل مسائل

الف- خلق کمیته WGs Ad-hoc در جهت تعیین اهداف استراتژی، تقویم و پلان کاری

۲-۳- ایجاد نشریه تخصصی کمیته یومک به منظور ایجاد رفرنسی برای مجلات دانشگاهی موزه‌ها

و مجموعه‌های دانشگاهی در طولانی مدت

الف- ایجاد نشریه کمیته یومک Ad-hoc به منظور: توسعه حوزه دسترسی یومک، ارزیابی

سرمقاله‌ها، تجدید نظر کردن در سیاست‌گذاری انتشارات، معیارهای قبول مقالات، و ...

۲-۴- خلق و راه‌اندازی شبکه‌های ملی و منطقه‌ای

الف- برگزاری جلسات توجیهی و پرونده‌های همکاری با شبکه‌های ملی و منطقه‌ای

ب- تهیه کتابچه‌های راهنما برای شبکه‌های ملی و منطقه‌ای

۲-۵- ارزیابی سیاست‌گذاری‌های ناشران یومک و چاپ مواد قابل ارجاع برای موزه‌ها و مجموعه‌های

دانشگاهی

الف- توسعه انتشارات یومک (و همردیف کردن آن با انتشارات ایکوم)

ب- چاپ تاریخ یومک

ج- شروع سلسله کتابچه‌های راهنما برای موزه‌ها و مجموعه‌های دانشگاهی

د- چاپ نتایج جلسات یومک در میلان

۳- توسعه یومک و بهبود زیر شاخه‌های آن

۳-۱- منتشر کردن اهداف استراتژیک یومک و جغرافیای منطقه‌ای آن

الف- توسعه مواد درونی یومک (با بروشورها و چاپ قسمتی از وب سایت) نه فقط به زبان‌های

عمومی ایکوم (عربی، فرانسه، اسپانیایی، چینی و روسی) بلکه به زبان اعضای هیئت اجرایی (فارسی،

پرتغالی، و ژاپنی)

۳-۲- توسعه خدمات یومک (آموزش) برای رشد استانداردهای حرفه‌ای موزه‌های دانشگاهی در

سراسر دنیا

الف- توسعه اطلاع‌رسانی‌های نقشه‌ها و مکاتبات و سرویس‌های یومک و مواد قابل ارجاع، به

خصوص در جغرافیای منطقه‌ای

۳-۳- توسعه تصویر یومک و شناسایی سیستم‌های آموزش آکادمیک و بخش‌های فرهنگی آن در

سراسر جهان

الف- ایجاد خبرنامه یومک در وب سایت و شبکه‌های اجتماعی کمیته Ad-hoc

ب- به روز کردن وب سایت یومک در جهت شناساندن آن به همه جوامع

ج- به روز رسانی وب سایت یومک در کوتاه‌ترین زمان ممکن

د- ارزیابی خبرنامه یومک از نظر دانشجویان و مخاطبان آن

و- بازیابی بروشورهای یومک و توسعه آن به زبان‌های مختلف (همان موردی که در قسمت ۳-۱ گفته شد).

۴- جایزه جهانی یومک

۴-۱- ارتقا و انتشار جایزه جهانی یومک

الف- برگزاری جایزه کمیته یومک؛ برگزاری آن به صورت پل داخلی و خارجی، و تجدید نظر کردن

در نحوه ارائه مقاله، و چاپ مطالب مرتبط

ب- آماده کردن نقشه کلی برای جایزه یومک

معرفی مجموعه فعالیت‌ها و نشستهای تخصصی کمیته بین‌المللی مستندنگاری (CIDOC)

به سوی مستندسازی برنامه‌ریزی شده

گلناز گل صباحی
Goli_saba@yahoo.com

فعالیت دو کارگروه آغاز شد. برنامه‌ریزان سیداک غالباً تلاش میکنند تا در هر کنفرانس و یا نشست، بنا به گستردگی آن برنامه، یک یا دو کارگروه را به همراه فعالیت‌ها و دستاوردهای آنان طی کارگاههای آموزشی، برای اعضا جدید و یا علاقه‌مندان معرفی کنند. در کنفرانس عمومی میلان ۲۰۱۶، روز یکشنبه، مصادف با چهاردهم تیر ماه ۹۵، چهار کارگروه سیداک با کارگاههای آموزشی و سخنرانی‌های تخصصی پیش از شروع رسمی همایش، کار خود را آغاز کردند. این چهار کارگروه عبارت بودند از:

۱- کارگروه تخصصی لیدو

کارگروه تخصصی لیدو را می‌توان به کارگاه آموزشی برداشت و تبادل اطلاعات تفسیر و ترجمه کرد که برای انتقال متادیتا و انواع سرویس‌ها و خدمات آنلاین و در نهایت به اشتراک‌گذاری اطلاعات در محیط وب، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

- موضوع کارگروه آموزشی: "تمرین لیدو، به روز رسانی و پیشرفت‌ها"

مطالب ارایه شده:

- خوشامدگویی و آشنایی با لیدو

مستندسازی امری حیاتی برای فعالیت هر نوع موزه و مجموعه‌ای است. مجموعه یک موزه بدون مستندسازی، نمی‌تواند حقیقتاً موزه‌ای محسوب شود. سیداک (CIDOC)، یکی از کمیته‌های بین‌المللی شورای جهانی موزه‌ها است که دستورالعمل‌ها و برنامه‌ریزی‌های مفید و مثمرتری در این راستا دارد. این کمیته از کارگروه‌های متعددی شکل یافته که در راستای نیازمندی‌های گوناگون موزه‌ها به این امر حیاتی ایجاد شده‌اند و متناسب با تغییرات زمانه، یا پیشرفتهای تکنولوژیک در دنیای موزه‌داری گسترش یافته و جنبه‌های بسیار تخصصی پیدا کرده‌اند. گفتنی است موضوع نشست‌های سیداک، پیرو موضوع و تم اصلی کنفرانس، یعنی موزه‌ها و منظرهای فرهنگی با توجه به فعالیت خاص سیداک بر موضوع مشخص مستندسازی برنامه‌ریزی شده بود. این کمیته بین‌المللی که یکی از پرطرفدارترین و پرجمعیت‌ترین کمیته‌های شورای بین‌المللی موزه‌ها محسوب می‌شود در کنفرانس عمومی این شورا در میلان، برنامه‌های متعددی با کارگروه‌های خود برای اعضا و یا علاقه‌مندان به فعالیت‌های کمیته تدارک دیده بود.

طبق روند همیشگی این کمیته، پیش از شروع رسمی کنفرانس ایکوم، کارگاههای آموزشی سیداک، با

- تهیه و تدارک لیدو - سخنران گوردون مک کینا
 - کاتالوگی مشترک در زمینه دیتا برای آثار چاپی و طراحی؛ راهنمایی برای طراحی دیتا در محیط لیدو با کیفیت بالا، آنجلا کی لس
 - معرفی دو نمونه مطالعاتی: لیدو برپایه مشخصات اشیاء- مفهوم تزیینات چاپی قرن نوزده و قالبهای گچی: جولیا کتونا
 - گاهشمار همکاریها در زمینه توسعه لیدو: رگینا اشتاین و آنجلا کی لس
 گفتنی است در بخشهای مختلف کارگاه آموزشی لیدو برنامه پرسش و پاسخ در کنار دریافت نظرات و ایده‌ها و یا مشکلات شرکت کنندگان نیز در جریان بود و در ساعات مختلف کاری این کارگروه در این یک روز انجام پذیرفت.

۲- کارگروه تخصصی حفاظت دیجیتال

شنبه سوم جولای از ساعت دو تا پنج بعد از ظهر به کارگاه آموزشی این کمیته و نشستهای آن اختصاص داشت. در این نشستها عناوین زیر در قالب سخنرانی و بحث گروهی با ریاست جلسه سوزان نیکل به اشتراک گذاشته شد:
 - گزارش از روند کارگروه
 - ادامه بحث و بررسی تدوین یک دستورالعمل ماندگار
 - بحث و بررسی و عضو پذیری

- بررسی دستور جلسه ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۹
-

۳ و ۴- کارگروه استاندارد آرشیوهای باستانشناسی و مستندسازی نمایشگاهها و برنامه‌های اجرایی

- کارگروه استاندارد آرشیوهای باستانشناسی، برای ارتقای سطح درک مخاطبان باستانشناسی از اکتشافات و فعالیت‌های مرتبط پایه‌گذاری شده است. در واقع در بعضی مواقع آنچه از برخی پروژه‌های حفاری باقی می‌ماند تنها آرشیوها هستند. این موضوع بسیار حیاتی است که این آرشیوها با شیوه‌های

استاندارد، جهت تسهیل درک تحقیقات آتی، تهیه، ثبت و نگهداری شوند. خصوصا که غالبا این مهم توسط کسانی انجام می‌شود که ممکن است هرگز ارتباط مستقیمی با پروژه نداشته باشند. ماهیت آرشیوهای باستان شناسی از اوایل ۱۹۹۰ بطور چشمگیری تغییر کرده است. این مهم به دلیل توانایی در دسترسی دیجیتال، آرشیو طولانی مدت داده‌ها و اسناد، قابلیت‌های جستجو در پایگاههای متفاوت اطلاعات، نشریات دیجیتال و .. و ارتقا استانداردهای آرشیو و ثبت و ضبط است که همکاری‌های بین المللی را نیز رقم زده و منجر به ایجاد پایگاههای استاندارد اطلاعاتی در زمینه فعالیت‌های باستانشناسی شده است. پیرو این امر، هدف این کارگروه نیز ارتقا استانداردهای این نوع آرشیو در سطح بین المللی است.

- کارگروه مستندسازی نمایشگاهها و برنامه‌های اجرایی با هدف تدوین ملاحظات و دستورالعمل‌های مستندسازی نمایشگاه‌ها و یا هنرهای اجرایی در موزه‌ها، فعالیت اصلی خود را در اصل در نشست سیداک در هند آغاز کرد.

هدف این کارگروه دسترسی طولانی مدت به نمایشگاه‌ها و یا هنرهای اجرایی و ایجاد مفهوم یا زمینه‌ای مشترک بین موسسات هنری است. برنامه‌های این دو کارگروه که در زمان و مکان مشترکی برگزار شدند عبارت بودند از:

- ساعت و تاریخ شروع: سوم جولای ۹ تا ۱۳ و ۱۴ تا ۱۷
- موضوع کارگروه آموزشی:
- ”استاندارد آرشیوهای باستانشناسی و مستندسازی نمایشگاهها و برنامه‌های اجرایی و معرفی پروژه وی‌سکی“
- روسای کارگروه:
- استفان ستید، آرشیوهای باستانشناسی
- گابریل بلوالک، نمایشگاهها و هنرهای اجرایی
- مطالب ارایه شده

- معرفی کارگروه مستندسازی نمایشگاه‌ها و هنرهای اجرایی: گابریل بلوالک

- معرفی کارگروه استاندارد آرشیوهای باستانشناسی: استفان ستید

- معرفی پروژه وی‌سکی: زیگفرید کراوس و گونتر گوئتز، معرفی بر محیط پژوهشی وی‌سکی

در این روز علاوه بر برنامه کارگروه‌های نامبرده، جلسه روسا و هیئت‌اجرائی سیداک نیز با دستور جلسه بررسی برنامه‌های آتی و رایج سیداک با اهداف کلی ایکوم؛ از ساعت پنج تا شش و نیم بعد از ظهر برگزار شد.

آغاز رسمی کنفرانس میلان و نشستهای سیداک در روز دوشنبه ۴ جولای:

روز دوشنبه، با آغاز کنفرانس به شکل رسمی، غالب کمیته‌های بین‌المللی نیز رسماً نشستهای خود را آغاز کردند. اگرچه این کمیته‌ها در روز گذشته نیز دارای نشست یا کارگاههای آموزشی بودند اما؛ پس از مراسم افتتاحیه در صبح و ظهر روز دوشنبه، برنامه‌های کمیته‌های بین‌المللی از جمله سیداک نیز رسماً آغاز شد.

کمیته مستندسازی یا سیداک برنامه‌های خود را از ساعت دو بعد از ظهر دوشنبه چنین آغاز کرد:

- ۱- سخنرانی ریاست جدید سیداک خانم هاگه دورن
 - ۲- جلسه ”به کار با سیداک خوش آمدید“
- گفتنی است، این نشست یکی از برنامه‌های همیشگی سیداک در تمامی نشست‌های سالیانه و سه سالانه است که برای آشنایی اعضای جدید کمیته با کارگروه‌های سیداک، در هر کنفرانس طراحی شده و در آن ریاست هر کارگروه به تشریح وظایف، چرایی شکل‌گیری کارگروه مربوطه و فعالیت‌های آن پرداخته و در یک فرصت مختصر، اعضا جدید را برای عضویت در آن کارگروه ترغیب میکند.

اصلی فعالیت، مطالب و مدخل‌های آن مستندسازی در موزه‌ها است، بصورت آنلاین قابل دسترسی است و علاقه‌مندان و یا پژوهشگران می‌توانند جهت مشارکت در گسترش آن با دریافت کلمه عبور و نام کاربری از ادمین، به عضویت پایگاه درآمده و در نشر و گسترش، ویرایش مطالب و یا ترجمه آنها به زبان مادری سهیم باشند و در تولید دانش موزه‌داری در شاخه مستندسازی بکوشند ضمن اینکه بدون عضویت از مطالب آن استفاده نمایند. گفتنی است، پایه‌گذاری این دانشنامه برای جاناتان ویتسون کلاود به عنوان رییس کارگروه استانداردهای مستندسازی در موزه‌ها و اعضای این کارگروه، دستاورد

مفیدی بود که اکنون که تقریباً یکسال از تولد آن می‌گذرد اعضای فراوانی اعم از پژوهشگران، تکنیسین‌ها و موزه‌داران

برنامه‌های سیداک قرار داشت.

– آغاز نشست‌ها با جلسه‌ای بود که برای روسای موزه‌ها؛ تکنسین‌های آرشیویست و مسئولان مستندسازی در موزه‌ها، توسط نیکلاس کرافت ریاست دو دوره سابق کمیته بین‌المللی سیداک تدارک دیده شده بود. این نشست که از ساعت یازده صبح تا یک بعد از ظهر در جریان بود، تمرکز خود را بر ارائه روش‌های خلاقانه‌ای قرار داده بود که مجموعه فعالیت‌های مستندسازی در موزه‌ها را شامل می‌شد.

– دومین برنامه که آن نیز از ساعات یازده صبح تا یک بعد از ظهر به ریاست جلسه جاناتان ویتسون کلاود برگزار شد، از جمله جلسات بسیار مفید و مثمر ثمردر رابطه با دانشنامه فعالیت‌های موزه‌ای بود که در کنفرانس سیداک در کشور هند، هسته اصلی فعالیت آن شکل گرفت. دانشنامه که موضوع

در این نشست هفت کارگروه مورد معرفی قرار گرفتند. چنانکه پیرو معرفی چهار کارگروه در بخش گذشته، عناوین چهار کارگروه دیگر به جز کارگروه لیدو که در این برنامه مورد معرفی قرار نگرفت عبارت بود:

- کارگروه سیداک سی. آر. ام به ریاست مارتین دورر
- کارگروه کو. رفرنس به ریاست میکا نیمان
- کارگروه میراث فرهنگی غیر ملموس به ریاست منوی ست
- کارگروه مرکز اطلاعات به ریاست مونیکا هاگه دورن
- ۳– سخنرانی با موضوع/استانداردهای مستندسازی – ۱۶ تا ۱۸ این نشست به ریاست جلسه جاناتان ویتسون کلاود به ارائه سخنرانی و بحث آزاد اختصاص داشت چنانکه سخنرانیهای ارائه شده عبارت بودند از:
- ”چرا مستندسازی در موزه‌ها حائز اهمیت است و باید انجام شود“: کیپ آنجلا و شپرد رابرت
- ”مقررات متقابل استفاده از تصاویر بین‌المللی، پروژه‌ای حمایتی در مرکز هنرهای بریتانیایی دانشگاه ییل“: امانوئل دلماس گلاس

– ”لغت نامه نساجی- گسترش واژه شناسی موجود“: دروتی هاوینفر

– ”ارتباط گمشده مابین مستندسازی و موزه“: مایکل جونز

– ”کاتالوگ کردن سیستم عامل داده‌ها برای پایگاههای اینترنتی، کتابخانه‌ها و آرشیوهای اطلاعات“: لینا فورو کالیو

این نشست با بحث آزاد پیرامون موضوعات مورد سخنرانی پایان پذیرفت.

۴– معرفی لیدو

کارگروه لیدو مجدداً در ساعت ۱۶ تا ۱۸ توسط گردانندگان آن مورد معرفی قرار گرفت.

سه شنبه ۵ جولای

در روز دوم کنفرانس هشت نشست گوناگون در دستور کار

یافته و به تعاریف بسیار مفیدی در زمینه مستندسازی و زیر مجموعه‌ها و شاخص‌های آن، با مشارکت موزه‌دارانی از سرتاسر دنیا رسیده است. در این نشست ضمن اینکه راجع به کاستی‌ها و موارد دانشنامه بحث و بررسی آزاد در گرفت، چند سخنرانی با موضوعات زیر و مرتبط با موضوع اصلی یعنی گسترش دانشنامه نیز به قرار زیر، به انجام رسید:

”تهیه و تدارک استانداردهای مستندسازی در دبیرخانه موزه‌های فرهنگی دولتی در سائوپائولو: الکساندر ماتوس و رناته وی یرا موتا

”دستیابی الکترونیک-ابزاری کاربردی برای موزه داران و کارشناسان موزه“ :گوردن مکینا
 ”ابزار اشکال سنجی برای سیستم‌های مستندسازی موزه‌ها : یک موضوع مطالعاتی در موزه های دولتی برزیل“ : آنا پانیست و گابریل بلواک

”اتوماتیک کردن کتابخانه لیونگستون و درسهای آموخته شده“ : فیدلیتی فیری
 - سومین و چهارمین برنامه، نشستهای تخصصی کارگروه سیداک سی. آر. ام بود که در دو بخش پیش از ظهر و بعد از ظهر برگزار شد و سخنرانیهایی به قرار زیر در آن انجام پذیرفت:

بخش اول ۱۱ تا ۱۳:

ریاست جلسه: کریستین امیل اوره

- استفاده از مدل سی. آر. ام در پروژ ”یکصد و پنجاه سال هنر کانادا“ : هیتز داون
 - ”مدل بتا سیداک سی. آر. ام در استفاده از مستند سازی سازه‌های باستانشناسانه“ : مگینی کارول
 - ”باستانشناسی سی. آر. ام/ مدلی برای حمایت از باستانشناسی“ : آشیل فلچیتی

بخش دوم ۱۵ تا ۱۸

ریاست جلسه : کریستین امیل اوره

- ”معرفی بخشهای از پروژه وی سیکید رموزه ملی نورنبرگ آلمان“ : زیگفريد کراوس
 - ”طراحی یک اپلیکیشن برای بازسازی سه بعدی سازه های معماری“ : پیوتر کروچینسکی
 - ”محیط پژوهش“ : دامینیک اولدمن
 - ”مدل سازی گفتارهای شمایل نگارانه“ : جرج بروسکر
 - پنجمین نشست، در ساعات کاری بعد از ظهر، به کارگروه میراث ناملموس اختصاص

کو. رفرنس: میکا نیمن از فنلاند

لیدو: ارین کابورن از آمریکا

لیدو: رگینا اشتاین از آلمان

حفاظت دیجیتال: سوزان نیکل از سوئد

استانداردهای مستندسازی: جاناتان ویتسون کلاود از انگلستان

نمایشگاهها و هنرهای اجرایی: گابریل مور بلواک از برزیل
 مرکز اطلاعات : مونیکا هاگه دورن ساوپ از آلمان
 مستند سازی میراث غیر ملموس: منوی ست از هندوستان
 پروژه مهیا سازی موزه‌ها :والتر کخ از اطریش
 محیط‌های پژوهشی: زیگفريد کراوس از آلمان
 گفتنی است کنفرانس ۲۰۱۷ سیداک در ماه سپتامبر و در شهر تبلیس گرجستان برگزار خواهد شد.

چهارشنبه ۶ جولای:

در روز چهارشنبه، در ساعات کاری پیش از ظهر، سه پنل موازی سیداک؛ یکی به ریاست استفان استید، با موضوع ”بررسی نمونه‌های مطالعاتی در زمینه استانداردهای آرشیوهای باستانشناسانه“ و دیگری به ریاست والتر کخ و با موضوع ”بررسی پروژه‌های مستندسازی در موزه‌ها“ و سومین با موضوع ”دستورالعمل‌های مستمر یونسکو با تمرکز راهنماهای مورد نیاز در حفاظت دیجیتال میراث فرهنگی در دراز مدت“ و در هر سه با ارائه مقالات و یا نمونه های مطالعاتی و بحث و گفتگو به انجام رسید.

در ساعات کاری بعد از ظهر، برنامه کاری سیداک با جلسه هیئت اجرایی و در نهایت با نشست عمومی آن به ریاست جلسه مونیکا هاگ دورن/ساوپ، با تفویض اختیارات به ریاست و اعضای برد جدید واعلام موضوع، زمان و مکان کنفرانس سیداک در سال ۲۰۱۷ به پایان رسید .

هیئت اجرایی سیداک تا ۲۰۱۹:

مونیکا هاگه دورن / ساوپ از آلمان- ریاست سیداک
 گابریل مور فورل بلواک / از برزیل- معاونت
 -دومینیک رموندینو از سوئیس- خزانه دار
 تریلک ناوارت از هلند - دبیر
 امانوئل دلماس گلاس از آمریکا- ادیتور

اعضای مشورتی هیئت اجرایی

- کای ایسر از استونیا/ الکساندر ماتوس از پرتغال /گوردون مک کینا از انگلستان/ جان برند از آلمان

روسای کارگروههای تخصصی سیداک

-استانداردهای مستند سازی و آرشیو سایت‌های باستانشناسی: استفان استید از انگلستان

زمینه مشارکت با کمیته‌های بین المللی ایکوم در برگزاری کنفرانس‌های بین المللی و سالیانه آنها در ایران توسط ریاست و هیئت اجرایی کمیته ملی کشورمان، این مهم با صلاحدید کمیته ملی ایران، با ریاست کمیته بین المللی سیداک به اشتراک گذاشته شد و بنا شد برای کنفرانس ۲۰۱۸ امکانات اجرایی این برنامه در دستور بررسی و امکان سنجی قرار گیرد. گفتنی است کشور پرتغال رقیب ایران در برگزاری این کنفرانس در سال ۲۰۱۸ است، اما امید میرود با تدابیر خردمندانه کمیته ملی ایران و برنامه‌ریزی سنجیده در کنار استفاده از پتانسیل همکاری اعضا دلسوز و همیار، این فرصت در اختیار کشورمان و به نفع موزه داران ایرانی، قرار گیرد.

پنج شنبه ۷ جولای:

برنامه پنج شنبه هفتم جولای، به سفر به شهر تورین اختصاص داده شده بود. برنامه شهر تورین با موضوع ” مستندسازی، یک رفتار جمعی و حیاتی“ با کمک دانشگاه شهر تورین و با شرکت موزه‌داران، آرشیویست‌ها، کتابخانه‌ها و موزه‌های شهر تورین و اعضای سیداک تدارک دیده شده بود.

با رسیدن به شهر تورین، ساعات کاری صبح به حضور در دانشگاه این شهر و افتتاح جلسه با سخنان جاناتان ویتسون کلاود ریاست کارگروه استانداردهای مستندسازی آغاز و با معرفی کارگروه‌های لیدو، باستانشناسی، حفاظت دیجیتال بصورت کارگاه‌های آموزشی موازی، ادامه یافت. در این بین در جلسات متعددی که توسط اعضا هیئت اجرایی و یا روسای کارگروه‌ها برگزار شد، ضرورت همکاری مابین موسسات و موزه‌ها، تدوین سیاست‌های همگن مستندسازی جهت سهولت بسترهای همکاری‌های مشترک و لزوم در دسترس بودن اطلاعات مورد بحث و بررسی قرار گرفت. پس از صرف نهار در بوفه رستوران کاوالریزا ری‌یل، بازدید از موزه مصرشناسی شهر تورین، آرشیو سلطنتی پولو دل ۹۰۰، کتابخانه، قصر و قلعه سلطنتی شهر و جلسه با همکاران شهر تورین از دیگر برنامه‌های این سفر یکروزه بود و در نهایت نیز با جمع‌بندی نتایج، مرور درس‌های آموخته شده و سوالات مطرح شده و با تشکر از دست‌اندرکاران برگزاری این سفر پژوهشی، آموزشی و تفریحی و بازگشت به میلان، پایان پذیرفت.

راهبردها و برنامه‌های کمیته اکوموزه‌ها و موزه‌های جوامع (FEMS)

نقش اکوموزه در توسعه جوامع محلی و بهبود کیفیت زندگی

زهرا حبیبی‌زاد

z.habibizad@yahoo.de

دفترچه درباره‌ی اکوموزه‌ها منتشر ساخت. در سال ۱۹۹۱، وزارت فرهنگ فرانسه کنفرانسی را برگزار کرد که هدف آن تعریف خانواده‌ی جدیدی از موزه‌ها به نام «موزه‌های جوامع» بود. بحث‌های این کنفرانس به علوم اجتماعی اختصاص داشتند و هدف آن ایجاد تغییراتی در موزه نگاری بود. در سال ۱۹۹۲، پس از این کنفرانس، کمیته اکوموزه‌ها عبارت «موزه‌های جوامع» را به نام خود افزود. از ۱۹۸۹ تا ۲۰۱۶ این کمیته دائماً استراتژی خود را تغییر داده است. در آغاز این کمیته از طریق ایجاد نتایجی فرهنگی و جمعی، خود به عنوان یک موزه اجتماع بزرگ به فعالیت می‌پرداخت. پس از آن سعی کرد در بین مسئولین و مردم عادی جایگاه بهتری پیدا کند. علاوه بر این، خدماتی برای اعضایش فراهم کرد و از آن‌ها حمایت کرد تا نحوه‌ی کار خود را بهبود بخشند. بعدتر این کمیته با تعداد زیادی از موسسه‌ها و گروه‌های حرفه‌ای ارتباط برقرار کرده و در توسعه‌ی جوامع محلی و جهانگردی نیز مشارکت کرد. یک استراتژی دیگر این بود که ارتباط با اعضایش را عمیق‌تر سازد و ایجاد تحولاتی در علم موزه شناسی را ترویج دهد. در پنج سال گذشته، این کمیته جایگاه خود را با انتقال دفتر مرکزی خود به MUCEM (یک موزه‌ی ملی در مارسی)، توسعه‌ی ارتباطات و شبکه‌ی خود و افزایش

نشست اکوموزه‌ها و موزه‌های جوامع در تاریخ ۶ تا ۸ جولای با ریاست هوگ د واربین (Hugues de Varine) در محل برپایی بیست و چهارمین مجمع عمومی موزه‌ها در میلان برگزار شد. هدف این نشست تخصصی معرفی رسمی کمیته اکوموزه‌ها و موزه‌های جوامع و فعالیتهای تاثیرگذار او و بیانیه‌ای برای فعالیتهای اکوموزه‌ها در قالب یک شبکه گسترده براساس تجربیات و تعاریف جدید بود.

شبکه؛ سرمایه‌ای برای تصور آینده

کمیته اکوموزه‌ها و موزه‌های جوامع (Fems) انجمنی متشکل از ۲۰۰ موزه و اکوموزه است که در سال ۱۹۸۹ و در فرانسه تأسیس شده است. یک سوم بودجه‌ی آن از کمک‌هزینه‌های دولتی تأمین می‌شود، یک سوم از هزینه‌های اشتراک و یک سوم دیگر از منابع کمیته.

اولین هدف این کمیته برقراری ارتباط با اکوموزه‌ها، کمک به آن‌ها و معرفی‌شان بود. به همین دلیل در ابتدا، این فدراسیون در SIME (نمایشگاه بین‌المللی موزه‌ها و نمایشگاه‌ها) شرکت کرد و یک

خدمات به اعضا بهتر ساخته و اعتبار خود را افزایش داد.

هدف کمیته، افزایش شمار اعضا، مطرح ساختن اعضا در سطح ملی، بازسازی و قدرتمند ساختن شبکه ی خود، حمایت از فلسفه و علایق موزه های جوامع، حمایت به منظور بهبود روش های کار موزه ها، تبدیل موزه ها به شرکایی که در سطح ملی شناخته شده اند، و مطرح ساختن ارزش های مدنی و ویژگی های اکوموزه ها بوده است.

در سال ۲۰۱۱، این کمیته متنی را فراهم کرد که موزه های جوامع را تعریف می کرد و جایگزین تعریف تکاملی ای شد که جرج هنری ریویر (George Henri Riviere) در سال ۱۹۸۰ تدوین کرده بود و حالا دیگر بسیار قدیمی بود. در متن جدید، موزه ی جامعه به عنوان مکانی در نظر گرفته می شود که ساکنان می توانند در آن به بحث بپردازند و فعالیت هایی گروهی انجام دهند.

اگر ما این طور می اندیشیم که امروزه همه ی موزه ها تحت تأثیر موزه شناسی جدید هستند، تا حدی به دلیل فعالیت های این کمیته و اعضای آن است. این فعالیت ها عبارت اند از نحوه ی کار این موزه ها، مقالات و سخنرانی هایی که آن ها در کنفرانس ها ارائه می دهند، ابزارهایی رسانه ای که تولید کرده اند،

مشارکت آن ها در مدیریت، و گروه ها یا کمیته های تخصصی. پیشرفت شبکه و فعالیت های جمعی آن، به اشتراک گذاشتن ارزش ها، و حمایتی که کمیته به اعضایش ارائه می دهد، به موزه های جوامع قدرت و شهرت می بخشد. اما احتمالاً بیش از همه ی این موارد، بحث های جمعی باعث می شود اعضا احساس کنند بخشی از یک خانواده هستند. به همین دلیل است که جلسه های سالانه و کنفرانس ها بسیار مهم هستند. آن ها فرصتی فراهم می آورند تا فلسفه ی مشترکمان را زنده نگه داریم و راجع به این بحث کنیم که چه طور می توانیم با تغییرات جامعه هماهنگ شویم. برای مثال، دو کنفرانس سالانه ی قبلی درباره ی شرکت در فعالیت های خارج از منزل

بودند.

با نگاه کردن به همه ی فعالیت های ایجاد شده در همه ی اکوموزه ها و موزه های اجتماع، می توانیم به این نتیجه برسیم که اگر همه ی آن ها را در جایی جمع کنیم، یک اکوموزه ی ایده آل خواهیم داشت که می تواند همه ی فعالیت های مربوط به میراث و توسعه ی محلی را در برگیرد. این همان چیزی است که دنیل جلا (Daniele Jella) مرکز مسئولیت میراث می نامد.

عکس: زهرا حبیبی زاد

انجمن جوامع محلی

«جوامع محلی» در سال ۲۰۰۴ در ایتالیا در بخش مستقل ترنتو و با همکاری IRES تحت عنوان یک پروژه ی اروپایی شکل گرفت. «جوامع محلی» انجمن فعالی است که در حال حاضر حدود بیست اکوموزه ی ایتالیایی و تعدادی از سازمان ها و محققان را کنار هم آورده است. این سازمان ها و افراد درکی

از موزه شناسی دارند که بر اساس ساکنین جوامع و در ارتباط با میراث ملموس و ناملموس آن ها و تنوع موجود بین فرهنگ های آن ها شکل گرفته است. اعضای آن با این هدف دور هم جمع شده اند که برنامه هایی به منظور ترویج میراث و چشم انداز محلی ایجاد کنند که ساکنان را درگیر می سازد و رفاه آن ها را افزایش می دهد. آن ها این برنامه ها را با دیگران به اشتراک می گذارد، تا آن ها را ترویج داده و تأثیرگذاری آن ها را نشان دهند.

با ایجاد برنامه ی **Giornata del Paesaggio** در سال ۲۰۰۷، ML سعی داشت بر آنچه اکوموزه ها هر ساله برای چشم اندازشان انجام می دهند، تأکید کند. آنچه آن ها می کردند دیگر به یک بخش استثنائی منطقه محدود نبود که بر اساس معیارهای از پیش تعیین شده مشخص شده باشند، بلکه درک اجتماعی تمام منطقه و ساکنان آن را در بر می گرفت. این ویژگی خوبی بود که به تعهد عموم وابسته بود و کیفیت زندگی همه را تغییر می داد.

همانطور که میدانیم اصطلاح اکوموزه در سال ۱۹۷۱ در فرانسه توسط **Georges و Hugues de Varine** مطرح شد تا رویکرد جدیدی را در موزه شناسی و به کل در رشته های فرهنگی بیان کند. این اصطلاح معیارهای پژوهش و حفاظت را در یک منطقه ی خاص به همه ی مسائل فرهنگی تعمیم می دهد.

این مساله همه میراث زندگی، آداب و رسوم، فن آوری های متحرک یا ایستا، آثار ملموس یا ناملموس، چشم انداز و محیط را که به اجتماع و هویت منطقه ای تعلق دارند را در بر می گیرد. از دهه ی ۹۰ اکوموزه های ایتالیا فعالیت ها و رویکردی بدیع در رابطه با این مساله ارائه کردند تا فرهنگ و محیط، حفاظت و توسعه ی هویت ملی و گردشگری را با هم بیامیزند. در سال ۲۰۰۴، انجمن جوامع محلی آغاز به کار کرد و اکوموزه ها و سایر افراد و پژوهشگران به آن پیوستند. آن ها ایده ی مشترکی

عکس: آرشیو مجله فرهنگ موزه

فعالیت‌هایی گروهی و جمعی آغاز کرده‌اند و آن‌ها را گسترش داده‌اند. محتوا و اخبار مربوطه را میتوان در نشانی www.ecomusei.eu به دست آورد.

برای بهبود تأثیرگذاری اکوموزه‌ها، در سال ۲۰۱۵ تأسیس یک شبکه‌ی ملی مطرح شد. هدف از تأسیس آن تبادل اطلاعات، برقراری ارتباط با نهادهای مشابه و برنامه‌ریزی برای انجام اقدامات مؤثر بوده است.

بیانیه رسمی شبکه اکوموزه‌ها

هدف برنامه‌ی ۲۰۱۶/۲۰۱۷ که در جنرال کنفرانس ایکوم ۲۰۱۶ تصویب شد و اکوموزه‌ها باید بر اساس آن کار کنند، عبارت است از:

فرآیندهای بومی سازی و مدیریت چشم‌انداز: به اشتراک گذاشتن فعالیت‌های مناسب مربوط به مدیریت چشم‌انداز، با همکاری علمی و فنی دانشگاه‌ها و سایرین.

فرآیندهای توسعه‌ی میراث و برنامه‌های مربوط به آن: برای گسترده‌تر کردن میراث محلی، جلوگیری از اتلاف و ترویج تفسیری متفاوت از «منابع رایج». «در این مورد موضوع میراث ناملموس ارزش استراتژیک ویژه‌ای دارد.

آموزش، پژوهش و جمع‌آوری بودجه:

ترویج همکاری با موسسه‌های پژوهشی عمومی و فردی

به منظور افزایش پروژه‌ها و همکاری برای انجام بهترین اقدامات. برنامه‌ای برای همکاری بین اکوموزه‌ها و سایر موسسه‌ها مطرح شده است.

توسعه محلی و کیفیت زندگی: اکوموزه‌ها می‌توانند انگیزه‌ای برای انواع جدید اقتصاد محلی باشند، علوم سنتی و ابداعات فن‌آوری را کنار هم آورده و شرایطی را برای آینده‌ی بشر فراهم آورند که با احترام به زمین و کیفیت زندگی شکل گرفته است. طرح‌های اولیه‌ای برای ایجاد نظام‌های جدید تولید بر اساس میراث فرهنگی مطرح شده‌اند.

آموزش و فعالیت‌های اجتماعی فرهنگی:

اکوموزه‌ها نشان داده‌اند که می‌توانند کارگاه‌های کارآمدی باشند برای آموزش و ارائه‌ی مسائل آموزشی بین‌رشته‌ای پیرامون مسئله‌ی پایداری، چشم‌انداز و میراث فرهنگی. آن‌ها آگاهی جوامع را از ارزش میراث خود افزایش می‌دهند.

برای اینکه تجارب ارزشمندی که به دست آمده‌اند فراموش نشوند، اکوموزه‌ها به نتایج به دست آمده نظارت کرده و آن‌ها را به اشتراک می‌گذارند. آنچه در ادامه می‌آید بخشی از این برنامه است که

از موزه شناسی داشتند که بر اساس مشارکت جوامع برای توسعه‌ی پیشرفت میراث محلی شکل گرفته بود.

در طول تمام این سال‌ها اکوموزه‌های ایتالیایی موضعی فعال داشته‌اند و از نقش خود آگاه بوده‌اند. آن‌ها فرآیندهای فکری‌ای را با جوامع محلی آغاز می‌کردند، استراتژی‌ها و ابزار جدید را امتحان می‌کردند، و فرآیندهای منطقه‌ای را در نظر گرفته و گاهی از آن‌ها نیز فراتر می‌رفتند. از لحاظ قانونی، دوازده منطقه‌ی ایتالیایی با قانونی درباره‌ی اکوموزه‌ها وجود دارد. در برخی از این منطقه‌ها شبکه‌های اکوموزه وجود دارد.

اکوموزه‌های ایتالیایی استراتژی‌ها و ابزارهای خود را از طریق مشارکت، به اشتراک گذاشتن و تسهیلات بهبود بخشیده‌اند. به این ترتیب اکوموزه‌ها با جوامع خود استراتژی‌های تحلیل و

ماهیت اکوموزه را توضیح داده و تعریفی کاملتر ارائه می دهد:

چشم انداز: بیان جامعه از فرهنگ و تکاملش. چشم انداز؛ منبعی حیاتی، پویا، پربار و خلاق است.

اجتماع و مردم:

آن ها میراث اصلی و ضروری اکوموزه ها هستند. اقدامات مختلف و حس تعلق به منطقه در اکوموزه ها به دلیل اجتماع و مردم شکل می گیرد.

بازشناسی هویت:

اکوموزه ها در شرایطی وجود دارند که جوامع، افراد و ساکنان جدید هویت خود را در آن بیابند.

مدیریت: مدیریت با همکاری داوطلبان، انجمن ها، سهام داران و متخصصان انجام می گیرد. مدیریت باید تعادلی در بین خواسته های شرکا و مشارکت موسسه های عمومی ایجاد کند. ایجاد شرکت هایی مشترک بین همکاران حقیقی و حقوقی سابقاً موفقیت آمیز بوده است.

آموزش، پژوهش و دولت منطقه ای:

فرآیندهای مشارکتی-حمایتی به منظور برنامه ریزی برای چشم انداز و مسائل فرهنگی هستند.

توسعه و اقتصاد: چالش های فعلی اجتماعی و اقتصادی اکوموزه ها را در جایگاهی قرار می دهند که درگیر مسائل اقتصادی هستند و جایگاه حساسی در جامعه دارند که در آن موضوعات مهمی مطرح می شود.

تغذیه و غذا:

این ها عناصری هستند که چشم اندازهای بیرون شهری و فرهنگی ایتالیا را متمایز می سازند. آن ها سلامتی، تغذیه و محیط را به هم مرتبط می سازند، و فرصت های شغلی جدیدی ایجاد می کنند که منجر می شود افراد فضاهای بیرون شهری و حاشیه ای را ترک نکنند.

صنایع دستی و آموزش:

صنایع دستی و دانش تولید آن که در ارتباط با منابع و چشم اندازهای محلی مطرح می شود، می تواند با بهره گیری از ابداعات فن آوری ارتباطی بین نسل ها ایجاد کند و فرصت های شغلی جدیدی برای جوانان ایجاد کند.

گردشگری و تفریح:

در جایی که گردشگری یکی از استراتژی های اتخاذ شده است، تخصص در این زمینه یکی از نیازهای ضروری برنامه است. اکوموزه ها می توانند یک برنامه ی گردشگری خلاق، وسوسه کننده و کارآمد ارائه کنند که بر اساس ارزش هایی که جوامع محلی به میراث محلی می بخشند شکل گرفته باشند.

شبکه: ترکیب تبادل و تجربه به منظور تعامل اکوموزه های ملی و بین المللی با موزه های جوامع محلی که اگرچه موضوعات دیگری دارند (برای مثال پارک های ملی)، در توسعه ی چشم انداز تأثیرگذار هستند.

گزارش کمیته مشترک مجموعه‌داران و موزه‌های هنرهای زیبا (ICFA & COMCOL)

مجموعه‌های هنری و حس مکان

هادی زندکریمی

h.zandkhan@gmail.com

در بیست و چهارمین کنفرانس عمومی ایکوم که در ماه جولای سال جاری میلادی در شهر میلان ایتالیا برگزار شد کمیته مجموعه‌های هنری (ICFA) و کمیته مجموعه‌ها (COMCOL) به هم پیوستند تا حول محور موضوع امسال یعنی "مجموعه‌های هنری و حس مکان: رویکردی یکپارچه و ضروری به سوی آثار هنری، میراث فرهنگی و مجموعه‌ها" بحث کنند و آراء و نظرات خود را به اشتراک بگذارند. موضوع اجلاس این دو کمیته در راستای موضوع کنفرانس عمومی ایکوم، "موزه‌ها و چشم‌انداز فرهنگی"، می‌باشد و این دو کمیته در این اجلاس بر روی مسئله جمع‌آوری آثار هنری و میراث فرهنگی در آن سوی دیوارهای موزه می‌باشد تمرکز کردند.

این اجلاس با حضور دبیر کمیته ICFA خانم جولیان اریکانی^۱ و دبیر کمیته COMCOL خانم لئونیتینا میجر وان منش^۲ برگزار شد.

مراسم پیش کنفرانس این اجلاس در روز پنج شنبه ۳۰ ماه ژوئن در شهر باسانو دل گراپا در استان ویچنزا واقع در شمال ایتالیا آغاز شد. این گردهمایی با سخنرانی خانم جولیان اریکانی از ایتالیا و خانم آسا استنسرورم از سوئد افتتاح شد و در روزهای اول و دوم جولای با برنامه‌های متنوعی شامل تور یک روزه به شهر آسولو و بازدید از موزه آن شهر، پاسونو، فانزولو و ویلای باربارو، کاستلفرانکو ونچو و موزه آن شهر و تور یک روزه از پادووا و بازدید از موزه‌های آن شهر ادامه یافت.

کنفرانس عمومی در روز دوشنبه چهارم جولای با مقدمه دبیران دو کمیته آغاز شد. عنوان نخستین جلسه "مفهوم میراث" بود که با سخنرانانی از کشورهای آلمان، برزیل، آمریکا، آفریقای جنوبی، ایران و تایوان همراه بود. سخنرانان این بخش موضوعاتی همچون ایجاد حس مکان برای مخاطب، آثار هنری در مکان‌های عمومی، ارتباط مجموعه‌ها با مخاطب، میراث ناملموس و پویایی در موزه‌ها را در مطالعات موردی خود در موزه‌های مختلف ارائه دادند. در این جلسه روشنگر سعادتی و هادی زندکریمی از کتابخانه و موزه ملی ملک مقاله خود با عنوان تأثیر وقف در رشد و پویایی موزه‌های ایران را ارائه دادند. در این سخنرانی که توسط هادی زندکریمی ارائه شد ضمن بررسی نمود حضور وقف در سایر بخش‌های زندگی مردم در ادوار اسلامی تأثیر آن در رشد و پویایی موزه‌ها بررسی گشته و سپس موزه‌ها و کتابخانه‌های وابسته به آستان قدس رضوی و در نهایت کتابخانه و موزه ملی ملک به عنوان بزرگترین مجموعه فرهنگی وقفی ایران معرفی

شدند که این ارائه با استقبال حاضرین مواجه شد.

جلسات روز سه‌شنبه ۵ جولای با موضوعات "مسئولیت مشترک" و "خاطره موزه‌های هنری" ادامه یافت که در آن پژوهشگرانی از کشورهای آلمان، یونان، ایتالیا، فرانسه، کاستاریکا، ترکیه، دانمارک و چین به ایراد سخنرانی پرداختند. جلسه اول بر نقش مشترک متخصصان و آحاد مردم در گردآوری و نمایش و حفاظت متمرکز بود و جلسه دوم نیز حاوی پژوهش‌هایی بود که در جستجوی ایجاد تأثیری متفاوت در حافظه مخاطبان بودند.

یکی از جالب‌ترین سخنرانی‌های این بخش توسط پژوهشگری از کاستاریکا انجام شد با عنوان "طب سوزنی شهری؛ ایجاد روایت در فضاهای عمومی". طب سوزنی شهری نظریه‌ای است در حوزه طراحی شهری که ترکیبی است از طراحی شهری و طب سوزنی چینی که اساس آن بر این ایده استوار است که یک شهر همچون یک موجود زنده محسوب می‌شود و همچون یک بدن انسان نواحی خاص و کانال‌هایی دارد که با تحریک و انجام اقدامات خاص می‌توان سلامت و حیات کلی مجموعه را ارتقاء داد. در این پژوهش بر ایجاد رابطه بین فضاهای عمومی و مردم از طریق انجام پرفورمنس‌ها در موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی تأکید شده است. نویسنده در این مقاله بیان کرد که چگونه از طریق ایجاد برنامه‌های خاص می‌توان رابطه جدید و تعامل متفاوتی بین مخاطب و یادمان‌ها و موزه‌ها ایجاد کرد.

جلسه پایانی دو کمیته در روز چهارشنبه ۶ جولای با موضوع "خانه‌های تاریخی و آثار هنری موجود در آنها" برگزار گردید و در این جلسه پژوهشگرانی از کشورهای هلند، کنیا و مغولستان آثار پژوهشی و نمونه‌های مطالعاتی خود را ارائه دادند. در پایان این جلسه، نشست سالانه دو کمیته برگزار شد.

پایان بخش اجلاس مشترک این دو کمیته تور یک روزه بازدید از آکادمی و موزه بررا و گاتسادا بود. جلسه بعدی این دو کمیته سال آینده در کشور سوئد برگزار خواهد شد.

1. Giuliana Ericani
2. Leontine Meijer –van Mensch

گزارش کمیته بین‌المللی موزه‌ها و مجموعه‌های هنرهای تزئینی (ICDAD) پلاستیک‌هایی که به موزه شخصیت می‌دهند!

نیلوفر یزدخواستی

niloofar.yazdkhasti@gmail.com

سخنران Rosita Nenno

”موزه و هنرها و کارگاه صنعتی: کنش متقابل و نوسازی رسوم محلی در چشم‌انداز محلی“

سخنران Nirit Shalev-Khalifa

”داستان احیا همراه با شراکت خلاقانه“

سخنران Reino Liefkes

”شیشه‌های مدرن در اسلونی: یک نمایشگاه“

سخنران Mateja

بیشتر مقالات ارایه شده در نشست‌های ایکداد، ضمن پایبند بودن به شعار سال ۲۰۱۶ ایکوم (موزه‌ها و مناظر فرهنگی) به طور ویژه حول این محورها ارایه شدند: هنر و طراحی مدرن و کاربرد آن در موزه؛ شیوه‌ی ارائه در نمایشگاه‌های خارج از موزه؛ موزه‌های دارای مجموعه‌های گرافیکی و دیزاین در دنیا؛ و استفاده از طراحی با رویکرد استراتژیک با نیم نگاهی بر چشم‌انداز فرهنگی. در ادامه به چند نمونه از مقالات ارایه شده اشاره می‌شود.

کمیته بین‌المللی موزه‌ها و مجموعه‌های هنرهای دکوراتیو و طراحی، وابسته به ایکوم که به اختصار ایکداد* خوانده می‌شود، با موضوع هنرهای دکوراتیو یا تزئینی، مجموعه‌های جامع دیزاین محافظت شده، موزه‌های دیزاین یا طراحی و مجموعه‌های وابسته به خانه‌های تاریخی، مقبره‌ها، قلعه‌ها و دیگر سایت‌های حفاظت شده فعالیت میکند. نشست‌های تخصصی این کمیته در خلال بیست و چهارمین کنفرانس عمومی ایکوم در میلان ایتالیا در روزهای چهارم تا ششم جولای ۲۰۱۶ برگزار شد. همچنین، اعضای کمیته از اسفورزا یا طراحی منطقه‌ای Brera بازدید کردند.

موضوع مقالات و سخنرانی‌های کمیته ICDAD در روزهای پنجم و ششم جولای عبارت بود از

”انعکاس در شیشه: مجموعه شیشه‌های تاریخی و باستانی موزهی antwerp“

سخنران‌ها Annemie De Vos و Danielle Caluwe

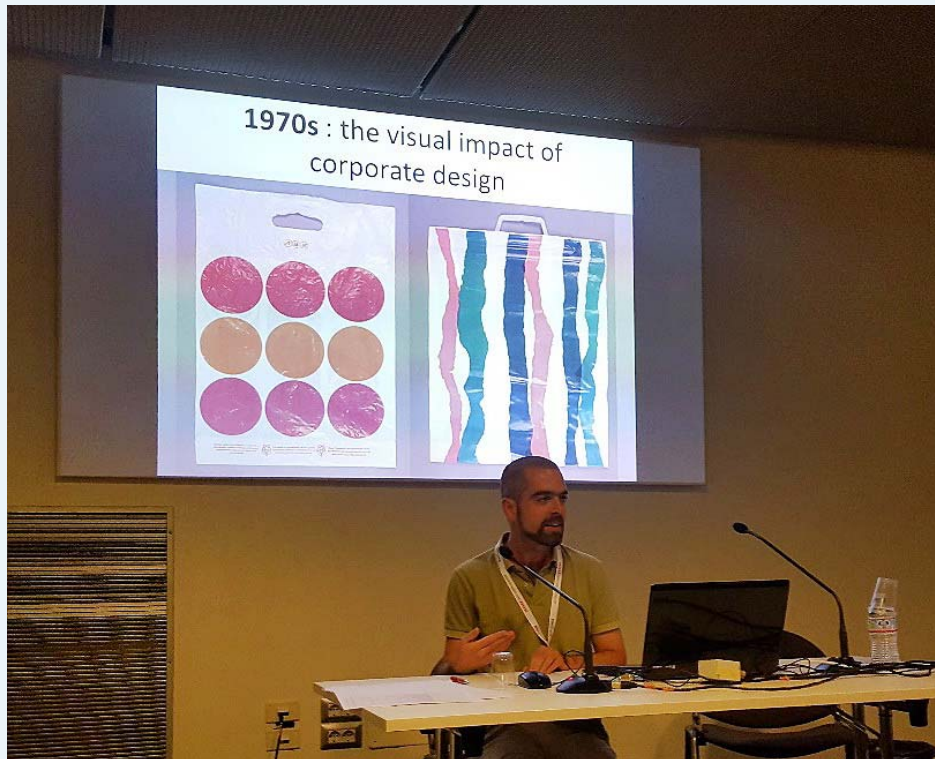
”نور و شیشه: پژوهش و همکاری بر روی شیشه‌های تاریخی Chandelievs“

سخنران Helena Koeings Markova

”دیزاین معاصر و هنر استادانه‌ی اجدادی: اشتراک گذاری تجارب“

پی‌نوشت:

ICDAD : International Committee for Museums and Collection of Decorative Art and Design

عکس: نیلوفر یزدخواستی

Christian Hoeracklر از سوئیس سخنرانی خود را با موضوع المان‌هایی با چشم اندازهای شهری و مجموعه‌های موزه در کیف‌های پلاستیکی ایراد کرد. او با اشاره به ارزش‌گذاری محصولات فرهنگی موزه و کیسه‌های پلاستیکی مربوط به آنها که نشانگر هوش و خلاقیت تیم طراحی موزه هستند، به معرفی مجموعه‌ای جمع‌آوری شده توسط خود که شامل کیف‌های پلاستیکی موزه‌های مشهور در سرتاسر دنیا هستند پرداخت. سپس با نشان دادن تصاویری از آنها، گفت که هر تصویر گویای استراتژی خاصی در مواقع مختلف بوده است. برخی از این استراتژی‌ها عبارت اند از

الف- استفاده از لوگوی موزه روی پلاستیکها با طراحی‌ها و چیدمان‌های مختلف

ب- استفاده از آثار هنری موجود در موزه یا آثار طراحی شده توسط هنرمندان

ج- استفاده از ایده‌های متفاوت و خلاقانه به صورت سری و دنباله‌دار شامل بازی با لغات، ارزش نهادن بر انجمن‌ها و تشکل‌های حامی موزه، و استفاده از تضادها در دو طرف کیف پلاستیکی

د- استفاده از الفبای زبان‌های مختلف

ه- جایگزینی شاپینگ بگ پلاستیکی قدیمی

Julia Koenig از اتریش با موضوع پوسترها و فضای شهری (مجموعه پوستر در کتابخانه‌ی شهر وین) به ایراد سخن پرداخت. این خانم که مدیر بخش پوستر موزه‌ی دیزاین اتریش است، در ابتدا به معرفی تاریخچه‌ی پوسترهای شهری و بیلبوردها در جوامع مختلف پرداخت و یادآور شد که این پوسترها جای خود را در شهرها باز کرده‌اند؛ به گونه‌ای که غیبت آنها در شهر کاملاً حس می‌شود.

با رشد جوامع و صنعتی شدن زندگی روزمره و نیاز به تبلیغ کالاهایی که پیوسته در حال افزایش بودند، طراحی و نصب پوسترها ابتدا به صورت ناشیانه انجام و بخشی از دیوارهای ساختمان‌های مهم توسط این پوسترها پوشیده شدند. به تدریج، تبلیغات در سطح شهر به گونه‌ای افزایش پیدا کرد که ازدحامی از رنگ‌ها و طرح‌ها بر دیوارهای شهرهای بزرگ و تجاری نقش بست. امروزه اما، مدیران شهری و مدیران تبلیغات به این اشتباه پی برده‌اند و سعی در حذف یا کاستن از حجم این صفحات پر رنگ و لعاب دارند. بدین ترتیب، تبلیغات و پوسترهای خلاقانه و سبک جایگزین طرح‌های شلوغ و تکراری شده‌اند.

معرفی مجموعه فعالیت‌ها و نشستهای تخصصی کمیته بین‌المللی مجموعه‌آلات و سازهای موسیقایی (CIM CIM)

موزه‌های ابزار آلات موسیقی؛ ترجمانی بر زمان حاضر

گلناز گل صباحی

Goli_saba@yahoo.com

اقتصادی نمایشگاههای موقت و دائمی مرتبط با زمان حال حاضر و توانایی دستیابی ما را به این هدف، هم در موسسات و هم برای مخاطبان نشان داده است. این موضوع سوالات زیادی را بر می‌انگیزد که

چگونه در حیطه کاری موزه‌های موسیقی، به این مسوولیت پاسخ و واکنش نشان داده می‌شود؟ چگونه موزه‌ها و مجموعه‌های موسیقی، قادر خواهند بود تا نقش قویتری در حمایت از موسیقی معاصر، ساخت سازهای موسیقایی و در بدنه مجموعه فرهنگ نوین موسیقایی، ایفا کنند؟ در چه حیطه‌هایی نقش ما میتواند تبدیل به یک حضور قدرتمند از خلاقیت و ارتباط شود تا با کمک آن فرای آموزش عموم در خصوص موسیقی گذشته، بتوان دستاوردهای نوین را نیز گسترش داد؟ چگونه موزه‌های موسیقی میتوانند خلاقیت را نه تنها در درون خود بلکه در یک چشم انداز وسیعتر فرهنگی، ارتقا بخشند؟

این کنفرانس، با این هدف آغاز به کار کرد تا تجربه، دستاوردها و نقطه نظرات گوناگون را هم از متخصصان موزه و موزه‌داری و هم از دست‌اندرکاران حیطه موزه و موسیقی، مخاطبان و یا سازسازان گرد آورد. پیرو کنفرانس عمومی میلان در تیرماه ۱۳۹۵، نشست‌های تخصصی این کمیته نیز در محل همایش‌های بین‌المللی میکو در شهر میلان از روز دوشنبه ۴ جولای یا چهاردهم تیرماه آغاز شد. نشستهای هر روز این کمیته و سخنرانی‌های منتخب آن متناسب با موضوع خاصی بود که برای هر

کمیته بین‌المللی CIM CIM یا کمیته مجموعه‌ها و موزه‌های آلات موسیقی امسال، نشست عمومی خود را پیرو کنفرانس بین‌المللی و عمومی ایکوم، از ۳ تا ۹ جولای ۲۰۱۶ در شهر میلان ایتالیا برگزار کرد.

پیرو تم اصلی کنفرانس یعنی موزه‌ها و منظرهای فرهنگی، این کمیته نیز پس از ماهها رایزنی و اجماع نظر روسای کمیته و اعضای هیئت اجرایی آن، موضوع نشستهای کمیته را " موزه‌های سازهای موسیقی: ترجمانی بر حال حاضر " برگزید. فلسفه گزینش چنین موضوعی به این دلیل بود که به دلیل تاریخ غنی سازهای موسیقایی، موزه‌ها و مجموعه‌های موسیقی غالباً تنها بر نمایش این آثار تمرکز می‌کنند. چنانکه با استفاده از آثار و اشیا تاریخی/ موسیقایی، این مهم با توجه به وظایف ایکوم، انجام شده و آثار مورد نگهداری، نمایش، مرمت، استفاده برای نمایشگاه و در خدمت جامعه قرار می‌گرفت. اگرچه، موزه‌ها هم، می‌توانند و هم، باید نقش کلیدی در ارتقا، بازنمایی، برانگیختن و ترجمان زمان حال نیز ایفا کنند. این موضوع میتواند به طرق گوناگون، در کنار حمایت و کار با سازندگان ساز، شکل و شخصیت بخشیدن به مدل‌هایی برای توسعه، همکاری در نشر و فهم مفهوم معاصر برای عموم، تحت تاثیر قرار دادن ادراک عمومی از مفهوم موزه و مجموعه‌های موسیقی و خلق و حمایت از محصولات هنری با جزییات بی‌شمارشان حاصل شود. در این راستا، امکانات گوناگونی از طریق هنرها، طراحی و موزه‌های تکنولوژی میتوان متصور شد؛ جایی که نقش و وجود مردم، موفقیت‌های

روز برگزیده شده بود. چنانکه روز دوشنبه چهارم جولای نشستهای تخصصی با تم "گذشته و حال در موزه‌ها" در ساعت دو بعد از ظهر، به ریاست جلسه خانم لیزبت تروپ، (ریاست پیشین سیم سیم) و از موزه موسیقی دانمارک و با سخنرانی دکتر فرانک باوئر از آلمان با موضوع "موزه‌های نورنبرگ آلمان: فرای آموزش، مدل‌های سازهای موسیقی، مفاهیم آنان برای عموم و پژوهشگری" آغاز شد. جمعا شش سخنرانی تخصصی دیگر در این روز (دوشنبه چهارم جولای) انجام گرفت که عناوین آنان به این شرح بود:

داریل مارتین: "موزه موسیقی دانشگاه ادینبور، موزه/ تجربه؟ یا هر دو"
 کلاوس مارتین: "موزه ملی نورنبرگ آلمان، یکصدسال همزیستی مابین تحقیقات موزه و ساخت سازهای موسیقی معاصر"
 پاناگوتیس پولوپولوس، "موزه مونیخ آلمان: وجه‌های گوناگون اعتبار در مجموعه‌های موسیقی: یک مسئله یا یک فرصت"
 سابینه کی. کلاوس، موزه ملی موسیقی ورمیلیون: "ترجمان گذشته از طریق حال حاضر و برانگیختن حال حاضر از ورای گذشته"
 مادلن مودین، موزه استکهلم: "استفاده از تاریخ در حیات بخشیدن به زندگی موسیقایی معاصر"
 ماری مارتنز: موزه موسیقی فردریکزیبرگ دانمارک: "موزه‌های سازهای موسیقی، ترجمان حال.
حال حاضر چه کسی؟ گذشته چه کسی؟"

جلسه روز سه شنبه، پنجم جولای با موضوع "صدا، موسیقی و چشم انداز در موزه" برگزار شد. ریاست این جلسه با مارگارت بیرلی از موزه و باغ هورنیمان لندن بود و مجموعا سخنرانیهایی با این عناوین ایراد شد:

- ۱- ساز بوم شناسی در ایتالیای قرن بیست و یکم از کریستینا جراردینی از بنیاد اوگو و آلگا لوی، ونیز
 - ۲- از خود سخن می‌گویند: قوم شناسی به عنوان مسیری برای شناخت سنت ویولون سازی در کرمونا از کتلین آر. واینز. موزه موسیقی فونیکس
 - ۳- صداهایی از گذشته، بازنمایی آنها در حال حاضر از والریا بلومیا، دانشگاه ساینزا: رم
 - ۴- سرزمین آکاردئون‌ها، تلاشی برای یک پژوهش در راستای ساخت اولین اکوموزه سازهای آنوروفونیک در ایتالیا از رافائل پینلی، دانشگاه ناپس سوفیا آنتیپولیس، دانشگاه ساینزا: رم
- آخرین نشست کمیته در روز پنجم جولای، پل تخصصی سیم سیم بود که با مدیریت پاناگوتیس پولوپولوس با موضوع "سازهای موسیقایی با خواستگاه و ویژگی‌های گوناگون در موزه: یک ارزیابی در خصوص شیوه‌های نوین نمایشی" برگزار شد.
- در این روز، نشستها به ریاست جیووانی پائولو دی استفانو از موزه رایکس هلند در بخش اول و پاتریک

موزه موسیقی - شهر باسیل سوئیس. عکس: نگار ساگریچی

وریه از موزه موسیقی پاریس در بخش دوم ادامه یافت و هفت سخنرانی تخصصی بدین شرح ارائه شد:

- ۱- لایه‌ها و ارائه معانی ضمنی در مجموعه آلات موسیقی، یک مورد مطالعاتی در مورد سنج‌های شیم بل از شبان جانگ-آنا وانگ موزه موسیقی هوبی، چین
- ۲- برنامه ریزی خلاق با بودجه‌های ناکافی از میمی اس. ویتزمان، موزه و باغ هورنیمان، لندن
- ۳- "فانفار" و هنر موسیقی در مجموعه موسیقی و گالری دوباره بازسازی شده موزه متروپولیتن نیویورک از بردلی استراخن شیرر، موزه متروپولیتن، نیویورک
- ۴- تاریخچه موزه موسیقی برلین بین سالهای ۱۹۳۳ تا ۱۹۴۵ از هاپکه فریک موزه موسیقی برلین
- ۵- توسعه یک مدل جدید کنترل کننده شنیداری، پیوندی مابین تکنیک سازهای تاریخی موسیقی با نسل جدید و به روز صدا و کنترل کننده ها از توماس لِرچ موزه موسیقی برلین
- ۶- موزه دل پیساجیو سونورو بر سرتقاطع گذشته و حال از گیدو راشی پری دانشگاه تورین
- ۷- ترجمان "حال حاضر" از لایلا ماکاریز و جرج گومتی، موزه هنر ایزاک فرناندز بلانکو. بوئنس آیرس روز سوم کنفرانس در نشستهای کمیته بین‌المللی سیم‌سیم، روز ارائه یازده سخنرانی به همراه برگزاری نشست عمومی این کمیته بود. موضوع این روز "تکنولوژی های جدید و نمایشهای نوین" بود. ریاست نشستها بر عهده دارسی کورونن از اعضا هیئت اجرایی پیشین این کمیته از موزه هنرهای زیبای بوستون و رئاتو میچی از ناوارا و نیز آرنولد مهیر از دانشگاه ادینبرو قرار داشت. مشروح سخنرانی‌های این روز عبارت بودند از:
- ۱- "یک مدل جدید نمایشگاهی برای مجموعه های موزه‌ها- پروژه تاید-": اریک دو ویسچر موزه موسیقی پاریس- فرانسه
- ۲- "موسیقی نظامی سربازان آمریکایی": گلیولد جانسون موزه ملی موسیقی ورمیلیون - آمریکا
- ۳- "نگهداری و حفظ سازهای الکترونیک، چالشی در برابر تکنولوژی از کار افتاده": تی پری مانیکت، موزه موسیقی پاریس
- ۴- "یک پروژه موسیقایی، ساخت تصاویر سه بعدی قابل دسترسی برای طیف بیشتری از مخاطبان": سباستین کیرشه، موزه ملی نورنبرگ آلمان
- ۵- "ویولون های قدیمی در برابر هم: مارتین کیرن باوئر"، موزه تاریخ و موزه موسیقی بازل سوییس
- ۶- "آندرون یک ویولون ساخت استرادیواری، چشم اندازی نوین با استفاده از پرتو نگاری مقطعی دیجیتال": رودولف هاوینفر، موزه تاریخ هنر وین، اتریش
- ۷- "بررسی کیفیت صدای ویولون با استفاده از تحلیل اصوات استخراج شده از آن": فابیو آنتونوچی، موزه ویولون کرمونا، ایتالیا
- ۸- "تجزیه و تحلیل اشعه تصاویر یک ویولون تاریخی با کمک اشعه ماوراء بنفش ناشی از

فلورنس": مارکو مالاگودی از دانشگاه پاویا و آزمایشگاه موزه ویولون کرمونا

۹- "تصویر برداری نوترونی، چشم انداز دیگر برای آلات موسیقی": دیویس مانس مرکز تحقیقات پل شرر، ویلیگن

۱۰- "درکی آینده نگر از گذشته، یک مطالعه فنی از لاستیک‌های سخت موجود در سازهای موسیقایی در مجموعه آلات موسیقی موزه هنر متروپولیتن": آدریانا ریزو و همکاران موزه هنر متروپولیتن، نیویورک

۱۱- "ورق های برنجی برای باز تولید ساز های بادی برنجی: آدریان اشتایگر": مدرسه هنر پرن در این روز در میانه سخنرانیها، نشست عمومی کمیته تخصصی سیم‌سیم نیز برگزار شد. ارائه گزارشی از فعالیت‌های کمیته سیم‌سیم در برگزاری کنفرانس میلان، بازنگری صورت جلسه نشست سال ۲۰۱۵ سیم سیم در روسیه، وضعیت اعضا سیم‌سیم و عضو پذیری، یادآوری وظایف ایکوم و انطباق آن با اهداف و چشم انداز کمیته سیم‌سیم، گزارش بودجه و هزینه های آن، شرح فعالیت‌های اعضا هیئت اجرایی پیشین در پیشبرد اهداف کمیته بین‌المللی سیم‌سیم و سپس اعلام نتایج انتخابات جهت تعیین اعضا هیئت اجرایی جدید (که از حدود دو ماه پیش از کنفرانس و از طریق ای میل آغار شده بود) موضوع جلسه عمومی بود. همچنین تاریخ و موضوع نشست بعدی کمیته سیم‌سیم در سال ۲۰۱۷ در کشور سوییس مورد معرفی و بررسی قرار گرفت و اهداف و چشم اندازهای کمیته در سال آتی توسط ریاست پیشین سیم سیم، دبیر، خزانهدار و معاونت آن، بازنگری و معرفی شد.

چهارمین روز از کنفرانس عمومی میلان در روز پنج شنبه، ۷ جولای مخصوص برنامه‌های میدانی و بازدیدهای تخصصی برنامه‌ریزی شده بود. همه کمیته‌های تخصصی برنامه‌ی بازدید یک روزه‌ای را برای اعضا خود تدارک دیده بودند که کمیته سیم‌سیم نیز از این قاعده مستثنی نبود. برنامه این روز این کمیته سفر به شهر کرمونا و بازدید از موزه ویولون این شهر بود.

گفتنی است برنامه ریزی تمامی برنامه‌های کمیته بین‌المللی سیم‌سیم در کنفرانس میلان در کنار گروه برگزار کننده اصلی در میلان، بر عهده موزه ویولون شهر کرمونا بوده است.

این تور شامل بازدید از آزمایشگاه و موزه ویولون، اجرای موسیقی با ویولون قرن هجدهمی ساخت استرادی‌وری، بازدید از مجموعه موسیقی موزه شهر و کلیسای شهر کرمونا؛ و بازدید از آزمایشگاههای آکوستیک و علمی موزه ویولون بود.

اعضا پیشین و اعضا جدید هیئت اجرایی کمیته بین‌المللی مجموعه آلات و سازهای موسیقایی (سیم سیم):

ریاست، معاونت و اعضای هیئت اجرایی پیشین

- لیزبت تروپ- از موزه تاریخ موسیقی کپنهاگ دانمارک - ریاست سیم سیم ۲۰۱۰-۲۰۱۶

- گابریلا روسی روگنینی- کیوریتور مجموعه موسیقی موزه دلا گالریای فلورانس و موزه سلطنتی بریتانیا معاونت سیم سیم -۲۰۱۰-۲۰۱۶
- بردلی استراخن-شیرر- موزه متروپولیتن نیویورک- دبیر کمیته سیم سیم ۲۰۱۰-۲۰۱۶
- کریستانه بارت- خانه هندل، آلمان خزانه دار کمیته سیم سیم ۲۰۱۰-۲۰۱۶
- اعضا هییت اجرایی تا انتخابات ۲۰۱۶:
- فرانک باوئر (آلمان) / آلا بایرامووا (آذربایجان) / اریک دو ویسچر (فرانسه) / گلناز گل صباحی (ایران) / دارسی کورونن (آمریکا) / ژانگ چیان (چین)
- ریاست، معاونت و اعضا هییت اجرایی منتخب ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۹
- گابریلا روسی روگنینی- کیوریتور مجموعه موسیقی موزه دلا گالریای فلورانس و موزه سلطنتی بریتانیا ریاست سیم سیم
- فرانک باوئر -موزه ملی آلمان، معاونت سیم سیم
- کریستینا لینزن مه یر- موزه هنر هلیسینکی، آکادمی سیلیوس، دبیر سیم سیم
- پاتریک وریر - موزه موسیقی پاریس- خزانه دار سیم سیم
- اعضا هییت اجرایی تا انتخابات ۲۰۱۹:
- آلا بایراموف (آذربایجان) / جیوانی پائولو دی استفانو (هلند) / پاناگیوتیس پولوپولوس (آلمان) / چن اشنیتکر (آمریکا) / کتلین وینز (کانادا) / ژانگ چیان (چین)

موزه موسیقی- شهر باسیل سمستسکس: نگار ساغریچی

معرفی مجموعه فعالیت‌ها و نشست‌های تخصصی

کمیته بین‌المللی نمایشگاه‌ها و تبادلات (ICEE)

برقراری ارتباط، پیوند و بدعت‌گذاری در سبک

نگار ساغریچی

n.sagharichi@gmail.com

ادامه پیدا کرد. (جلسات هیات اجرایی کمیته ICEE جلسات غیر علنی محسوب می‌شوند و اعضا در آن شرکت ندارند.

ساعت ۲ بعد از ظهر روز دوشنبه ۴ جولای ۲۰۱۶ طبقه دوم ساختمان Millano Mico Congressi، بال جنوبی سالن کهربا شماره ۵.

خوشامدگویی به برنامه‌های ICEE توسط پروفیسور آن کاترین رابرت هوگلشتاین انجام شد. وی دارای درجه دکترا در تاریخ علم و تکنولوژی از EHESS فرانسه هستند. بیش از ۱۰ سال در مرکز شهر هنرها و صنایع پاریس مشغول بکار بود. و از سال ۲۰۰۱ تا سال ۲۰۰۸ سر دبیر مجله موزه بودند. وی از سال ۲۰۰۷ عضو هیات اجرایی کمیته ICEE بودند و از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۳ ریاست این هیات را بر عهده داشت. پروفیسور هوگلشتاین در حال حاضر به عنوان دستیار پروفیسور در دانشگاه سوربن مشغول به تدریس است. در این سخنرانی که با همراهی کارینا ژاتینین انجام شد به اهداف و فعالیت‌های کمیته در سال‌های گذشته اشاره شد و روندی که سال‌های ۲۰۱۳-۲۰۱۶ در دستیابی به این اهداف طی شده است، تشریح شد.

کمیته بین‌المللی نمایشگاه‌ها و تبادلات (ICEE) پلی است میان جامعه نمایشگاه‌ها و موزه‌های سراسر دنیا و در طول برنامه‌ها و کنفرانس‌هایی که میزبانی آن را بر عهده دارد به ارزیابی رخدادهای مرتبط با نمایشگاه‌ها و تبادلات میان آنها می‌پردازد. این کمیته در سال ۱۹۸۰ در دوازدهمین کنفرانس عمومی ایکوم در شهر مکزیکوسیتی با هدف خلق گروهی برای تبادل ایده‌ها، تجربه‌ها و اطلاعات درباره آخرین نمایشگاه‌ها و تبادلات نمایشگاهی میان موزه‌ها و گالری‌های سراسر دنیا تشکیل شد و تا به امروز توانسته محفلی بسیار مناسب برای اهالی حرفه‌ای برگزار کننده و دست‌اندرکار برپایی نمایشگاه در موزه‌ها و گالری‌های جهان باشد.

گزارشی که در ادامه مطالعه خواهید کرد خلاصه‌ای است از ۴ روز نشست تخصصی اعضا این کمیته در شهر میلان ایتالیا که در حاشیه بیست و چهارمین کنفرانس عمومی ایکوم در این شهر برگزار شد.

روز دوشنبه ۴ جولای ۲۰۱۶

سالن کهربا شماره ۵ از ابتدای کنفرانس محلی برای تشکیل جلسات کمیته ICEE بود. این جلسات از ساعت ۱۷ روز سوم جولای با تشکیل جلسه هیات اجرایی کمیته آغاز شده و تا روز پایانی

- ۱- هفت وسواس اصلی در طراحی ایتالیایی کدامند؟ مدیر طرح: سیلوانا آنیچاریکو - موزه پرداز: آندره ا برانزی - طراحی نمایشگاه: ایتالو روتا-
- ۲- مجموعه‌ای از مجموعه‌ها مدیر طرح: سیلوانا آنیچاریکو - موزه پرداز: آندره ا برانزی - طراح نمایشگاه: آنتونیو چیتريو
- ۳- چیزهایی که ما هستیم مدیر طرح: سیلوانا آنیچاریکو - موزه پرداز: الساندرو مندینی - طراح نمایشگاه: پیر کارپین
- ۴- کارخانجات رویایی مدیر طرح : سیلوانا آنیچاریکو-موزه پرداز: البرتو السی -طراح نمایشگاه: مارتی ژوکس
- ۵- گرافیک ایتالیایی :مدیر طرح: سیلوانا آنیچاریکو-موزه پرداز:ان: جیورجیو کامونو- ماریو پیاترا - کارلو ویتنی- طراح نمایشگاه : فابیو نومبره
- ۶- طراحی سندروم نفوذ مدیر طرح سیلوانا آنیچاریکو- موزه پرداز: پیرلویجی نیکولین - طراح نمایشگاه: پیر لویجی چری
- ۷- طراحی ایتالیایی وراى نقدها: خود کفایی - رضایت -/ استقلال

کارینا ژانتین مسئول نمایشگاه‌های موزه شهر اسپو فتلاند است و در ابتدای کنفرانس ریاست هیئت مدیره کمیته ICEE را بر عهده داشت. وی در رشته بوم‌شناسی و تاریخ هنر و مطالعات موزه از دانشگاه هلسنیکی فارغ التحصیل شده است.

سخنران اصلی روز اول آقای آرتور دلاکوا بلاوستیس بودند. ایشان در حال حاضر مدیر مجموعه نمایشگاه‌های سه سالانه طراحی میلان هستند. این برنامه در قالب نمایشگاه‌هایی موقت میزبان رخدادهای هنرمندان و نمایشگاه‌های گوناگون است. سخنرانی آقای دلاکوا درباره این موضوع بود: چگونه یک موزه طراحی را در شهری که محور اصلی آن طراحی است بدل به رخدادی جذاب کنیم. وی سخنرانی خود را به همراه معرفی مختصری از موزه ویژه برنامه سه سالانه بین‌المللی میلان آغاز کرد که در سال ۲۰۰۷ گشایش یافته و وابسته به بنیاد سه سالانه نمایشگاهی بین‌المللی میلان است. سخنرانی او به بحث درباره این موضوع پرداخت که طراحی ایتالیایی چیست؟

در زیر مجموعه این عنوان اصلی به بررسی چند عنوان فرعی پرداخت که در قالب نمایشگاه‌هایی در موزه طراحی به نمایش درآمده بودند. این مجموعه نمایشگاه‌ها دارای چند تم اصلی هستند که بر اساس آن‌ها نمایشگاه‌هایی تدارک دیده شده بود. این تم‌ها عبارت بودند از:

۸- آشنیخانه و مهاجمان مدیر طرح: سیلوانا آنیچاریکو - موزه پرداز: جرمانو چلانت - طراح نمایشگاه: ایتالو روتا

۹- نقش زنان در طراحی / ایتالیایی مدیر طرح: سیلوانا آنیچاریکو - موزه پرداز: جرمانو چلانت - طراح نمایشگاه: مارگاریتا پالی

در ادامه وی درباره جزئیات هر یک از نمایشگاه‌ها و برنامه‌های آموزشی مربوط به آنها مطالبی را بیان کرد و برخی بخش‌هایی که پس از راه‌اندازی موزه شروع به کار کرده بودند را معرفی کرد مانند بخش مرمت سالن کنفرانس آگورا و تئاتروم این موزه.

در ادامه روز چهارم سخنرانی‌هایی توسط متخصصین نمایشگاه در موزه‌های دنیا ارائه شد. نشست تخصصی زور چهارم با این تم اصلی آغاز شد: *برقراری ارتباط در سبک* : مدیر این پنل خانم آن ماری ریموند مشاور و طراح ابتکارات استراتژیک موزه تاریخ کانادایی بود. سخنرانی‌های این پنل به ترتیب عبارت بودند از:

۱- سبک‌های جدید در مشارکت دادن مخاطبان/طراحی نمایشگاه سخنران‌ها: هیلاری اسپینسر و آلانا دیویدسون. هیلاری اسپینسر معاون مدیر و مسئول توسعه تجارت جهانی موزه تاریخ طبیعی ایالات متحده در نیویورک است. آلانا دیویدسون مدیر نمایشگاه‌های سیار موزه ملی اسکاتلند در شهر ادینبرگ است.

۲- کشف تاریخ از طریق یک رمان گرافیکی در ابعاد زندگی: *آسمان‌های مرگ بار- جنگ هوایی*- ۱۹۱۸-۱۹۱۴ سخنران این بخش کارولین دورمات بود مدیر و طراح ابتکارات استراتژیک موزه جنگ کانادا در شهر اوتاوا.

۳- تاریخ جهان با ۱۰۰ اثر موزه ای این سخنرانی را آماندا مین و الیویا اولری مدیران بخش مشارکت بین الملل موزه بریتانیا ارائه نمودند.

روز سه‌شنبه پنجم جولای

در روز پنجم جولای پنل سخنرانی صبح با این موضوع آغاز شد: *نوآوری در سبک* مدیر این پنل آنتونیوروددیگوئز بود. او مشاور برنامه‌های بین‌المللی و نمایشگاه‌های سیار است. اولین سخنرانی این پنل با عنوان *الهام گرفته از من: فراتر از یک چهار چوب فکر کنید تا نمایشگاه‌های موقت قدرتمندی ارائه دهید* توسط من دلروی مدیر همکار ی‌های بین‌المللی نمایشگاه‌های موزه نومد ادینبرگ داسکاتلند انجام شد. در ادامه اگنس رویز مدیر بازاریابی شهر علوم و صنایع (جهان علم) پاریس سخنرانی با موضوع *بازاریابی و طراحی تجربی: چگونه با نمایشگاه‌هایی سیار همراهی کنیم* ارائه کرد. درنگارش این مقاله و سخنرانی خانم رویز راکینگاکرگ مدیر نمایشگاه‌های سیار موزه ملی تاریخ طبیعی پاریس وی را همراهی می‌کرد.

سومین سخنرانی پنل توسط فنگ نیک کن دستیار پروفیسور و مدیر گروه تحصیلات تکمیلی موسسه حفاظت از میراث فرهنگی و موزه شناسی دانشگاه ملی تانینان تایوان با موضوع *آیا موزه‌ها مد را هدایت می‌کنند؟ جستجو برای سبکی جدید از نمایشگاه‌های موزه‌های معاصر* ارائه شد. آخرین سخنران صبح روز پنجم تونجی کیم موزه دار موزه جواهرات جهان و دستیار پروفیسور تئوری هنری کالج هنر‌های زیبا دانشگاه گیونگی سئول کره جنوبی با موضوع *مد در موزه* بود.

بعد از صرف ناهار بخش دوم سخنرانی‌های روز پنجم آغاز شد. پنل دوم روز پنجم با محوریت *ارتباط با مخاطبان در سبک* بخش اول با مدیریت مارلیس کلیترپ مسئول نمایشگاه‌های موزه ارمیتاژ امستردام آغاز شد. در این بخش دو سخنرانی ایراد شد. سخنرانی اول توسط ترزی کریزگفسکا و ادلا مارزوف (بنیانگذاران Na فیلم و عضو دپارتمان هنر دانشگاه چارلز پراگ) ایراد شد.

این دو در سخنرانی خود به بیان تجربه بنیان‌گذاری Na فیلم پرداختند و به صورت ویژه در باه نمایشگاه‌های مشارکتی به عنوان آموزش غیر رسمی فیلم به عموم صحبت کردند.

سخنرانی دوم با عنوان *طراحی در زمان ژنو در قلب زمان با موزه کاپیتال پکن همکاری باموزه هنر و تاریخ ژنو و واچرون کنستانتین* توسط لائورا زانی مشاور موزه هنر و تاریخ ژنو سویس ارائه شد. پس از استراحتی کوتاه بخش سوم سخنرانی‌ها و بخش دوم *ارتباط با مخاطبان در سبک* انجام شد. یکی از جالبترین تجربه‌ها در همخوانی مد و موزه در این بخش مطرح شد ریچل مرفی مدیر ارشد نمایشگاه‌های موزه و ویکتوریا و آلبرت لندن سخنرانی با این عنوان ارائه کرد *خلق تجربه / الکساندر مک کوئین: زیبایی وحشی*. در این سخنرانی وی به بیان تجربه برپایی این نمایشگاه اشاره کرد و مشکلات و زیبایی‌های برپایی آن را با حضار در میان گذاشت.

مگان اسمیت نیز یکی از جالبترین تجربیات موزه تاریخ طبیعی واشنگتن دی سی از زیر مجموعه موزه‌های موسسه اسمیت سونیان را مطرح کرد. وی در این موزه مدیر پروژه است و مدیریت خلق تجربه ای با عنوان *کودکان نیز شایسته طراحی زیبا هستند* را در موزه بر عهده داشت در این تجربه طراحی ویژه کودکان مطرح شد کودکان ۲ تا ۵ ساله که به همراه خانواده به بازدید موزه می‌آیند و اینکه این کودکان چگونه با کمک آموزشیاران و بدون حضور والدینشان این بازدید را انجام می‌دهند.

سخنرانی روز پایانی توسط ژو ژانگ انجام شد: *ارتباط مخاطبان در قلب توسعه سریع موزه‌های چین* خانم ژانگ مشاور پروژه نیولی شورشین این سخنرانی را به همراه خانم لیسون ان ناظر ارشد انجمن موزه‌های چین است ایراد نمود. وی در سخنرانی خود گزارشی از گسترش موزه‌ها در چین ارائه داد و اینکه علی‌رغم جمعیت چین اکثر روزهای سال موزه‌ها بازدیدکنند اندکی را به خود می‌بینند وی در این مقاله پس از بررسی موقعیت برخی موزه‌های جهان در جذب بازدیدکننده به بیان

تاب چرخان از نمایشگاه شک در موزه بیکوکا. عکس: نگار ساغریچی

سخنرانی خانم اسپرینگل به شرح مفهوم نوآوری پرداخت. سپس بیان کردند که برنامه SITES در کجا باید دنبال این نوآوری بگردد. سپس به شرح برنامه SITES پرداختند و بیان کرد که این موزه در سراسر ایالات متحده در سال ۴.۵ میلیون مخاطب برای ۴۴ نمایشگاه دارد. وی در ادامه به بیان تفاوت نمایشگاه سیار با سایر نمایشگاه‌ها پرداخت و شرح داد که چگونه یک نمایشگاه برای موزه-های گوناگون با اهداف متفاوت کارکردهای متفاوت خواهد داشت و نحوه بهره‌گیری از محتوا و مفهوم یک نمایشگاه سیار با بسته به بیانیه هدف موزه میزبان دانست. در بخش دیگری از گفته‌های خود اسپرینگل به مفهوم تفسیر و نیازهای ضروری در برگزاری نمایشگاه اشاره کرد و در زیرمجموعه این نیازها از نیازهای ضروری مانند نور، انعطاف پذیری، ابعاد محل برگزاری و ... نام برد.

در تکمیل گفته‌های خود مدیر برنامه SITES به شرح برنامه‌های این پروژه پرداخت و ضرورت نمایشگاه‌های سیار را تشریح نمود در این بخش برنامه تامین بودجه مالی مطرح شد، اهداف برگزاری این نمایشگاه‌ها در ذهن طراحان آن در موزه بر شمرده شد و مخاطبان آن معرفی شدند و به نکات مثبت و منفی و نوآوری اشاره شد.

سپس خانم اسپرینگل بیان نمود که در موسسه اسمیت سونیان چه تخصص‌هایی در بخش نمایشگاه سیار مشغول به فعالیت است. در ادامه به موارد دیگری در برگزاری نمایشگاه‌های سیار هدفمند اشاره کرد که آگاهی از آن‌ها و رعایت آن‌ها ضروری به نظر می‌رسد. این موارد عبارت بودند از:

سطح امنیت نمایشگاه در چه حدی باشد؟ کم، زیاد یا متوسط؟

تمهیدات محل آثار چه هستند؟

میزبانان نمایشگاه چه کسانی هستند؟ موزه‌ها، کتابخانه‌ها، آرشیوها، باغ وحش و...

ویژگی‌های پل‌ها، بنرها و نوشته‌های ویژه میزبان نمایشگاه چیست؟

-جایگزین‌هایی برای نمایشگاه‌های سنتی

-نمایشگاه‌های درون یک کامیون

-نمایشگاه‌هایی که نیاز به بسته بندی ندارند: نمایشگاه‌های دیجیتالی

در پایان گفته‌های خانم اسپرینگل به این نکته اشاره کرد که در کجا نیاز به نوآوری است و در این زمینه به پنج بخش اصلی انعطاف پذیری، برنامه مالی، دستیابی به مخاطبان و برقراری ارتباط، گسترش بدنه موزه و در پایان آثار موزه ای موزه اسمیت سونیان با خلق فضایی برای نمایش آثار میزبان محل برگزاری نمایشگاه اشاره کرد.

در ادامه این روز هیات اجرایی کمیته ICEE نشست برگزار کرد و پس از آن رای گیری جهت انتخاب هیات اجرایی جدید برگزار شد، اعضا پیشین هیات اجرایی عبارتند بودند از:

راهکاری برای موزه‌های چین پرداخت که در طول یک سال گذشته اعمال شده بود و موارد موفقیت آنرا بیان نمود.

روز ششم جولای : روز پایانی نشست های کمیته ICEE

روز ششم میزبان سه رویداد مهم بود

۱- سخنرانی میریام اسپرینگل

۲- انتخاب هیأت اجرایی جدید کمیته

۳- مجموعه سخنرانی‌هایی به عنوان بازار ایده‌ها و نمایشگاه

در پایان روز نیز کارگاه قصه گوئی با کمپانی izi Travel برگزار شد.

میریام اسپرینگل از ماه مارچ سال ۲۰۱۶ به عنوان مدیر خدمات نمایشگاهی سیار موسسه اسمیت سونیان (SITES) انتخاب شد. SITES بزرگترین برنامه نمایشگاهی سیار در دنیا است و برای ۶۰ سال سفیر موسسه اسمیت سونیان در خارج از مرزهای این موزه در شهر واشنگتن D.C و دنیا بوده است. خانم اسپرینگل پیش از این مدیر بخش آموزش و بعدها دستیار مدیر برنامه SITES بود.

سخنرانی خانم اسپرینگل پیرامون موضوع نوآوری: برنامه ریزی آینده موزه‌ها پس از مقدمه کوتاهی در ابتدای روز ششم ایراد شد. وی در سخنرانی خود به چند نکته مهم اشاره کرد. در ابتدای

آناتومی قارچ از نمایشگاه شک در موزه بیکوکا. عکس: نگار ساغریچی

Gevorg Orbelyom آقای اوربلیان از سال ۲۰۱۳ عضوی هیات اجرای ایکوم بوده و قایم مقام ریس موزه تاریخ ایروان است. او نیز برای دومین دوره عضو هیات اجرایی کمیته ICEE شده است. Yousef Khachuo: او مدیر نمایشگاه‌های موزه‌های ورزش و المپیک قطر است. از سال ۲۰۱۳ عضو هیات اجرایی ایکوم بوده و سه سال دیگر در این سمت باقی خواهد ماند. آتونی رودریگوئز مشاور در زمینه نمایشگاه‌های سیار و برنامه‌های بین الملل و همکاری‌ها و اتحادهای استراتژیک در شهر واشنگتن D.C است او از سال ۲۰۱۰ عضو کمیته ICEE و از سال ۲۰۱۳ عضو هیات اجرایی کمیته بوده و در دوره جدید به عنوان ریس هیات اجرایی انتخاب شده است.

Lourdes Ramos Ramos مدیر موزه هنر پورتوریکو است. او از سال ۲۰۱۲ عضو کمیته ایکوم بوده و در سال ۲۰۱۶ به عنوان عضو هیات اجرایی کمیته نمایشگاه‌ها انتخاب شده است. HILLARY SPENCER دستیار مدیر موزه تاریخ طبیعی ایالات متحده و عضو هیات اجرایی ایکوم از سال ۲۰۱۳ او برای سه سال دیگر به عضویت هیات اجرایی انتخاب شده و به عنوان خزانه‌دار این هیات برگزیده شده است.

HANNEKE KIK مدیر ارشد نمایشگاه‌های سیار و تامین بودجه موزه ملی آثار تاریخی شهر لیدن هلند است و از سال ۲۰۰۹ عضو ایکوم بوده و در سال ۲۰۱۶ به عنوان عضو هیات اجرایی انتخاب شده است.

سومین رویداد مهم روز ششم مجموعه سخنرانی‌هایی با عنوان بازار ایده‌ها و نمایشگاه‌ها بود و این بخش همیشه یکی از پر طرفدارترین بخش‌های برنامه بوده و به عنوان محلی برای تبادل تجربیات متخصصین حوزه نمایشگاه محسوب شده است. مدیر برگزاری این برنامه در کنفرانس سال ۲۰۱۶ در کمیته نمایشگاه‌ها و تبادلات، گئورگ اوربلیان از اعضا ایکوم ارمنستان بود. در این بخش سخنرانی‌های متعددی ارائه شده که به صورت فهرست وار از آنها یاد کنیم:

۱- طراحی نمایشگاه برای مخاطبان دور دست و برای همکاری‌های بین المللی - سخنران دکتر هدویک کریوتلر از ایکوم اتریش

۲- نمایشگاه‌های سیار جدید در ایتالیا - سخنران فرانچسکا مرز از ایکوم ایتالیا

۳- نمایشگاهی از موزه ملی اسکاتلند: میمون‌ها نقطه تحول - سخنران: الانادیویدسن از ایکوم اسکاتلند

۴- سینما: گنجینه‌های از سینمای فرانسه - سخنران منون دلوری از ایکوم انگلستان

۵- حافظه نوشتاری تبر BONE ORACEL : نمایشگاهی روایتی که موضوعی مهم را تفسیر می کند سخنران لیوژی عضو ایکوم چین

۶- لاسکو سبکی نامیر؟! - سخنران اولیور رتو عضو ایکوم فرانسه

Anne Mario Raymand دبیر کمیته ایکوم کانادا. وی مشاور و طراح ابتکارات استراتژیک در موزه تاریخ کانادایی است. خانم ریمودن برای سه سال دیگر در این سمت ابقاء شده است. Loura zani وی عضو ایکوم سوئیس بوده و در موزه هنر و تاریخ ژنو مسئول تامین هزینه‌های مالی و ارتباط بین الملل است. خانم زنی برای دومین دوره متوالی به عضویت هیات اجرایی در آمده است.

۷- جلوه‌های صوتی علمی تخیلی - سخنران: اگنس روی عضو ایکوم فرانسه

۸- پنجره‌های رو به دنیا - سخنران: کارولینا ایسلاس عضو ایکوم هلند

۹- درون دو نمایشگاه در حال گسترش موزه تاریخ طبیعی انگلستان - سخنران مارلین کرومویک

۱۰- شورشی - جدای - پرنسس - ملکه: جنگ ستارگان و قدرت لباس مبدل - سخنران کریستینا شوارتز عضو ایکوم ایالات متحده

۱۱- مارلین مونرو: انعکاسی از شمایل یک زن - سخنرانی مارلی کلیترپ عضو ایکوم هلند

۱۲- تولیدات توسعه یافته و سیار موزه‌های علوم و تکنولوژی کانادا - سخنرانی ژولی لکلر عضو ایکوم کانادا

۱۳- کوبا - سخنران هیلاری سپنسر عضو ایکوم ایالات متحده

۱۴- هیافت‌هایی به چالش‌های طراحی - سخنران لیندا کاریونی عضو ایکوم ایتالیا

۱۵- سربازان و حق رای زنان: تصاویری از کریستینابروم - سخنران میتوکوپ عضو ایکوم انگلستان

۱۶- استون هنج: منظری گمشده - سخنران پترا روتیهوف عضو ایکوم اتریش

۱۷- چنگیزخان: دایناسورهای عظیم‌الجثه و نمایشگاه‌هایی از چین و نمایشگاه‌هایی به چین - سخنران: دان لیسیم عضو ایکوم ایالات متحده

۱۸- نمایشگاه‌هایی برای توسعه جامعه: راهمیت و تاثیر موزه‌ها - سخنران: رابرت وست عضو ایکوم ایالات متحده

۱۹- آخرین نمایشگاه سیار از چین - سخنران یوژانگ عضو ایکوم چین

۲۰- زمینه ای برای قصه گوئی از آزاد و باز برای نمایشگاه‌های سیار و مجموعه‌های دائمی - سخنران الکس پلین از کمپانی Izi travel

هفتم جولای ۲۰۱۶

روز تور خارج از محل برگزاری کنفرانس ویژه کمیته ICEE

روز هفتم با بازدید از موزه پیرلی هانگار بیکوکا آغاز شد؛ موزه‌ای که شبیه هیچ کدام از موزه‌های ما نبود با راهنمای ویژه ای که موزه در اختیار کمیته قرار داده بود تور خود را آغاز کردیم موزه بیکوکا پیش از اینها کارخانه ای قدیمی در محله صنعتی میلان بوده که متعلق به کارخانجات پیرلی بود. پس

از تبدیل کارخانجات پیرلی به محلی برای هنرمندان و نمایشگاه‌های هنر مدرن و معاصر، در سال ۲۰۰۵

اطراف موزه کم‌کم بدل به تفرجگاه فرهنگی مردم میلان شد و محلی برای خلاقیت هنرمندان. در طرح تبدیل این کارخانه تلاش شده تا کمی از خشونت فضای کارخانه با ایجاد فضای سبز در اطراف کاسته شود. نمایشگاه دایمی بیکوکا ۷ فضای بهشتی از هنرمند آلمانی آنسلم کيفر است که

شامل ۷ برج ساخته شده از بتون است با وزن تقریبی هر یک ۹۰ تن با ارتفاع ۱۴ تا ۱۸ متر. این نمایشگاه گاه میزبان نمایشگاه‌های موقت دیگری نیز هست مثلاً در زمان بازدید میزبان نقاشی‌هایی با موضوع وضوح مبهم ستاره در حال سقوط بود. این موزه براساس گفته‌های راهنما از سال ۲۰۱۲ برنامه‌ای ویژه کودکان ۴ تا ۱۴ سال برای آشنایی آنها با هنر معاصر تدارک دیده و برای آنها فرصت آشنایی با هنر معاصر به روش خودشان را فراهم کرده است. در زمان حضور مادر موزه کودکان به همراه آموزش یاران موزه با استفاده از شابلون و اسپری رنگ مشغول خلق گرافیتی بر روی دیوارهای کارخانه بودند. نمایشگاه‌های موقت بسیار جالبی در زمان بازدید در محوطه سالن‌های کارخانه برقرار بود. در سالن اول نمایشگاهی با عنوان معماری به عنوان هنر بر پا بود که طراح آن نینا باسولی بود و این نمایشگاه بخشی از سه سالانه بین‌المللی میلان بشمار می‌آمد که در آن زمان بیکوکا میزبانی این بخش از سه سالانه را بر عهده داشت. این نمایشگاه مجموعه‌ای بود از آثاری که مایکل رسیوگن، کاترین موسباخ، استودیو بمبی و بسیاری دیگر به عنوان معادل واژگان معماری انتخاب کرده بودند. احجام خلق شده باید به عنوان نقاط اوجی دیده شوند که می‌توان از آنها برای بیان معمارانه ایده‌ها با توجه به پارادایم‌های جدید بهره برد.

نمایشگاه موقت دیگری که در این زمان برقرار بود "شک" نام داشت اثر کارتن هولر آلمانی که موزه‌دار مسئول آن وینستو تودلی بود. این نمایشگاه تجربه‌ای بود از نفوذ هنرمند به طبیعت تجربی انسان از دریچه وقایع گوناگون. نمایشگاه بر ادراک مخاطبان تمرکز داشت و در طول مسیرهای موازی دو به دو مشارکت حسی آنها را طلب می‌کرد. در ابتدا تودلی یک فضای "۷" شکل با حباب لامپ ایجاد کرده بود که این سوال را در انسان ایجاد می‌کرد: "از کدام راه برم؟" این نمایشگاه شامل بیش از ۲۰ اثر در ابعاد بزرگ بود که همگی از جمله ماشین پرنده و چرخ و فلک پرنده و دو تخت بیمارستانی، همگی به نوعی به ذات مفهوم شک اشاره داشتند که گاه پس از آزمایش انسان متوجه مفهوم آن می‌شد.

در بخشی از همین نمایشگاه فستیوال موسیقی "فارا فارا" متعلق به کشور کنگو بر روی مانیتورهای بزرگی در دو طرف یکی از بخش‌های نمایشگاه در حال نمایش بود. قرار بود آن روز عصر و فردای آن موزه بیکوکا میزبان این فستیوال باشد به صورت زنده در محوطه آن اجرا شود.

در انتهای بازدید نشست داشتیم با دوستان عضو در کمیته ICEE و کارکنان موزه و به بررسی ویژگی‌های این نمایشگاه در برقراری ارتباط با مخاطب پرداختیم و درباره چالش‌های برپایی چنین نمایشگاهی گفتگو کردیم.

عصر روز ششم: موزه مودک (موزه فرهنگ)

موزه مودک در سال ۲۰۱۵ به عنوان موزه قوم‌شناسی میلان افتتاح شد. موزه در محل یک ساختمان

صنعتی قدیمی واقع شده که معمار انگلیسی، دیوید چپرفیلد، در زمینی به مساحت ۱۷ هزار متر مربع آن را بازسازی کرده است. هدف از تاسیس این موزه ایجاد محلی برای پژوهش‌های قوم‌شناسی و انسان‌شناسی بود. حدود ۷۰۰۰ اثر از مجموعه آثار فرهنگ‌ها و اقوام سراسر دنیا با موضوعاتی مانند آثار هنری، پارچا، ابزار موسیقی و ... به این موزه انتقال یافتند. در طبقه همکف این موزه محل فروش بلیط، کتابخانه، فروشگاه، رستوران موزه و محل برگزاری کارگاه‌های ویژه کودکان قرار داشت. در طبقه اول نیز فضاهای نمایشگاهی موزه (دایم و موقت) و تالار کنفرانس واقع شده بودند.

در زمان بازدید کمیته از موزه مودک نمایشگاه بسیار جالبی از آثار خوان میرو نقاش اسپانیایی با عنوان "نیروی مادینگی" برقرار بود که در آن نقاشی‌ها و مجسمه‌های این هنرمند از آتلیه شخصی وی در بارسلون اسپانیا به این موزه انتقال داده شده بودند و در مجموع حدود ۱۰۰ اثر وی که بین سال‌های ۱۹۳۱ تا ۱۹۸۱ میلادی خلق شده بودند و تابلوهای نقاشی همگی بر روی دیوارها نصب شده بودند و علاقه‌وی به مواد مختلف برای کار در مرکز این نمایشگاه قرار داده شده بود. این‌ها موادی بودند که به وی در فهم تکنیک‌های جدید در نقاشی کمک کرده بودند. در بخش‌هایی از این نمایشگاه با بهره‌گیری از ابزارهای Audio visual فضاهای زندگی میرو در بارسلون بازسازی شده بود. این فضاها عبارت بودند از منزل وی و فضای زندگی شخصی‌اش، آتلیه وی که تمامی بخش‌های آن به خوبی نشان داده شده بودند و خیابان‌های بارسلون و تصاویری از میرو در حال نقاشی بر دیوارهای این خیابان‌ها که به مخاطب در درک بهتر فضای ذهنی این هنرمند و سبک کاریش یاری می‌رساند. بدین ترتیب عصاره کار هنرمند در دل این نمایشگاه به خوبی و روشنی درک می‌شد.

ادوارد پوچان هنرمند کوبایی خالق آثار نمایشگاه خالکوبی تاریخ. عکس: نگار ساغریچی

در یکی دیگر از فضاها نمایشگاهی از مجموعه نمایشگاه‌های سه سالانه بین‌المللی میلان با عنوان "قرن ۲۱، طراحی پس از طراحی" برقرار بود. این نمایشگاه تعادل الگو و روند کار در طراحی و معماری را نشان می‌داد. نمایشگاه منتخبی از طراحی‌های خاص از انواع مختلف مواد و مقیاس‌های مختلف فضا سازی بود. هشت دگردیسی مهم در معماری و طراحی فضا که موجب شده بودند تا مواد و قطعات به آثار هنری بدل شوند و عناصری فعال در زندگی هنری و فرهنگی روزمره ما باشند در نمایشگاه مطرح شده بودند. این هشت دگردیسی عبارت بودند از مواد سنگین، اتصالات سازه‌های سبک، قالب‌ریزی مواد نرم، خلق ورق قلع تاشو، بافتن ریسمان‌ها به هم، کاشی چین ودمیدن هوا. در هر بخش از نمایشگاه المان‌هایی از این هشت دگردیسی در

فرم‌های مختلف به نمایش گذاشته شده بود. بر روی یکی از پنل‌های جنبی سکوی مرکزی هر بخش نیز کاربرد این دگردیسی در معماری با استفاده از ماکت یک بنا، بازسازی نحوه کاربری آن در بخشی از یک بنا و یا تصاویری از یک بنا نشان داده شده بود.

در کنار این نمایشگاه، نمایشگاهی از آثار اینستالیشن "ادوارد پونجان" هنرمند کوبایی با عنوان "خالکوبی تاریخ" نیز در موزه برقرار بود. که به گفته موزه‌دار این بخش بزرگترین نمایشگاه از هنر معاصر کوبا در ایتالیا بود. این نمایشگاه به مخاطب کمک می‌کرد تا هنر معاصر این سرزمین را درک کرده و نشانه‌هایی به دست علاقمندان برای شناخت بیشتر فرهنگ هنرمندان کوبا بدهد. اما مودک تنها به دلیل نمایشگاه‌های موقتش مشهور نیست.

نمایشگاه "اشیایی از یک موجهه" یکی از گرانبهاترین گنجینه‌های میلان است که به عنوان نمایشگاهی دائمی در مودک برگزار می‌شود. بسیاری از اشیاء گردآوری شده در این مجموعه حاصل رخدادهای تاریخی خاص و لحظه‌های مهم هستند. که از طرق مختلف در میلان گردآمده‌اند. نمایشگاه داستان گردهم‌آمدن این آثار و میراث قومی ناهمگون در میلان را نشان می‌دهد. داستان از قرن ۱۷ میلادی آغاز می‌شود و تا زمان حال ادامه می‌یابد. در این نمایشگاه ۲۰۰ قطعه اثر نفیس به چشم می‌خورد؛ قطعاتی که گاه دارای ارزش هنری هستند و گاه گواهی هستند بر جوامع و فرهنگ‌های ناشناخته. این نمایشگاه در چهار تالار تو در تو برقرار است و هر تالار تم ویژه خود را دارد.

تالار اول: حرکت به سوی بشارت و اکتشاف؛

تالار دوم: عطش غلبه؛

تالار سوم: تحریک انگیزه تجارت؛

تالار چهارم: تشویق مردم به سفر و گردآوری آثار هنری متعدد و متفاوت.

در هر یک از این بخش‌ها با توجه به تم حاکم بر نمایشگاه مجموعه‌ای به نمایش گذاشته شده است. در تالار اول مجموعه‌ای از دل طبیعت قرار دارد. آثار تالار دوم توسط مبلغین مذهبی و جهانگردانی مانند مبلغین کلیسای سنت کالوچرو و یا پائولو مانتیگاتزای جهانگرد گردآوری شده‌اند. عمده آثار این تالار متعلق به تمدن مایاها، اینکاها و آزتک‌ها هستند. تالار سوم شامل اشیایی است که توسط نمایندگان سیاسی دولت سلطنتی ایتالیا گردآوری شده‌اند و بخش مهمی از آن به هنر آفریقایی مربوط می‌شود. تالار چهارم محلی برای نمایش هنر آسیای شرقی است که توسط تجار گردآوری شده‌اند. در ادامه تالار چهارم شاهد این هستیم که هنوز در ابتدای قرن بیستم علاقه به هنر شرق فروکش نکرده و

اشیا این تمدن‌ها برای بازار غرب ارسال می‌شدند. هنر شرق میانه و آثار سرخپوستان آمریکای شمالی نیز در میان آثار این گنجینه از اهمیت زیادی برخوردار بودند چرا که تقریباً آخرین قطعات پازل این گنجینه را کامل می‌کردند. گردآورندگان این مجموعه به دنبال شاهکارهای هنری یا دوره‌های اوج هنر جهان نبودند بلکه در گردآوری این مجموعه ردپای علایق مردم‌شناسی و قوم‌نگاری دیده می‌شود.

پایان بازدید از موزه مودک، پایان حضور من در کنار دوستانم در کمیته نمایشگاه‌ها و تبادلات بود. در پایان این بازدید عصرانه‌ای در کافی‌شاپ موزه تدارک دیده شده بود. هنگام صرف عصرانه، اعضا جدید هیات اجرایی کمیته به صورت رسمی معرفی شدند و هر یک از برنامه‌های آینده خود برای کمک به رشد کمیته گفتند. از آنچه انجام داده‌اند و آنچه قرار است انجام دهند. پس از پایان سخنرانی اعضا هیات اجرایی، نشست بدل به گفت و گوهای حرفه‌ای و تخصصی و دوستانه شد. هر

ماسک از نمایشگاه/اشیایی از یک موجهه، موزه مودک. عکس: آرشیو مجله فرهنگ موزه

گوشه چند نفری نشسته بودند و هر گروه درباره موضوعی گفتگو می‌کردند. عده‌ای نمایشگاه خوان می‌رو را مرور می‌کردند. برخی از درباره کنفرانس گفتگو می‌کردند. برخی درباره بازدیدهای صبح تبادل نظر می‌کردند. عده‌ای در فضای بیرونی کافه نشسته بودند و از نشست آینده کمیته می‌گفتند که قرار بود میزبانی آن را کشور پورتوریکو بر عهده داشته باشد. بدین ترتیب نشست‌ها و برنامه‌های تخصصی کمیته نمایشگاه‌ها و تبادلات در روز هفتم جولای در موزه مودک با خداحافظی اعضا از یکدیگر و وعده دیدار در پورتوریکو پایان یافت.

گزارش فعالیت کمیته‌ی بین‌المللی موزه‌های پول و بانکداری (ICOMON) توسعه چشم‌اندازهای سکه‌شناسی؛ نمایش جستجوگرانه، دیجیتالی کردن، مدیریت و آموزش

پریسا اندامی

مدیر خزانه‌های مؤسسه فرهنگی موزه‌های بنیاد مستضعفان و عضو ایکوم

بنابراین پرداختن به مشکلات موزه‌داری موزه‌های پول و بانکداری هدف و دیدگاه اصلی این کمیته‌ی بین‌المللی قرار گرفت.

ایکومون تعدادی هدف اولیه دارد مثل حمایت و انجام پروژه‌هایی که توسط ایکوم به صورت عام برنامه‌ریزی می‌شود و در راستای فعالیت‌های موزه‌های پول و بانکداری قرار می‌گیرد. هدف کلی دیگر ایکومون برگزاری نشست‌ها و کنفرانس‌هایی در جهت برقراری ارتباط و ایجاد زمینه‌های همکاری میان موزه‌ها و متخصصین آنها در حوزه سکه‌شناسی، اقتصاد و تاریخچه بانک و بانکداری است. مشارکت در توسعه و اجرای برنامه‌های ایکوم یکی دیگر از اهداف ایکومون است.

اهداف اصلی ایکومون عبارتند از برگزاری نشست و بحث در مورد مستندنگاری و مرمت سکه‌ها، پول و آثار مرتبط، چگونگی حفظ و نگهداری آثار از تخریب و آسیب و تامین امنیت آنها در موزه‌ها، برنامه‌ریزی و انجام پروژه‌های آموزشی، مدیریت بهینه این مجموعه‌ها، رسیدن به پاسخ پرسش‌های مفهومی در مورد پول، سکه و سایر آثار مرتبط و همچنین موزه‌های پول و بانکداری و همینطور بحث پیرامون روش‌های نمایش و ارائه آثار در موزه‌ها و به همین منظور این کمیته نشست‌های تخصصی سالانه خود را در همین راستا برنامه‌ریزی میکند.

نخستین نشست تخصصی و صنفی کمیته‌ی بین‌المللی موزه‌های پول و بانکداری در سال ۱۹۹۵ در شهر استاونگر نروژ برگزار شد و پس از آن تا سال ۲۰۱۶ بیست و دو کنفرانس برگزار شده است. در

کمیته‌ی بین‌المللی موزه‌های پول و بانکداری، ایکومون برای ایجاد ارتباط میان کارشناسان و موزه‌های تخصصی پول و سکه و هر موزه‌ی دیگری که مجموعه‌ی قابل توجهی از آثار مرتبط دارد، درست شده‌است. حتی موسسات مالی که در حوزه‌ی تاریخی پول و سکه کار میکنند نیز می‌توانند به عضویت این کمیته درآیند. همانند سایر کمیته‌های بین‌المللی عضویت در این کمیته از طریق ایکوم صورت می‌گیرد و کسانی که به عضویت ایکوم درآمده‌اند میتوانند به یکی از کمیته‌های بین‌المللی بپیوندند.

اگرچه سابقه فعالیت این کمیته به سال ۱۹۹۴ در لندن برمیگردد اما در نشست سه سالانه‌ی ایکوم در نروژ (۱۹۹۵) بود که رسماً آغاز به کار کرد. در این سال تعدادی از پرسنل موزه‌های پول، ضرایخانه و بانک در موزه‌ی بانک انگلستان دور هم جمع شدند. هدف از این گردهمایی تشکیل یکی از کمیته‌های بین‌المللی شورای بین‌المللی موزه‌ها- ایکوم بود. هرچند جمعی تخصصی برای تبادل اطلاعات میان کارشناسان خبره سکه‌شناسی تحت عنوان کمیسیون بین‌المللی سکه‌شناسی قبلاً بوجود آمده بود ولی هدف از تشکیل این کمیته ایجاد تشکیلی صنفی بود تا نه تنها به لحاظ علمی بلکه با رویکرد موزه‌داری، شیوه‌های نگهداری، مستندنگاری و نمایش آثار موزه‌های مرتبط، کارشناسان به تبادل نظر بنشینند. این ایده در سال ۱۹۹۱ در یکی از نشست‌های کمیسیون سکه‌شناسی در بروکسل مطرح شد و توسط ایکوم پیگیری و حمایت شد تا به سرانجام رسید.

این میان چهار نشست تخصصی سکه‌شناسی با همکاری کمیسون بین‌المللی سکه‌شناسی برگزار شده است. معمولاً تم و موضوع کنفرانس‌های ایکومون برگرفته از موضوع کنفرانس و برنامه‌ی سه سالانه‌ی ایکوم است. از جمله این کنفرانس‌ها میتوان به نشست سال ۲۰۱۶ ایکومون که در کنار کنفرانس و مجمع سه سالانه ایکوم در شهر میلان برگزار شد اشاره کرد.

نشست سال ۲۰۱۶ ایکومون با موضوع "توسعه چشم‌اندازهای سکه‌شناسی؛ نمایش جستجوگرانه، دیجیتال‌سازی کردن، مدیریت و آموزش" از چهارم تا هفتم جولای در شهر میلان ایتالیا برگزار شد. متأسفانه تعداد کمی از اعضا ایکومون در نشست شرکت کرده بودند و در نتیجه تعداد سخنرانی‌های ارائه شده نیز همانند سالهای گذشته نبود. ده سخنرانی ارائه شد و دو کارگاه آموزشی که یکی از این کارگاه‌ها اختصاص به مستندنگاری سکه‌ها داشت که با همکاری کمیته‌ی سیداک که کمیته‌ی بین‌المللی مستندنگاری ایکوم است برگزار شد.

اولین نشست رسمی کمیته‌ی بین‌المللی پول و بانکداری در میلان اختصاص به آخرین جلسه هیئت اجرایی قبل داشت که نگارنده نیز از اعضا آن بود. در این نشست آخرین گزارش دبیرخانه در مورد کنفرانس‌های سه سال گذشته، مقالات دریافت شده و چاپ آنها ارائه شد. بانک اطلاعاتی موزه‌های پول و بانکداری پروژه‌ای بود که توسط موزه‌ی پول ایران آغاز شده بود و پیشرفت آن مورد بررسی قرار گرفت. گزارش سایر پروژه‌هایی که میان موزه‌های پول نظیر امانت‌دهی سکه‌ها و برگزاری نمایشگاه‌های مشترک و نیز همکاری با سایر کمیته‌های بین‌المللی ایکوم برنامه‌ریزی شده بود نیز ارائه شد. در انتها گزارش مالی و وضعیت کمک‌های مالی در طول سه سال گذشته مطرح گردید. در انتهای این نشست استراتژی‌ها و اهداف سه سال بعد پیشنهاد شد.

هنر و مینیاتور دستمایه‌ی یکی از سخنرانی‌های ایکومون بود. پروفیسور فرانسین فار از کالج مونتگومری مریلند آمریکا که مجموعه‌ی خوبی از سکه، را دارد از دیدگاه هنری به بررسی سکه‌ها پرداخته بود. او معتقد بود که سکه‌ها و نقوش روی آن همانند یک نقش زیبای مینیاتور در چشم و ذهن بیننده می‌نشیند و حک می‌شود. تلاش حکاک سرسکه‌ها در خلق اثری که گاهی نشاندهنده‌ی صلح، آرامش، پیروزی، زندگی و سلامتی است بر روی پول و نقش بستن این نقوش بر چشم‌انداز و دیدگاه ما از ثروت و خوشبختی موضوع صحبت ایشان بود. ایشان در ارائه خود با نمایش پول‌ها و سکه‌های مختلف از کشورهای گوناگون به بررسی نقوش مینیاتوری و هنرمندانه بر روی این آثار که در موزه‌های مختلف نگهداری میشوند پرداخت.

از دیگر سخنرانی‌ها میتوان به سخنرانی دکتر رجب لوکان ساهو از موزه‌ی بانک هند اشاره کرد. او در سخنرانی خود ضمن بررسی مشکلات و فرصت‌هایی که در ساخت موزه‌ی بانک در بمبئی و شهر پونا داشتند، سعی داشت که تجربیاتی که هر کدام از مدیران پروژه، کارشناسان و بازدیدکنندگان داشتند را بررسی کند و از دید آنها این مشکلات و چالش‌ها را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد.

اما یکی از سخنرانی‌های خوب این کنفرانس برخلاف سخنرانی قبلی که معرفی شد، سخنرانی خانم مایکا هریس از گالری پول سیتی در موزه‌ی بریتانیا بود. خانم هریس از دیدگاه آموزشی به نمایش سکه در موزه‌ها پرداخته و معتقد بود که آموزش غیر مستقیم در موزه‌ها مردم را قادر خواهد ساخت که درک و دریافت بهتری از مفاهیم داشته و هوش و فهم خود را توسعه بخشند. به همین منظور موزه‌ها و مجموعه‌های سکه مکان‌های خیلی خوبی برای انتقال دانش غیرمستقیم در خصوص اقتصاد، تاریخ و مسایل مالی بخصوص به گروه‌های دانش‌آموزی هستند و فرصت‌های آموزشی خوبی برای بازدیدکننده برای استفاده از آموزه‌های رسمی فراهم می‌کند.

سخنرانی خانم هریس در حکم یک کارگاه آموزشی را داشته و ایشان با ارائه تجربیاتی عملی از برنامه‌های آموزشی گالری سیتی موزه‌ی بریتانیا به صورت تعاملی به مخاطبین نشان دادند که چگونه مجموعه‌های سکه می‌توانند بین دانش‌آموزان به عنوان بازدیدکننده و آثار موزه‌ای ارتباط برقرار کنند و آموخته‌های آنان را که از طریق آموزش رسمی فراگرفته بودند را وسعت بخشند. محیط‌های آموزشی غیرمستقیم همینطور دانش‌آموزان را قادر خواهد ساخت که مهارت‌های کلیدی خود را تقویت کنند نظیر ارتباط با دیگران و گفتگو و شرکت در مباحث علمی، مهارت‌هایی که فقط با نشست در کلاس بدست نخواهد آمد و تقویت نخواهد شد. در انتها سخنران پیشنهاداتی برای تمرین‌ها و فعالیت‌های عملی در همین رابطه داشت. یکی از مهمترین بخش‌های این سخنرانی یا کارگاه عملی رسیدن به استراتژی‌هایی برای درگیرکردن آموزگاران و دبیران در پروژه‌های آموزش

عکس: پریسا اندامی

میگیرد، چگونگی برقراری ارتباط میان موزه و مراکز فرهنگی-آموزشی را از طریق ایجاد دسترسی آسان به اطلاعات این سکه‌ها و سایر آثار موزه را معرفی نمایند.

سخنرانی دیگری که در بخش دیجیتال کردن اطلاعات آثار و اشیاء ارائه شد، سخنرانی دکتر آلنکا میشک بود. از آنجاییکه بخش سکه‌شناسی موزه ملی اسلونی اطلاعات مجموعه‌های سکه‌ای پیدا شده در این کشور و موجود در موزه‌های آن را گردآوری کرده است، مقاله‌ای ارائه شده اختصاص به معرفی مستند کردن دیجیتال اطلاعات این سکه‌ها داشت. این برنامه‌ی کامپیوتری و نرم‌افزار که از سال ۱۹۹۰ در موزه ملی اسلونی ارائه شده، جهت نگهداری، ارائه و تحلیل و پردازش اطلاعات طراحی و ساخته شده بود. تحولات این برنامه‌ی کامپیوتری به دلیل پیشرفتهایی که در فناوری در سالهای بعد از تولید برنامه بوجود آمده و سازگار شدن موزه با این تغییرات بخصوص تغییراتی که در چشم‌اندازهای فرهنگی اتفاق افتاده از دیگر موارد مطرح شده بود.

در انتهای نشست سال ۲۰۱۶ همانند همه‌ی نشست‌های سه‌سالانه‌ی این کمیته و سایر کمیته‌های بین‌المللی انتخابات هیئت اجرایی جدید انجام شد و با انتخاب اعضاء هیئت مدیره برنامه‌ی سه سال بعد مورد بررسی قرار گرفت و میزبانهای قطعی و احتمالی سال‌های بعد معرفی شدند. از جمله‌ی این میزبانان موزه بانک اندونزی برای سال ۲۰۱۷ و موزه‌ی پول ژاپن برای سال ۲۰۱۹ از اعضا ایکومون برای شرکت در این دو نشست دعوت به عمل آوردند و کنفرانس میلان با این برنامه به اتمام رسید.

عکس: پریسا اندامی

گردش پولی محصور بیماران محدود شده در این جزیره را می‌دهد. نقش خاص این پول ویژه در فرهنگ و میراث این منطقه و نمایش آن در نمایشگاهی در موزه موضوع اصلی این سخنرانی بود.

همگام با موضوع دیجیتال کردن آثار موزه و نقش آن در چشم‌اندازهای فرهنگی خانم اوانجیلین مارکو پژوهشگر موسسه تحقیقات تاریخی یونان سخنرانی خود را با عنوان مفهوم و واقعیت یک بانک اطلاعاتی آموزشی با ابزارهای دسترسی آسان به اطلاعات و کانال‌های ارتباطی با موسسات آموزشی ارائه کردند. ایشان در این سخنرانی تلاش داشتند تا ضمن معرفی بانک اطلاعاتی دو زبانه‌ی این موزه که نه تنها اطلاعات سکه‌های موزه را شامل میشود بلکه داده‌های تعدادی مجموعه‌های دیگر خصوصی و دولتی سکه را در بر

غیر مستقیم موزه‌ها در موزه‌های پول و بانکداری بود تا بهتر بتوانند ارتباط میان آموزش و پرورش و موزه‌ها را ایجاد نمایند.

یکی دیگر از سخنرانهای جالب، سخنرانی آقای حسین انریک از موزه‌ی بانک ونزوئلا بود که به نقش چرخش مجموعه پولی محدود در جزیره‌ی پروویدنسیا در طول سالهای ۱۸۳۱ تا ۱۹۸۹ میپرداخت. این جزیره محل نگهداری بیماران جذامی بود و سخنرانی ایشان به نقش فرهنگی این جزیره در بخش غربی ونزوئلا و چشم‌انداز میراثی آن می‌پردازد و تحقیق ایشان مطالعات توصیفی بر اساس اسناد و مدارک موجود و همچنین تاریخ شفاهی و مصاحبه‌ها و نیز پول‌ها و سکه‌های موجود از این جزیره در موزه است که اطلاعات جامعی در مورد شیوه‌ی زندگی و

ادامه مطالب، گزارش‌ها و مقالات
را در بخش دوم این ویژه‌نامه بخوانید

اجرای قطعاتی از موسیقی کلاسیک برای بازدید کنندگان از موزه علوم و فنون داوینچی در شهر میلان. عکس: حمیدرضا حسینی